
3 1761 07568964 6

362

Digitized by the Internet Archive
in 2011 with funding from
University of Toronto

http://www.archive.org/details/afmitlivsaarbg00thie

Af mit Livs Aarbøger.

1795–1826.

J. M. Thiele.

Kjøbenhavn.

C. A. Reitzels Forlag.

Thieles Bogtrykkeri.

1873.

PT
8165
T45
Z52

Om min Farfader veed jeg kun, at han skal have været en Forst-Embedsmand i den lille By Rinteln i Nærheden af Pyrmont, og at han i 1748 sendte sin yngste Søn, i en meget ung Alder, til Kjøbenhavn, hvor det synes, at der allerede har været Navnefættere.

Denne Søn, Johan Rudolf Thiele, født d. 30 Januar 1736, voxede op og tilbragte en Deel af sine Læreaar i det Berlingske Officin.

Ni Aar derefter fulgtes han af sin ældre Broder, Fredrik Wilhelm, som synes at have udlært som Bogtrykker i Hjemmet, da han efter nogle Aars Forløb blev Eier af Trykkeriet og Gaarden paa Amagertorv, som er bekjendt af Navnet: «Christian Fiirtal».

Det har formodentlig været ved den ældre Broders gode Formues-Omstændigheder, at den yngre blev fremhjulpet, eftersom det af Adresse-Avisen for 4 Mai 1770 sees, at min Fader paa denne Tid har kjøbt sig et Bogtrykkeri i Peder

Hvidtfeldts Stræde, hvorfra han anbefaler sig »de ærede Herrer Autores.«

Min Farbroder var og forblev Pebersvend, men min Fader giftede sig, i sit 35te Aar, med Enken efter Bogtrykkeren Thomas Larsen Borup, og kom ved dette Ægteskab i Besiddelse af Gaarden Nr. 150 i Store Helliggeiststræde og et meget blandet Oplag af større og mindre Forlags-Skrifter.

Da han ved hendes Død et Par Aar efter sad ene med sin spæde Søn Thomas Rudolf, tog han sig igjen en Hustru — atter en Enke — Anna Lovise Budde f. Falkenberg, og med hende levede han i tolv Aar, uden at Familien ved hendes Død var forøget.

Den joviale Digter Johan Clemens Tode var Familiens Huuslæge og min Faders gode Ven og Raadgiver. Skjøndt han — efter hvad man har fortalt — ikke just selv havde været heldig i sligt Valg, fik han nu travlt med at see sig om efter en Kone til min Fader, og hende fandt han i sin Praxis hos en anden god Ven, Viinhandleren i det store, midalderlige Huus, paa Hjørnet af Østergade og St. Jørgensgade — Hendrik de Hemmer, som havde sin Søster fra Jylland i Huset, et Pigebarn, som Tode havde megen God-

hed for, og som netop kunde blive en Kone for Bogtrykkeren i Helliggeiststræde.

Bekjendtskabet blev gjort ved en Kop The hos Doctoren, og den muntre Digter blev saaledes Stifteren af et lykkeligt Ægteskab, som fuldbyrdedes d. 28 Octob. 1785.

Min høitelskede Moder, Anna Koed de Hemmer, f. d. 8 Octob. 1758, var en Datter — det tiende Barn i Ægteskabet — af Hans de Hemmer, Sognepræst til Lyngby og Albøge, i Nærheden af Grenaa.

I sit lykkelige Ægteskab fik hun sex Sønner, som alle overlevede Forældrene.

Der var altsaa foruden Stedsønnen fire ældre Brødre i Huset, da jeg d. 13 Dec. 1795 holdt mit Indtog.

Mine tidligste Erindringer ere allerede fra de to, første Aar.

Der var en Dag Forstyrrelse i Huset! «Malerkonen», som altid var om mig, tog mig paa Armen og bar mig hen til Springvandet i «Kongens Have». Da vi kom hjem, havde Storken bragt en lille Broder. Det var Johan Christoffer, som var to Aar yngre end jeg.

Jeg mindes ogsaa — omtrent fra samme Tid — at jeg var syg og laa i en lille Kurv bagved et Skjærmbrædt i Dagligstuen, tætved den høie Uhrkasse. Mine smaa Hænder vare pressede sammen og indsyede i Linned, at jeg ikke skulde kradse mig, jeg havde «Kopperne», og de kløede. «Malerkonen», som skulde passe paa mig, var et Øieblik borte, og imens lykkedes det mig at faa Hænderne fri. Jeg faldt strax over mit ene Knæ, men den Fornøielse varede ikke længe. Jeg blev syet sammen igjen, og paa mit høire Knæ har jeg endnu Attest for, at jeg har haft «de rigtige Kopper».

Paa den Tid, da jeg begyndte at gaa lidt omkring, havde min Fader kjøbt en Haveplads paa venstre Side af Gaarden. Den var ikke stor, men i Midten stod der et gammelt Valnødtræ, og opad Muren var det saakaldte »Lysthuus«, der nu var et Huggehuus, og derinde var der en Huggebænk, som jeg gjerne vilde ride paa. Da de lukkede Døren for mig, var der en Rude ude i det ene Vindue, og derigjennem slap jeg ind til min Hest.

Valnødtræet kunde jeg ikke komme op i. Min Broder Anton, som var to Aar ældre, slap engang derop, men han faldt ned og slog sig saa jammerligt.

Saa husker jeg ogsaa grangiveligt det Styr, der var nede i Haven, da mine ældre Brødre fik Lov til at bryde Lysthuset ned. Der skulde bygges et Sidehuus, hvor Haven havde været, og da det var næsten færdigt, kravlede jeg — naar det lod sig gjøre — omkring paa Trapperne, for at see ind til Muursvendene. En Dag var der lagt en lang Lægtestige paalangs i Gangen. Jeg prøvede paa at krybe ind igjennem Stigen, men den væltede henover mig, og der laa jeg og skreg, indtil de kom og hjalp mig ud.

Af «Slaget paa Rheden», den anden April, har jeg ogsaa en Erindring. Det var ikke saameget, fordi jeg stod paa en høi Steen, hvor en Pige holdt fast paa mig, mens Kanonerne dundrede derude, og jeg saae en Vogn kjøre forbi med de Saarede; men min gode Ven Christian Bjørn, en stor og stærk Lærling, forsvandt fra Trykkeriet, uden at Nogen vidste, hvor han var blevet af. Da han igjen indfandt sig, havde han «Anden April-Medaillen» paa Brystet. Han havde været «paa Prøvestenen» og slaaet mandhaftigt for gamle Danmark.

Et Par Aar efter blev jeg sat i Skole hos en gammel og graa Skolemester, Hr. Struck,

som boede ved Siden af min Faders Gaard, og der var baade Piger og Drenge; men Pigebørnene var inde hos Madamen. Han havde en Hæsselkjep bag ved sin Stol, og med den gav han de store Drenge «Haandtager» ɔ: Slag i Hænderne. Derfor skjar de engang Kjeppen istykker, medens han var inde for at spise Frokost, og satte den sammen igjen med Vox, og da han saa skulde bruge den, fløi Stykkerne om i Stuen.

Der var et Par slemme Drenge, som jeg altid var bange for. Mit Smørrebrød, som min Moder gav mig med i et Stykke Papir, og som nok var bedre end deres eget, vilde de altid dele med mig; men engang, da jeg ikke vilde, sagde de: «Ja, bliv du, til vi komme ned paa Gaden!»

Da Skoletiden var forbi, var det med Angst at jeg kigede ud af Gadedøren. Men der var Ingen at see. Jeg havde kun et Par Skridt at gaa, for at naa ind i vor egen Port, og der blev jeg overfaldet af de store Drenge, som havde skjult sig, for at tage imod mig. Men saa lille jeg var, var jeg dog listig nok til at fange dem. Jeg sprang tilbage til Portlaagen, slog den i og trykkede paa en Fjeder, som jeg vidste der var under Laasen, saa at

den ikke kunde lukkes op uden Nøgle, og da jeg havde faaet det besørget, begyndte jeg at vræle saa godt, jeg kunde. Gaardskarlen kom nu til, og han bad Drengene om for Fremtiden at lade «den Smaa gaa i Fred», ellers skulde han nok finde dem igjen. De gjorde mig aldrig Noget siden.

Rummet i vor Gaard var stort nok for vore Lege. Indtil jeg blev noget ældre, lod jeg mig der nøie med «at lege Hest» med min Broder Anton. Denne Leg blev ofte afbrudt, naar en lille Mand i rød Kjole, fodret med grønt Silketøi, og med trekantet Hat paa Hovedet viste sig i Portaabningen og spurgte, om «Hesten nu ikke skulde have lidt Havre?» Vi løb da til ham, baade Hest og Kusk, og blev fodrede med Rosiner og Mandler, som han havde i sine brede Sidelommer. Det var Farbroder, en rar, gammel Mand, hvis Godhed mod os Børn jeg aldrig har kunnet glemme.

Han indfandt sig ordentlig hver Søndagmiddag, men da han engang udeblev, vakte det Uro i Familien. Der blev sendt Bud til «Amagertorv», og Svaret var, at der var sket en Ulykke!

Den Gamle, som var en Ven af alskens Snurrepiberier, havde kjøbt sig et Teleskop med Stativ i en lang Trækasse og havde selv villet bære den hjem. Paa hans Trappegang var der en Mellemdør, som var slaaet i om Benet paa ham; han var faldet og havde faaet et af Kassens Hjørner ind i sit Øie, og samme Dags Aften — en bedrøvelig Søndagaften — kom min Fader tilbage med Budskab om Tabet af sin eneste Broder. Det var den første Gang, at Sorgen mødte mig i mit Liv.

En anden af de Personer, som ere blevne staaende i min Erindring fra hine Dage, var Knud Jørgensen, en omvandrende Bonde eller Bissekræmmer fra Snoldeløv, som et Par Gange om Aaret indfandt sig, for at gjøre Indkjøb af Viser, Historier og Billeder, hvormed der siden Borups Tid blev drevet en stor Handel i Helliggeiststræde. Denne gamle, blide Bondemands sjeldne Besøg hørte blandt Børnenes Glæder. Som en god Kunde blev han altid beværtet i Dagligstuen, og til Gjengjæld morede han os med sine gamle Viser, især den:

«Katten ligger under Kakkelovnen
«Og sørger for sine Unger» o. s. v.

Men — endnu kjærere, var mig en svensk Skomagersvend, som arbeidede hos ham, der boede i Kjelderen. Han hed Veddin. Naar jeg skulde have et Par nye Sko — med røde Saffians Hæle, var det min Glæde at sidde hos ham paa Værkstedet og at see dem blive færdige. Om Aftenen i Skumringen sad jeg saa mangen Gang paa hans Knæ og hørte paa hans deilige Fortællinger fra «Hemmat» om «Ridder Rød», om «Store Peder og lille Peder», om «Troldet i Lunds Domkirke» og mange andre, saa at mine Tanker, førend jeg endnu havde lært Andet, vare fyldte med alle disse Historier.

Oppe paa Trykkeriet havde jeg ogsaa gode Venner, som gjerne legede med mig; men den gamle, altid alvorlige Factor Winding havde kun om Søndagen Tid til at give sig af med mig; men saa tømte han gjerne et Par Rum af en Skriftkasse, for at give mig en Mængde «Quadrater» at lege med.

Der var en Dag Fest deroppe. En Lærling, som var «Trykker», skulde gjøres til Svend.

Alting hvilede i Trykkeriet, Svendene var i hvide Skjorteærmer, og Viinflasker og Glas stode

opstillede. Kun den paagjældende Lærling stod ved Pressen, som om han arbeidede. Da min Fader traadte ind, — gik han hen til ham og slog ham bag fra paa Øret, med disse Ord: «Dette skal du endnu taale af mig, men fra idag af, hverken af mig eller af nogen Anden!» Saa blev Skaalen drukket af en stor Glas-Pokal, som min Fader engang havde modtaget, og som længe opbevaredes. Paa Siden var der denne Indskrift:

«Durch Tugend und durch Fleiss
«Erhält man solch'nen Preis.»

Hjemme i det velhavende Huus havde vi stadigt Besøg af ældre og yngre Venner og Bekjendte, og med mig var Spøgen altid paa rede Haand.

De Ældre belønnede mig med Skillinger for at fremsige Vers, som jeg kunde udenad eller selv havde lavet; med Kammeraterne tumlede jeg i Slagsmaal eller forkyndte dem deres tilkommende Skjæbner efter en Bog, jeg var i Besiddelse af, «en Viisdomsbog», som kunde forudsige Folk deres Skjebner efter den Maaned, «de vare fødte udi».

En anden kostelig Bog af Borups Forlagsskrifter: «De syv vise Mestre», kunde jeg

paa staaende Fod opvarte med, og det var netop Morskaben, at jeg fremplapprede alt dette, hvoraf meget var ikke saa ganske pænt, i al Uskyldighed.

Her maa jeg dog ogsaa, inden jeg gaaer videre, omtale en af min Faders Omgangsvenner, som vistnok har efterladt sig nogle Spor i min Udvikling.

Det var en tydsk Underdoctor paa Christianshavn, en charakteristisk Figur i røde Klæder og trekantet Hat, ved Navn Dr. Wunder. Han havde nok gaaet i «den Sorte Skole» og var en Tilhænger af Paracelsus, idetmindste forstod han sig baade paa Astrologien og Chiromantien, og efter hans Anviisning lod min Fader sig paa visse Tider aarelade.

Naar jeg kom ud til ham paa Christianshavn mellem hans udstoppede Krokodiller og Fiirbeen, og de to Gamle snakkede Tydsk, som jeg ikke forstod, gik jeg med underlige Følelser omkring i Huset for at besee alt det Sælsomme, som her var opstillet, indtil hans gamle Huusholderske tog mig ved Haanden og førte mig ned i Haven, hvor der var deilige, saftfulde Bergamotter.

En anden Mystiker lærte jeg ogsaa at kjende, en Capitain von Walden, en Svensker og ivrig Swedenborgianer, der lod adskillige Skrifter trykke i min Faders Officin. Ved sine hyppige Besøg holdt han Foredrag over «den skjulte Videnskab», som jeg gjerne lyttede til, uden at forstaa Noget deraf.

Af enkelte Historier om «den natlige Side i Naturen», som min Fader leilighedsviis fortalte af sit eget Liv, turde det vel være at jeg har arvet et mere end almindeligt Hang til Troen paa Noget, «som Philosopherne endnu ikke have udgrundet».

Der boede paa denne Tid i min Faders Gaard en Controleur Bjerg, hvis to Børn, en Pige og en Dreng, hørte til vor daglige Omgang.

Datteren, Anna Mathea, var lidt ældre end jeg, men hun var mig en kjær Legesøster.

Som en smuk lille Pige blev hun optaget i Huset hos Baron Stampe, der boede paa Gammeltorv, og paa Grund af hendes Venskab for mig blev ogsaa jeg undertiden indført i denne fornemme Familie, hvor jeg fandt en jevnaldrende Legekammerat i den nuværende Besidder af Baroniet, Henrik Stampe, med hvem jeg siden har levet i Venskab og god Forstaaelse.

Anna Mathea havde en Broder, der hed Fritz, som ogsaa var min Jevnaldrende. Om ham har jeg en af mine mærkeligste Tildragelser at fortælle, især for at charakterisere min Moder som Opdragerinde.

Jeg skulde en Søndag Eftermiddag ud i Selskab med mine Forældre og stod fuld pyntet for at følge dem, da Fritz Bjerg indfandt sig for at besøge mig denne Aften. Hvad var der nu derved at gjøre? Jeg vilde nødig blive hjemme, alene med ham, men min Moder fandt det saaledes i sin Orden, og jeg stak i Graad. Men det blev derved! De Andre gik, og jeg skulde være hjemme, for at holde Fritz Bjerg med Selskab. Men jeg var vred, og da vi vare ene, lod jeg min Vrede gaae ud over min besøgende Ven og var i den Grad uartig imod ham, at han maatte sendes hjem, og jeg blev saaledes alene den hele Aften. Men næste Morgen, da min Moder var bleven underrettet om, hvorledes jeg havde opført mig, faldt min Dom ubønhørligt. Jeg maatte med Pigen gaa den tunge Vei ned i Slippen, hvor Bjergs boede, og i hendes Overværelse bede Fritz Bjerg om Forladelse.

Jeg er nær ved at gyse endnu ved Erindringen om, hvad denne Afbigt kostede mig, men

jeg troer, at jeg allerede dengang lærte at kunne bede om Forladelse, naar jeg havde forseet mig.

I 1806 blev jeg indsat i Borgerdydskolen, som dengang var paa Hjørnet af Skidenstræde (Krystalgade) og Nørregade.

Skolen bestyredes af en bekjendt Skolemand, som vi kaldte «Gamle Møller», en korpulent Mand, jovial Ven af alle Drengestreger — i Fritiden, men ligesaa stræng, naar Underviisningen var begyndt.

Efter Skolens Skik og Brug blev enhver nyankommen Dreng indviet ved at lægges paa en Skolebænk og blive trakteret paa Bagstykkerne med en «Ballerone».

Med mig skete det i Gamle Møllers Paasyn, og da jeg havde faaet min Velkomst, skulde jeg ogsaa, ligesom de Andre (Lærere og Lærlinge) have et Øgenavn. Gamle Møller gav mig Navnet: Piècen Nr. 4, fordi mine andre Brødre, Hans, Wilhelm og Anton hed Piècerne Nr. 1—3. Alt dette syntes jeg meget godt om, og denne Skole var ret efter min Smag.

Jeg begyndte naturligviis i den nederste Klasse mellem de «Ustuderende», og da jeg af Naturen var ualmindelig let og behændig i

alle legemlige Kunster, gik jeg i Fritiden ligesaa meget paa Hænderne som paa Benene, stod paa Hovedet og gjorde dristige Spring, saa at jeg snart skaffede mig Anseelse i Klassen.

Hver Klasse var som en Slags Klub, der havde sine Privilegier og tilladelige Forlystelser, saasom Dambrædter med Tilbehør og deslige, der først bleve feiede tilside, naar Timen skulde begynde, men frit kom frem igjen, naar Læreren stundom ikke indfandt sig. Enhver rask Dreng havde sit Terrespil (af Lammeknogler) i Buxelommen.

Peblinge-Klassen, hvori jeg begyndte min Skolecampagne, var i et meget stort Værelse paa 3 Fag i Stue-Etagen ud imod Gaden. Fra dette Rum, hvor de lange Skoleborde vare stillede i Rækker, førte en Trappe op til Døren, som var Indgangen til den Første, det vil sige, «den øverste, studerende Klasse», hvor Gamle Møller selv havde sine fleste Timer med dem, der ad Aare skulde være Studenter. Som Følge heraf, vare vi — de «Ustuderende» — altid paa Krigsfod med de store Studerende, der maatte gaa igjennem vor Klasse. Det manglede naturligviis ikke paa Næsvisheder fra vor, eller paa Tugtelser fra deres Side.

Jeg havde ogsaa en Dag været rask paa'et og tituleret en Mesterlexianer med hans Øgenavn: «Keiser Klaumann». Der blev gjort Jagt paa mig, og uagtet mine Kammeraters stormende Bistand fangede de mig og transporterede mig op ad Trappen ind i Klassen, hvor jeg skulde gjemmes, til Gamle Møller kom.

Men hvor skulde de gjemme mig saalænge, thi jeg var ikke let at holde paa, da jeg brugte alle mine Kunster og al min Smidighed?

I Hjørnet af Stuen var der et gammelt trekantet Skab, med tre Døre til tre Rum, det ene over det andet. Døren til det underste Skab blev aabnet, der laa kun nogle opklæbede Landkort, og der puttede de mig ind, og Døren blev nu lukket i for mig. Det varede længe, inden Gamle Møller indfandt sig. Tiden faldt mig lang. Ved at støde Hovedet mod mit lave Fængselsloft, mærkede jeg, at Skillerummet var løst og kunde hæves op i det næste Rum. «Ho! ho!» tænkte jeg, og min Plan var moden. Ganske sagte løftede jeg Skillerummet op paa Kant, og det lykkedes mig at komme op i det mellemste Skab og derfra, paa samme Maade, op i det øverste. Hylderne kom tilbage i deres gamle Leiesteder, uden at det mærkedes.

Der krøb nu den lille Pièce sammen og holdt sig rolig i sit Bur, med en Skjelm bag Øret.

Det blev strax berettet, at man havde fanget Piècen og gjemt ham der i Skabet.

Den underste Skabsdør blev nu aabnet. «Men, han er der jo ikke! Det var ubegribeligt! — Der puttede vi ham ind!»

Gamle Møller og alle hans Studenter kom til og skulde nu see derind — men tomt var der!

Imedens de saaledes krøb sammen dernede, aabnedes det øverste Skab deroppe, og over alle Ryggene sprang Piècen jublende ud og slap lykkeligt ned i sin Klasse under Gamle Møllers Latter og Kammeraternes Velkomst.

Onsdag Eftermiddag vare vi fri fra Skolen, og om Sommeren blev denne Fritid benyttet af de større Drenge ude paa Nørrefælled, hvor der spilledes «Langboldt». Da mine ældre Brødre var imellem de raskeste Langboldtspillere, blev jeg benyttet, naar jeg indfandt mig, til at hente Boldten, men det varede ikke længe, førend jeg blev optaget paa et af Partierne.

Men jeg havde ogsaa andre Glæder paa Nørrefælled.

I hin Tid var det Skik, at de kjøbenhavnske Bogtrykkere selv præparerede den «Farve» (ɔ: Bogtrykker-Sværte) som forbrugtes i deres Tryk-

kerier, istedetfor at man nu forskriver den fuld færdig og tilberedt fra Udlandet.

Det var en Festdag for Bogtrykkeriet i Store Helliggeiststræde, som vi Børn længtes efter fra det ene Aar til det andet, naar der skulde «koges Olie» i «Sandgravene». Paa den Dag vare vi fri fra Skolen og tilbragte den hele Dag derude.

Tidligt om Morgenen holdt Agent Gyldendals Arbeidsvogn og fede Heste — det var en Opmærksomhed, som aarligt vistes min Fader — udenfor vor Port, og paa den blev der læsset først og fremmest en eller to store «Blaser», Kobberkjedler af en særegen Construction, fyldte med Linolie og tilkilede med stærke Jernstænger over Laaget.

Med bankende Hjerte ventede jeg det Øieblik, da Vognen var færdig til at kjøre; men der var mange Ting, der skulde med: Brænde og Tørv, Madkurve, Trefødder og Ildragere. Dog, omsider sad jeg paa Brædtet hos Kudsken, og han sagde sit: Hyp!

Den svære Vogn rullede langsomt over Brostenene, medens min Fader og hans Stab af pyntede Svende og Drenge fulgte langsmed Fortoget, for at paasee, at Alt gik til i god Orden.

Ældre Kjøbenhavnere ville vistnok erindre, at den Deel af Nørrefælled, som ligger Vest for Aleen, nærmest bagved Jødernes Kirkegaard, var som et lille Bjergland med dybe, gule Afgrunde og høie Skrænter, almindelig bekjendt under Navnet: «Sandgravene», fordi Staden fra disse vilde Enemærker blev forsynet med Brolæggersand.

I disse Sandgrave — og kun der — havde Bogtrykkerne Tilladelse til at koge deres Fernis, fordi denne Operation ikke var uden Fare.

Der standsede omsider Vognen, og medens de tunge Blaser bleve løftede af, vare vi Drenge allerede ifærd med at grave dybe Huller ned i Sandet, saa dybe, at en Blase kunde begraves deri, hvis det skulde blive nødvendigt, naar det kritiske Øieblik var forhaanden.

Naar saa Ildstederne flammede op omkring de store Kobberkjedler, der var stillede paa Trefødder, og en lang Tid endnu vilde hengaa, inden Olien kom i Kog, leirede vi os, som bedst vi kunde, om Frokosten og endte med at lege.

Min gamle Fader gik selv omkring Blaserne, for at iagttage det Øieblik, naar Olien kom i Kog. Naar dette nærmede sig, bleve de svære Kobberlaag kilede fastere og fastere med store Jernstænger, hvori Blasen tillige kunde

løftes af og paa Trefoden, og nu kunde Situationen undertiden blive saa alvorlig, at den endog var livsfarlig, naar det nemlig kunde befrygtes, at den kogende Olie kunde gjøre sig fri, trods alle Jernbolte, eller at den kunde bore sine gloende hede Straaler ud igjennem en eller anden lille Aabning paa Blasen. Naar Sligt undertiden indtraf, hørte der Mod til at nærme sig det ildsprudende Uhyre, og jeg sad da mangen Gang i stor Angst for min kjære Fader, der mere end nogen Anden udsatte sig, naar Blasen maatte løftes fra Ildstedet og sænkes ned i et af de omtalte dybe Sandhuller for at afkjøles. Var den vel dernede i Hullet, saa kom vi Andre til, hver med sin Spade, for at begrave den dybt under Sandet, og selv naar dette var gjort, var man ikke sikker paa, at en fin, rygende Straale af brændende Olie jo endnu kunde bore sig frem igjennem Sandet.

Naar Alt saa igjen var roligt, blev Blasen taget op, og imedens Olien stod i Kog paa Ilden, blev Laaget taget af, for at Fernisen kunde prøves, om den havde den rette Styrke. Da skete det — om det var en Ceremoni, eller om det var for at borttage Fedme fra den kogende Olie — at vi med lange, hvide Pinde dyppede Skiver af Hvedebrød ned i Olien, og disse Olie-

kager, der omtrent, det vil sige aldeles ikke, i Smagen kan lignes med Italienernes Frittati, bleve spiste med Salt paa som Lækkerier; især vare de meget yndede af Sandgraverne derude, som gjerne indfandt sig, for at blive tracterede.

Imidlertid havde vi Drenge forberedet den sidste Akt af denne Bogtrykkerfest og samlet allevegne fra store Bunker af Tidsler til et Festblus, som blev antændt og flammede høit iveiret, naar Toget gik tilbage.

I Skolen havde jeg en god Ven, Andreas Olivarius, hvis Fader boede i Kjøbenhavn, men havde Plantager i Vestindien. Huset paa Gammeltorv var fuldt af Negere og Negerinder, og der var en Herlighed af Cocos- og Acajou-Nødder og de deiligste Sager.

En Deel af Sommeren 1807 havde jeg tilbragt ude paa deres Landsted, et stort Bryggeri paa Hjørnet af Østerbro og Farimagsveien.

Men jeg fik ikke længe Ro til at forlyste mig her, for nu kom Engelskmanden.

Den engelske Flaade laa udenfor Vedbæk, men, hvad kom det mig ved?

Da det nogle Dage efter rygtedes, at Fjenden var gaaet iland, fandt jeg dog dette noget betænkeligt.

Paa Gadehjørnerne blev der opslaaet Plakater, som skulde berolige Folk. Det hed der, «at Planen var lagt»; imidlertid hørte man, at Kongen og det hele Kongehuus var flygtet til Holsteen, hvor alle Tropperne vare samlede. Men Kjøbenhavn var uden Forsvar. Livjæger-Corpset var i Activitet og Studenter-Choret blev organiseret; alle Herregaards-Skytter samledes til et ridende Jægercorps, og Landeværnet, en Hob Bønderkarle i Kofter og med Træsko paa Benene, camperede i Philosophgangen.

Men endnu gik vi i Skolen, og efter Skoletiden var jeg paa Volden, hvorfra jeg en Dag saae Forstæderne blive stukne ibrand af vort eget Brandcorps. Ogsaa Olivarius's Gaard paa Østerbro stod i lys Lue — det Sted, hvor jeg denne Sommer havde haft saamange Fornøielser, og hvor jeg havde min lille Have.

En Formiddag var jeg i Skolen, men i Timen mellem 11 og 12 faldt der en Bombe i Prof. Bugges Have ligeoverfor og nu sendtes alle Drengene hjem. Vi fandt dette ganske glædeligt, og med Jubel forlode vi Borgerdydskolen, uden at ane, at her skulde vi aldrig samles igjen.

Fjenden laa rundt om Byen, da jeg endnu af og til var paa Volden, for derfra at see Livjægerne og Herregaardsskytterne, naar de vendte tilbage fra deres Udfald i Classens Have. En Livjæger indfandt sig endog paa Volden efter et saadant Udfald, og jeg saa med Beundring, at han havde faaet et Skud igjennem sin høie Czako.

En anden Dag saae jeg en Ordonants ride Volden rundt med Spørgsmaal, om Ingen havde seet General L—g? Saa fortaltes der, at nogle Medlemmer af Fugleskydnings-Selskabet havde stillet sig paa Volden med deres store Bøsser, for at skyde paa Englænderne, og at en Mand af disse, ved Navn Looft, var sat under Tiltale, fordi han saaledes havde «irriteret Fjenden».

Paa Christiansborg Slots Ridebane var jeg tilstede, for at see de raske Herregaards-Skytter, som i deres Hviletid morede sig med at skyde tilmaals efter Kronen paa et Navnechiffer paa Slottets høire Gavl. Der saae jeg den allerede berømte Herregaards-Skytte Hammer og hans Søn, som dengang var i Alles Munde for deres udviste Bravour, item en sort Skytte, Mohrenstjerne, som ogsaa havde vundet sig et Navn. Den modige Artilleri-Capitain Hummel og en

Lieutenant Beck, som vare Dagens Helte, lykkedes det mig aldrig at faa at see.

Dagligt hørte jeg Fortællinger om Livjægernes Bedrifter i Classens Have, og om Aftenen var jeg, i Selskab med en Bogtrykkerdreng Hendrik, oppe paa de høie Tagrygge paa Nabohusene, for at see «de svenske Bomber, som knaldede af i Luften og ikke duede noget», og saaledes hengik disse krigerske Dage.

Eftermiddagen den 2den September var jeg dog hjemme hos min Moder, som i Dagligstuen var ifærd med at skjære og indsylte Snittebønner til Proviant under Beleiringen, da vi modtog et Besøg af Mad. Ernst fra Nyhavn og hendes to Døttre. Der var Ingen, som endnu troede paa nogen Fare, da det almindeligt blev sagt, «at Bomberne ikke duede», «at det var svenske Bomber!» Nu indfandt ogsaa Capitain Godske, en gammel Ven af Huset, sig i fuld Borger-Uniform. Han havde neppe begyndt at tromme paa Bordet med sit «Voyez voup!», førend han med en usædvanlig betænkelig Mine afbrød Tausheden med de Ord: «Ja, Gud veed, hvad dette skal blive til!» Nu begyndte det at knalde over det lave Posthuus-Tag ligeoverfor.

Klokken var omtrent $7^1/_2$, og Kjøbenhavns Bombardement begyndte.

Den svage Mad. Ernst og hendes Døttre maatte ihast see til at komme hjem; men Capitainen ved Borgerskabet kunde ikke tilbyde sin Bistand, da Pligten kaldte ham til hans Post. Min Broder Hans, som netop var kommen hjem et Øieblik fra Volden, kunde ligesaalidt, Trommerne — Alarmtrommerne! — lød igjennem Gaderne, og de forfærdede Fruentimmer bleve formodentligt fulgte hjem af vor Pige.

Min Moder hastede med at forsyne sin kjære Søn med Proviant, omfavnede ham og befalede ham Gud i Vold. Overalt var der Forvirring, Pigerne græd og jamrede, men min Moder var uforfærdet.

Der raabtes, at der allerede var faldet en Bombe i Baghuset. Det var blind Alarm; den var falden i Vimmelskaftet i Bundtmager Liebenbergs Gaard og havde antændt.

«Børn! — belav Jer paa, at vi maa forlade Huset!» sagde min Moder til os.

Wilhelm og Johan havde netop indfundet sig. Ihast fik vi Frakkerne paa og Hattene paa Hovedet. Endeel Sølv-Spiseskeer blev fordeelt paa os i vore Frakkelommer, og saaledes sad

vi ventende paa det Øieblik, vi skulde forlade den kjære Gaard.

Alle Tre, paa to Stole, med Ryggene imod Væggen og Ansigterne mod de tre Fag Vinduer i vor største Stue, sad vi der ventende, med Hænderne i Frakkelommerne, for at passe paa Sølvskeerne, medens min Moder og begge Piger vare oppe paa Loftet, for at redde Linned og Dækketøi ud af Skabene.

Som vi nu sad der og ventede paa nærmere Ordre, jeg i Midten, og Brødrene tæt sluttede, hver paa min Side, skete der pludselig «Noget», som ikke er til at beskrive. Det var, som om Tordenen var styrtet ned imellem os, og paa engang vare vi omgivne af en næsten kvælende Damp.

En Bombe var gaaet igjennem Posthuus-Muren, og ved Explosionen var det Værelse, hvori vi befandt os, opfyldt af Muurbrokker og Kalkstøv igjennem de tre Fag Vinduer.

Jeg veed kun om min Tilstand, at jeg laa næsegruus paa Gulvet og famlede mellem en Masse Steen.

Min Moder og en af Pigerne var lige i Øieblikket komne i Døren med en Dækkekurv, fuld af Linned, som de bare imellem sig, men de kastedes voldsomt tilbage.

Et Øieblik efter mærkede jeg, at Wilhelm blev trukket ud af Stuen, liggende, ligesom jeg, paa Gulvet. Det næste Øieblik hørte jeg min Moder i den aabne Dør kalde ind i Mørket: «Just! Just! — lever Du?» — Men jeg kunde ikke svare; det var, som om jeg skulde kvæles. I Vildelse krøb jeg hen over Gulvet og befandt mig ved Kakkelovnen. Der reiste jeg mig, og klemte mit Legeme ind mellem Ovnen og Muren og krøb op, indtil jeg sad paa Kakkelovns-Trommelen. Jeg var ikke rigtig i Hovedet, det følte jeg, og neppe var jeg kommen til at sidde deroppe, førend en ny Explosion paafulgte.

En anden Bombe, som sprang udenfor paa Gaden, og som slog min Ven Peer Vægter ihjel, kastede mig fra mit Høisæde ned paa Gulvet, og der blev jeg fundet af en Pige, som fik fat paa mit ene Been og trak mig ud igjennem Døren.

Da jeg stod i Porten, saae jeg Wilhelm, som jamrede sig, medens en Pige hældte Vand ud over ham af en Vandspand. Han raabte gjentagende, at han var blind, og al Opmærksomhed samledes derfor om ham.

Da min Moder saae mig paa Benene, raabte hun: «Løb over i den brandfri Kjelder paa Postgaarden! — Der er Hegedahls». Jeg adlød

uden at vide, hvordan jeg kom over Gaden, men da Hegedahl var Post-Controlleur, og jeg oftere havde hørt om den bombefri Kjelder derovre, tænkte jeg mig dette Sted som et godt Asyl.

Nedgangen til denne Kjelder er i den forreste Port af Postgaarden. Jeg var allerede halvt nede ad Trappen, da en ubarmhjertig Karl greb mig i Armen og smed mig op igjen, uden at jeg fik Tid og Leilighed til at bruge Post-Controlleurens Navn og Autoritet.

Der stod jeg i Portaabningen ind imod Gaarden og saae op til den mørke Himmel, der rigeligt var illumineret af Bomber og Brandpile.

Uvilkaarligt gjorde jeg en Bevægelse med min venstre Arm og vilde støtte mit Hoved imod Haanden, da min venstre Lillefinger trængte ind i et gabende Saar, som jeg, uden hidtil at have mærket det, havde faaet i min venstre Kind. Forfærdet slipper jeg Hagen og griber mig paa Brystet og møder der en Masse af størknet Blod, som fra Saaret var flydt ned af min graa, af Muurstøv og Aske skjulte, Frakke. Jeg udstødte et Skrig og faldt baglænds om paa Stenbroen.

De Nærmeststaaende ilede til, og da de fandt mig blodig, blev jeg baaret op i Lollandske Pakkepost-Contoir, paa den anden Side af Porten,

i Stue-Etagen, og der redte de et Leie til mig af tomme Postsække i en Krog, og jeg hørte, at der for min Skyld blev sendt et Bud til Lazarethet i Frimurer-Logen i Kronprindsengade. I Krogen, hvor jeg laa, faldt jeg isøvn og sov indtil en Bombe eller Kugle vækkede mig ved at gaa igjennem Contoiret, fra den ene Væg ud igjennem den anden. Man strømmede til og fandt mig i Behold, men medens en Klynge Mennesker stod omkring mig, hørte jeg en ængstlig Stemme spørge ind i Contoiret, om de ikke havde seet en lille Dreng? — «Aa, det er Ane!» raabte jeg, og ved hendes Haand blev jeg nu ført hjem, hvor min stakkels Moder, der i Tummelen havde glemt, hvad hun havde sagt, ikke vidste, hvor de to yngste af Drengene vare blevne af. Der blev i Øieblikket Glæde over min Ankomst, men Johan var endnu ikke funden! Først næste Morgen fandtes han hos en Skræder i Lille Helliggeiststræde, hvor han var flygtet hen.

Der hjemme i Gaarden saae det uhyggeligt ud. Overalt var der Spor af Ødelæggelse. Mine Forældre havde redet deres Natteleie paa Trappen, som førte ned til Porten. I et lille Værelse, hvis eneste Vindue gik ud mod Gaarden, var en heel Familie, Søndergaards, leiret paa Gulvet.

Man troede dette Rum sikkret ved en Mængde Papir-Baller og Bøger, som vare lagte paa Gulvet i Værelset ovenover; men endnu havde man ikke nogen Forestilling om en Bombes gjennembrydende Kraft.

Efter en søvnløs Nat, som tilbragtes i Angst og Bævelse, og hvori jeg idetmindste kun tænkte paa Muligheden af, at en Bombe i et Brag kunde ødelægge alle disse sammenhobede Børn og Voxne, gryede det ad Dag.

Flere Gange havde der været Brand i Gaarden, og endnu var den hele Gaardsplads opfyldt af Sprøiter og af larmende Brandfolk, som vare ifærd med at slukke.

Paa een Gang blev der en Dødsens Stilhed, som efterfulgtes af Brag og Jammerskrig. En Bombe var gaaet ind i Sidehuset over alle disse Hoveder; i Stue-Etagen sprang den, ikke langt fra det Kammer, hvor vi laa sammenpakkede. En gammel Tjenestepige fik begge Benene slaaede over, og flere af Brandfolkene saaredes. Men i næste Øieblik toge de raske Brandfolk atter fat med et vildt Hurra, og nu hørtes Pumperne at gaa under Kommandoraab.

Det var den sidste Skræk i denne frygtelige Nat. Bombardementet sagtnede; man fortalte, at der parlamenteredes. Vi kom nu frem af

vore Afkroge, Huset blev gjennemseet, og Ødelæggelsen havde været forfærdelig i denne Gaard, som paa Grund af det lave Tag ligeoverfor i Posthuusbygningen, havde været udsat for Bomberegnen i en usædvanlig Grad.

Om Formiddagen, under Stilstanden, indfandt vor Huuslæge, Professor Schmidt, sig, og vore Saar bleve undersøgte og forbundne. Wilhelm havde faaet en Blessure over høire Øie og ned paa Siden af Næsen. Det farlige Slag havde dog ingen Fare for hans Syn, hvilket i Begyndelsen var at befrygte, da begge Øiehulingerne vare fyldte med størknet Blod. Johan havde faaet en Flenge i Baghovedet, og jeg, som sagt, i det venstre Kjævebeen. Da Dr. Schmidt forbandt mig, sagde han: «Naa, min Dreng! det vil du beholde i dine Levedage!» og han fik Ret.

Jeg var netop bleven forbundet, da jeg bemærkede, at min Moder, som stod ved Vinduet, skjulte sig bag Muren, men vedblev dog at see ud paa Gaden efter en Gjenstand, som fængslede hele hendes Opmærksomhed.

Det var min Broder Hans i Studenter-Uniform, med Geværet paa Skuldren, som kom marscherende ned igjennem Gaden fra Volden, for at see til sit Fædrenehjem.

Da han kom udenfor vor Gaard og saae op ad den ødelagte Façade, blev han greben af Forfærdelse. Det var dette min Moder, skjult, var Vidne til. Han havde et Øieblik sat sit Gevær ved Foden, men stille lagde han det igjen paa Skulderen, gjorde omkring, for igjen at gaa op paa Volden — han vovede ikke at gaa ind, for det Budskab, han der kunde møde, men da min Moder havde seet dette Omkring og forstod hans Tanke, var hun i det næste Øieblik ude paa Gaden, for at kalde ham ind med det glade Budskab, at vi Alle vare ilive.

Om Eftermiddagen begyndte Bombardementet igjen. Jeg var nu bleven indkvarteret i den samme bombefri Posthuus-Kjelder, som jeg Dagen iforveien var bleven kastet op af. Men da Aftenen kom, var denne Kjelder saa overfyldt af Mennesker, at det var utaaleligt dernede.

Især havde jeg min Plage af en Gouvernante med adskillige Pigebørn, som ikke lod mig Hvile nogetsteds. Jeg havde lagt mit Hoved paa en Seng og Benene ud over en Stol, men et af Børnene skulde ligge paa Sengen, og hun selv vilde sidde paa Stolen. Da jeg derefter havde fundet en tom Fjerding til at sidde paa, blev ogsaa den berøvet mig, saa at jeg tilsidst slængte mig, træt og mødig som jeg var, henad

Stengulvet, og der fik jeg mig et lille Blund, indtil jeg ud paa Natten blev vækket af en Mand, som raabte ned igjennem Kjelderhalsen, at Posthuus-Sprøiten skulde frem, Bogtrykker Thieles Gaard var i Brand! Ved denne Efterretning og Tanken om den Fare, mine Forældre vare stedte i, brast jeg lydeligt i Graad; og nu fik jeg Mamsellen igjen paa Halsen: «Hvad flæber han for, den store Dreng? Han forstyrrer jo Børnene i deres Søvn!» Men en Mand, som jeg ikke kjendte, gav hende til Svar: «Det er Hjemmesorg! — Lad ham græde!» — og kort Tid efter modtog jeg Underretning om, at Ilden var slukket, og at mine Forældre vare uskadte.

Min Broder Hans havde denne Nat været paa Post i Kongens Have, for at passe paa Exerceerhuset. Han og Ingemann havde haft det uhyggeligt i Damegangen, hvor Bombestykker regnede ned mellem Træerne.

Da jeg op ad Dagen igjen kom ud af den mørke Kjelder, blev jeg overrasket ved at see Dagslyset; — jeg havde ikke spurgt mig selv, om det var Dag eller Nat.

Med endeel andre Børn legede jeg nu, som om der var Fred og ingen Fare, i den store Corridor foran Indgangen til Contoirerne i Stue-

Etagen. Bombardementet var standset nogle Timer, for igjen at begynde om Eftermiddagen.

Ved denne Tid kom der Bud til mig fra Hjemmet. Et Par Piger skulde følge mig og min yngste Broder ned til Kjøbmand Ernst's i Nyhavn. Der var min afkræftede Fader allerede flyttet hen; men min Moder vilde endnu blive ved Gaarden.

Paa denne Reise igjennem Byen knaldede Bomberne over vore Hoveder, medens Pigerne førte os ved Haanden midt igjennem Gaderne, naar de ikke engang imellem, paa Anskrig og Advarsler, maatte ty ind i en Port eller Gadedør med os. I Lille Kongensgade var det især frygteligt, og flere Gange raabtes der fra Vinduerne, at vi skulde tage os iagt.

Da vi dreiede ud over Kongens Nytorv, havde vi der det skrækkelige Syn at see en Bombe slaa ned mellem et Par Bryggerheste foran Vognen, men vi kom lykkeligt henover Torvet og naaede vort Maal i Nyhavn Nr. 3.

Min Fader laa der tilsengs og var næsten i Vildelse; da han hørte om Frue-Taarns Brand og om Tømmerpladsen, brast han i Graad.

Min lille, spinkle Moder var den mest uforfærdede af os Alle. Vi vare neppe ankomne til dette vort Asyl, førend vi modtog et Besøg

af hende. Hun kom alene, bærende paa et lille Skrin, hvori hun nok havde min Faders Papirer. Juveler var det ikke; hun havde ikke andre Juveler end hendes sex Sønner.

Hun søgte nu at sætte Mod i os Alle. Det var allerede tredie Gang paa denne Dag, at hun havde været her, stolende trøstigt paa sin Gud. Det, hun mest frygtede for, var en Capitulation. «Jeg vil gjerne udholde alt dette tre Gange tre endnu; men bare ingen Capitulation!» Disse Ord slog dybe Rødder i mit Hjerte, og jeg har aldrig glemt hende dem. Hun forlod os snart igjen; hun maatte jo hjem i Porten for at passe paa Gaarden.

Da vi vare blevne godt forsynede med Mad og Drikke, og dette trængte jeg til, da jeg neppe havde faaet et Maaltid siden Bombardementets Begyndelse, blev jeg bragt tilsengs, og det trængte jeg endnu mere til. Jeg blev lagt ind i en bælmørk Alkove, og her sov jeg dybt den hele Nat og den paafølgende Dag.

Nu var Capitulationen sluttet! Min Moder indfandt sig atter, men hun græd af Forbittrelse, altid gjentagende sine heftige Udbrud imod dem, som havde overgivet Byen og Flaaden, og denne Stemning yttrede sig allevegne; fra Nyboders Matroser imødesaa man en Reisning.

General Peymanns Hovedkvarteer var i Rau's Gaard ved Hovedvagten (Hôtel d'Angleterre), som blev omgivet med Militair til Beskyttelse mod de skrigende Skarer. Jeg var paa Torvet, da Holmens faste Stok kom marscherende i en lang Række, med blanke Øxer paa Nakken, igjennem Store Kongensgade, for at tvinge General Peymann, der sagdes at have forraadt Byen.

Det var Studentercorpset, som man brugte mod Matroserne, og det lykkedes, sagde man, fordi Matroser og Studenter altid holdt sammen. Hvad der forresten skete, veed jeg ikke, men Capitulationen var sluttet og Englænderne tog vor Flaade.

Jeg og mine to Brødre, Wilhelm og Johan, bleve endnu i nogen Tid i Nyhavn, da det ødelagte Hjem ikke havde Sovesteder.

Byens Porte bleve efter Capitulationen igjen aabnede, og nu saae man efterhaanden engelske Officerer paa danske Bønderheste, Bjergskotter med deres nøgne Knæ under de korte Skjørter paa Kjøbenhavns Gader, og det varede ikke længe, førend Boutikvinduerne fremstillede alleslags Karrikaturer, hvori man gav sin Harme Luft.

Min første Udflugt ud af Byen var af Østerport til Olivarius's nedbrændte Gaard.

Jeg havde i Hjemmet haft en tam Spurv, saa tam, at den fulgte mig baade i Gaarden og i Stuerne. Den havde lykkeligt overstaaet Bombardementet, ligesom vi Andre, men i Dagligstuen var den geraadet under en dansk Brandofficeers Støvlehæl, og det lille Liig skulde jeg nu skjænke en hæderlig Begravelse i min Have derude. Jeg mødte Andreas Olivarius imellem de nedbrændte Tomter, og vi begravede den ved Muren.

Paa Hjørnet af Østerbro og Farimagsveien, udenfor Gaarden, stod en ung, engelsk Skildvagt paa Post. Olivarius kunde som Vestindianer tale Engelsk, og jeg havde af Mr. Bay's Underviisning i Skolen dog læst saameget, at jeg kunde være lidt med, og saaledes gjorde vi Bekjendtskab med Skildvagten, der var meget venlig imod os.

Han havde meget at spørge om og tillige nogle Commissioner i Byen, som Olivarius lovede at besørge, især Pibeleer til hans hvide Bandelier, hvilket vi lovede at bringe med næste Gang, vi kom ud paa Broen, hvis vi kunde finde ham igjen.

Imedens vi saaledes stode i Samtale med ham, kom to engelske Officerer forbi og blandede sig i Samtalen. Da de saae Bindet om mit Hoved og erfarede, at jeg havde et Saar

af deres Bomber, viste de megen Deeltagelse, og paa en Stentrappe ved et Huus ligeoverfor, som jeg endnu altid seer hen til, hvergang jeg kommer der forbi, satte de mig hen og løste Klædet fra min Kind for at see Saaret. De gjorde mange Spørgsmaal, og især mindes jeg, at de med et vist sørgeligt Udtryk omtalte det smukke Kirketaarn, de havde seet brænde og styrte ned.

Vi bleve snart saa gode Venner, at de indbød os til at følge med i deres Kvarteer, for at faa noget at spise. De førte os da hen til det nærliggende «Rosendal», hvor vi i en Kjelder i et derliggende Vaskerhuus stege ned iblandt en heel Forsamling af Fjender, der vare leirede i Nærheden af et Ildsted, og her bleve vi trakterede med en Ret, bestaaende af Kartofler, Bønner, Ærter, Flesk, Kjød og Brød.

Efter dette Maaltid, som havde smagt fortræffeligt, førtes vi hen i Nærheden paa Østerfælled, hvor vi skulde see et der anlagt Batteri, og i den underjordiske Deel saae vi store Opstablinger af Kugler, Bomber og andet Krigsmateriale.

Det lod til, at disse mit stakkels Fædrelands Fjender godt kunde lide mig, og der blev talt meget til mig om at følge med dem til England, hvor jeg skulde blive Søcadet eller Midshipman.

Men dette havde jeg dog ikke Lyst til. Imidlertid, da jeg nogen Tid efter engang, hjemme ved Bordet, fortalte om disse Venner og om, hvad de havde sagt til mig, tog min Moder deraf Anledning til paa det Alvorligste at forbyde, at jeg gjentog Besøget hos dem, og dette saameget mere, som der i den Tid oftere hørtes fortælle om unge Mennesker, Karle og Piger, der havde ladet sig overtale til at følge med dem.

Nogen Tid efter blev Borgerdydskolens Elever indkaldte i Adresseavisen. Den gamle Skole var brændt, men nu skulde vi paa en bestemt Dag møde paa Ehlers Collegium, for at modtage nærmere Besked. Dette Møde med Kammeraterne efter de overstaaede Farer var meget fornøieligt. Enhver havde sine Fata at fortælle.

De «studerende Klasser» anvistes et nyt Skolelokale i Læderstræde; de «Ustuderede» skulde møde i et Huus i Brolæggerstræde.

Den kjære Gamle Møller saae jeg aldrig siden. Han døde som Rector ved Latinskolen i Helsingør.

Da Englænderne igjen var borte, blev de kjøbenhavnske Drenge meget krigeriske. Al anden Leg gik nu op i Exercering og Krigsførelse; paa Tomterne af de afbrændte Gader opførtes krigeriske Lege mellem de sorte, faldefærdige Mure; der bleve Tvistighederne mellem Drengene afgjorte efter Skoletiden.

Dette førte snart til Oprettelsen af Drengecorpser, og enkelte af disse dannedes og udrustedes med alt Tilbehør under Kammerater, der som Chefer havde gode Legepladser at tilbyde.

I min nærmeste Omgivelse paa denne Tid havde en Klasse-Kammerat, Carl Holm, oprettet et Corps af en halvsnees Drenge, som, da de lyse Aftener i 1808 atter indbød til Leg, samledes i Garver Kyhnells Gaard paa Vestergade, hvor vi exercerede og manøvrerede paa Barkbunkerne i Garveriets Baggaard. Vi gjorde Begyndelsen med strax at sørge for Ordens-Dekorationer til Udmærkelses-Tegn for de braveste, og — i det Smaa som i det Store — vare vi Alle de braveste og bleve dekorerede.

Fra denne Legeplads hørte vi, at der i en af Nabogaardene var et andet Corps, men meget større end vort, hvis Hurraraab nu og da lod sig høre. Men vi kunde gjøre Gjengjeld, og det

var især et lille Messing-Jægerhorn, som jeg var i Besiddelse af, og hvori jeg flittigt tudede, der tildrog os det større Corpses Opmærksomhed.

En Aften, da jeg med mit Signalhorn gik fra Exercitien i Kyhnells Gaard, stod en Skolekammerat, Michael Holm, en Søn af Urtekræmmeren paa Hjørnet af Gammeltorv, udenfor Faderens Boutik, for at passe mig op, naar jeg kom forbi. Det gjaldt naturligviis mit «prægtige» Horn, og ad denne Vei indledede han en Indbydelse til en Forening af vore Corpser.

Han fortalte mig om en Dreng, som hed Carl Otto, der var Chef for det meget større Corps, hvortil han henhørte, og som gjerne vilde have os, det vil sige mit Horn, med paa Partiet. Da jeg havde yttret Tilbøielighed til at gaa ind paa dette Forslag og vilde vide noget Mere om denne Carl Otto, som jeg slet ikke kjendte, pegede han over Gaden til et aabent Vindue i Gaarden ligeoverfor — der stod Carl Otto og ventede paa Resultatet af disse diplomatiske Underhandlinger. Jeg førtes da over under Vinduet og blev præsenteret for denne Chef, som stevnede mig og Kammeraterne til at møde næste Aften i Nabogaarden.

Her traf vi da en stor Mængde Drenge, der med en mærkværdig Subordination adlød ethvert

Vink af den valgte Chef, som med en høi Grad af Elskværdighed styrede det Hele og var Alles Afgud.

Han vilde strax forfremme mig til en af de høiere Poster, men jeg, som ikke vilde slippe mit Signalhorn ud af Hænderne, foretrak at være Regimentets Hornblæser. En af Drengene, en Søn af en Brygger, var i misundelsesværdig Besiddelse af en lille Ridehest, den skulde vor Chef ride paa ved den første Feltmanøvre, som skulde finde Sted, naar vi vare lidt mere indøvede, og til et lille Musikcorps blev der ogsaa gjort Udveie af musicerende Drenge.

Feltmanøvrerne begyndte snart, og uden at møde nogen Forstyrrelse, drog vi en Søndagformiddag gjennem Vestergade, ud ad Vesterport, ad Gamle Kongevei til Markerne bag Frederiksberg By, med Chefen tilhest i Spidsen og Musik efter Leiligheden, og der børstede vi et Par Timerstid løs paa hinanden, efter at have deelt os i to Partier.

Den militaire Aand og nogle Bekjendtskaber med Drenge, der vare blevne «Fricorporaler» eller Artilleri-Cadetter, syntes paa denne Tid at skulle have en afgjørende Indflydelse paa min fremtidige Livsbane, naar der i Hjemmet var Spørgsmaal om: «Hvad Just skulde være?» —

Fra min Side var det afgjort: jeg vilde være Artillericadet, eller Fricorporal.

Den Opposition, jeg i denne Henseende mødte hos mine studerende Brødre, forøgede kun den Antipathi, jeg fra de ustuderede Skolebænke havde mod Studentervæsenet. Mine Forældre, navnlig min Moder, var af den Mening, at jeg skulde have frit Valg, «men», sagde hun, «saa skal det ogsaa være Alvor!»

Ved Siden af Skolen havde jeg ogsaa i et Par Aar «gaaet paa Akademiet» paa Charlottenborg, ligesom mine Brødre.

«Akademi-Drengene» vare dengang et berygtet Folkefærd i Kjøbenhavn. De vare almindeligt bekjendte som Slagsbrødre og Formænd for Gadeoptøier, i den Grad, at de endnu en Snes Aar senere vare Gjenstand for Politiets særegne Opmærksomhed.

I Tegneskolerne var der en ubeskrivelig Mangel paa Disciplin.

Cabott var Lærer i den laveste Skole mellem henved et Hundrede vilde Haandværksdrenge, som det var ham en Umulighed at styre.

En gammel, hvidhaaret Betjent, Wilstrup, søgte forgjæves at assistere Læreren. Baade

han og Læreren vare saa vante til disse Optøier, at de syntes at høre med til Underviisningen.

Cabott var en temmelig høi, mørkladen Mand, af Physiognomi næsten som en Italiener; han var meget hidsig, og fik han fat i en Malefikant, saa dunkede han ham i Hovedet og i Ryggen med Hidsighed.

Wilstrup var en lille, stille Mand, med en aldeles skaldet Isse og graahvide Haar i Nakken. Sidelommerne i hans graa Frakke struttede ud til begge Sider, fordi de vare fyldte med «Hvedeknoper», som han solgte til Brug for Tegnerne; thi hjemme hed det, at vi maatte have et Par Skilling med til Hvedeknoper, der betragtedes som et Tegnemateriale, skjøndt de egentlig kun brugtes til Midaftensmad.

I denne Skole kom jeg saavidt, at jeg «kunde lægge ind til Prøve», det vil sige: gjøre Prøvetegning for Avancement. Jeg tegnede «det brusende Skjæggehoved» efter en af Desmarteaus Crayontegninger, i Rødkridt, men jeg avancerede ikke denne Gang og forlod Akademiet af Grunde, som jeg nu kommer til at fortælle.

Jeg havde gjennemgaaet de ustuderede Klasser i Borgerdydskolen; Spørgsmaalet var nu,

da Oktober 1808 nærmede sig, om jeg skulde gaa over i de studerende Klasser eller forlade Skolen, for at træde ind i en anden Retning.

Studere vilde jeg ikke; det havde jeg tidtnok erklæret. Mit Ønske var at blive Cadet.

Mine ældre Brødre vare, som sagt, derimod og søgte at overtale mig, men forgjeves. Af Capitain Godske blev jeg derimod understøttet i den Grad, at han endog tilbød en Capitains-Uniform, der kunde syes om til mig, naar jeg var bleven Cadet.

Jeg havde ført min Krig igjennem: jeg skulde være Artilleri-Cadet; de forberedende Skridt vare gjorte.

Det var en Mandag Formiddag, at min Fader havde bestemt at føre mig til Major Mourier. I Længsel efter dette Øieblik hengik lange Timer. Imod Sædvane udeblev min Fader, og da han kom hjem, var det forsilde paa denne Dag at gaa til Majoren.

Jeg maatte finde mig deri og længtes nu efter den Dag imorgen.

Denne Nat mellem Mandag og Tirsdag havde jeg en Drøm, som gjorde en Forandring i Situationen.

Om jeg ikke tager feil, blev der paa denne Tid foretaget en Slags Indrullering af Magistraten,

ifølge hvilken unge Mænd lod sig, efter eget Valg, indskrive til bestemte borgerlige Corpser. Ialfald drømte jeg denne Nat, at nogle saadanne Udsendinger ogsaa kom til mig, for at indskrive mit Navn i deres Ruller. Jeg valgte at lade mig indskrive — under Studenter-Corpset! Jeg kom i Krig og nedlagde en fjendtlig Tambour.

Da jeg vaagnede, stod denne Drøm endnu levende for mig, og min første Stemning var Forundring over, at jeg, som hidtil altid havde pesteret imod alt Studentervæsen, havde valgt at blive Student.

Jeg havde allerede dengang en vis Tro paa mine Drømme, og de Betragtninger, jeg nu gjorde mig over denne Drøm, bragte mig i en meget alvorlig Stemning, da jeg følte, at Øieblikket var afgjørende for min hele Fremtid.

Da jeg om Morgenen kom ned i Dagligstuen, sad min Moder alene ved Kaffebordet, og saadanne ensomme Øieblikke benyttede hun gjerne til i kjærlig Alvor at tale med mig om Dagsordenen. Hverken hun eller min Fader, sagde hun nu, vare synderlig glade ved den Beslutning, jeg havde taget, dog skulde jeg have frit Valg, men saa skulde det ogsaa derved forblive.

Hendes kjærlige Ord, i Forbindelse med Indtrykket af denne Nats Drøm, bevægede mit Hjerte; jeg brast i Graad, og da hun, høiligt forundret over mine Taarer, vilde have en Forklaring, udbrød jeg, som overrasket over mig selv: «Jeg vil ikke være Cadet!» — «Hvad vil du da, Barn?» — Det vidste jeg ikke! — Jeg var endnu ikke paa det Rene med mig selv. Nu at sige, at jeg vilde være Student, fandt jeg altfor ydmygende.

Lidt op ad Formiddagen kom vor Doctor, Prof. Schmidt, og da han tillige var Raadgiver i Huset, fortalte min Moder ham, hvad der var skeet, og proponerede, at jeg, ligesom min Broder Anton, skulde oplæres i hans Etablissement. Dette Forslag fandt ikke Doctorens Bifald, to Brødre i en saadan Bestilling, var efter hans Mening ikke tilraadeligt, det var meget bedre, at jeg kom til Studeringen! «Vil Du lyde mit Raad, min Dreng», henvendte han til mig, «saa gaa vi nu ligehen til min Ven Rector Nissen og faa dig ind i Latinskolen!»

Uden nogen Vægring eller Betænkning gik jeg ind paa dette Forslag. Den samme Tirsdag Formiddag blev jeg indskrevet i Skolen, og næste

Torsdag begyndte jeg min lærde Skolegang i Kannikestræde.

Ved at fortælle Virkningen af denne Drøm bliver jeg opmærksom paa, at jeg i det Foregaaende har glemt at meddele en anden Drøm, der allerede i min Barndom gjorde et saa levende Indtryk paa mig, at jeg igjennem hele mit Liv, og endnu i min høie Alderdom, bevarer den som et Klenodie.

Jeg drømte, at jeg en Søndagmorgen, førend de Andre vare oppe, kom ned i Dagligstuen med mine Klæder over Armen. Da jeg kom til at see hen imod Kakkelovnen, stod der en deilig Skikkelse, som vinkede mig hen til sig med Udtrykket af en ubeskrivelig Blidhed og Kjærlighed.

Om jeg fulgte dette Vink, det mindes jeg ikke, men jeg kjendte ham strax — det var Jesus Christus.

I min Sjæl staaer han endnu saaledes og vinker ad mig.

Altsaa skulde jeg nu studere og strax aflægge Prøver paa, hvad jeg havde lært i Borgerdydskolen — og det var nok ikke Meget.

Blandt Drengene i Metropolitanskolen gjorde jeg strax Bekjendtskab med to i Særdeleshed.

Den ene var en temmelig tyk Dreng, der syntes at nyde særegne Privilegier, idet han tillod sig Et og Andet, der neppe vilde tillades alle, men forresten var han meget venlig og godmodig. Man forklarede mig, at det var en «Søn af Biskoppen».

Hans Navn var Theodor Münter, og han blev snart en af mine nærmeste Omgangsvenner.

Den anden var en lille, krushaaret, brunet Dreng, med en lidt opadvendt Næse; hans Navn var Peter Tutein, med hvem jeg her begyndte et mangeaarigt og venskabeligt Samliv.

Rector Nissen og de nye Lærere toge alle venligt imod mig; Skolens Love bleve lagte mig paa Hjerte, og jeg lovede mig selv, flittigt at studere dem og i det Hele at tage anderledes fat end hidtil, da jeg dog havde Saameget at indhente.

Og dette Løfte holdt jeg for det Første.

Af de Lærere, som i Metropolitanskolens første Klasse mest tiltrak mig, og som ere blevne i min Erindring, maa jeg først nævne Nord-

manden Hr. Krum, der siden blev mere bekjendt under Navnet Prof. Kayser ved Christianias Universitet; han var Lærer i Mathematik og paa denne Tid Huuslærer i den Tuteinske Familie.

Da han ønskede en Omgangsven for sin Myndling, synes hans Blik at være faldet paa mig, og der aabnedes nu for mig i denne Familie et Velvære og store Behageligheder, som jeg tidligere ikke var vant til.

Fra Løverdag til Mandag var jeg, i denne og de følgende Sommere, stadigt paa Rosendal, og om Vintrene, alle Søndage idetmindste, i Familien paa Hjørnet af Vimmelskaftet og Badstuestrædet.

Den anden af Kammeraterne i første Klasse, med hvem jeg sluttede et nærmere Venskab, Theodor Münter, havde strax ved en vis Nonchalance tildraget sig min Opmærksomhed. Det var en elskværdig, aaben og yndet Dreng, uagtet man i Almindelighed ikke kunde lade være at have ham lidt til Bedste i Klassen, paa Grund af hans særegne Væsen.

Han sluttede sig meget venligt til mig og drog mig ind i Bispegaarden, hvor jeg snart blev som hjemme.

Hans Fader, Biskop Fr. Münter, var altfor lærd og for distrait til at bryde sig det Mindste om os Drenge eller om Husets Anliggender. Han levede indesluttet i sit Studereværelse mellem sine mange Bøger og sine mange Kridtpiber, og det var kun ved Maaltiderne, at man opdagede hans Tilværelse.

Moderen, Fru Elisa Münter, eller «Bispinden», som hun kaldtes, var af en lybeksk Patricierfamilie, v. Krogh — en umaadelig meget- og hoit-talende, venlig Kone, som altid var i Extase. Som en sørgelig Familiearv var hun periodisk sindssvag, men i hendes lyse Øieblikke førtes jeg stundom ind til hende, og da hun havde erfaret, at der stak en lille Poet i mig, skjænkede hun mig en ualmindelig Interesse og var en af de Første, der viste min lille Musa nogen Opmærksomhed. Thi min aabenmundede Ven Theodor kunde naturligvis ikke lade være at udbasune de poetiske Forsøg, jeg nu og da betroede ham, og jeg havde heller ikke saameget imod at indhøste Laurbær hos Bispinden, der til Gjengjeld ogsaa betroede mig de tydske Digte, hun i sine Paroxysmer havde dicteret den ældre Søn, Balthasar. Den ældste Datter, Fanny, var min Jevnaldrende, følgelig en ung Dame i mine Øine,

4*

og den næste Datter, Agnes, var i sit Væsen ikke Andet for mig, end en Kammerat paa Legepladsen.

Vi havde altsaa temmeligt frit vor Spas i Bispegaarden, og Haven med de gamle Pæretræer var vor daglige Legeplads.

I Pastoral-Seminariets Høresal spillede vi Komedie. Det første Stykke, som blev givet, havde jeg selv lavet, det hed «Bibelhusar» — af hvilken Grund mindes jeg ikke, men Theodor havde Titelrollen. Hans Frøken Søster, Fanny, var min, den Gamles, Datter, og hun havde en Scene, hvori hun spillede paa Harpe.

Senere benyttede jeg Biskoppens Bibliothek til, understøttet af Balthasar, at skrive en Marie Stuart, hvori Fanny naturligvis var Heltinden, og jeg Henry Darnley, med Huusjomfruens sorte Silkeforklæde som Kappe over Skuldrene.

I Skolen gik det mig brillant. I de første Maaneder svingede jeg mig op til at være Dux i Klassen, og da October-Examen var afholdt, viste min Characteerseddel Udmærket i alle Rubrikker. Ved Examens-Høitideligheden blev

jeg fremkaldt af Rector Nissen tilligemed Henrik Nicolai Clausen, der var hele Skolens Dux, fordi vi To havde, som sagt, Udm. i alle Fag.

Grunden til denne indvundne Hæder var ikke alene den, at jeg virkelig i dette Aar havde været meget flittig og opmærksom paa mig selv, men ogsaa, at jeg, efter min Moders Anordning, hver Aften havde maattet indstudere den latinske Grammatik paa Regentsen. Men da jeg nu kom op i 2den Classe, hvor jeg skulde begynde paa Græsken, aabnede der sig en ny Verden for mig, der lokkede mig bort fra den hæderlige Skolebane, som jeg nyligt saa glimrende havde betraadt.

I Efteraaret 1809 fortalte en af mine Klasse-Kammerater, den allerede omtalte Michael Holm, mig, at Carl Otto, som jeg ikke havde seet hele Sommeren, havde været meget syg, men at han nu var i Bedring, og foreslog, at vi tilsammen en Aften skulde besøge ham i Store Kongensgade, hvor han nu boede.

Vi kom da derud en Eftermiddag og fandt den kjære Ven i god Bedring og mødte hans

velfortjente Bebreidelser, fordi jeg i saa lang en Tid havde glemt ham.

Men jeg havde jo haft Andet at bestille, end at lege Soldat, og han ligesaa. Korpset var opløst, da han ikke længere stod i Spidsen. Af ham erfarede jeg nu, at der af Korpsets Rester havde dannet eller var ifærd med at danne sig et lille Skuespiller-Selskab, som fortiden indstuderede en Forestilling af «Niels Ebbesen«, hvori Otto skulde spille Grev Geert, og Peter Duus — en halvveis Sømand — Titelrollen. Der maatte jeg være med!

Den første Forestilling blev givet paa Østergade, hos en Bogbinder, som havde et passende Locale. Carl Winsløv, der senere blev en saa udmærket Skuespiller, optraadte her for første Gang.

Jeg var kun lidet deeltagende — som oftest kun Tilskuer.

Min Ven, som jeg nu stadigt besøgte, betroede mig sine første dramatiske Forsøg. Han havde skrevet en Tragoedie, og jeg, som omtrent paa samme Tid havde en anden — Arnold Winkelried — under Arbeide, gjorde Gjengjæld, og denne gjensidige Fortrolighed blev nu et nyt Baand imellem os, saa at jeg stadigt besøgte ham i hans lille Portkammer.

Under disse Besøg saae jeg en Eftermiddag hans to Søstre, som med adskillige andre Smaapiger legede nede i Gaarden.

Jeg havde hidtil kun sjeldent haft Leilighed til at komme i Selskab med Pigebørn, da jeg ikke havde haft en Søster, og disse unge Damer vare, for deres Alder, af en ualmindelig Skjønhed.

Det varede derfor ikke længe, førend Carl og jeg vare nede imellem dem og gjorde Bekjendtskab.

Den yngste Søster var en Dag, paa Veien fra Skolen, faldet paa Gaden, da en Dreng havde villet kysse hende, og hendes smaa, fine gule Handsker vare blevne tilsmurte. Som Cavaleer skyndte jeg mig hen i en Urtebod og kjøbte en Klat grøn Sæbe, og hermed forsynet prøvede jeg paa at vadske Handskerne paa hendes Hænder, og da en af Veninderne siden vilde gaa hjem og ikke lod sig overtale til at blive længer, kom jeg tilhjælp, idet jeg kravlede op ad den høie Brandstige med Frøkenens Hat og hængte den øverst oppe, saa at hun ikke kunde gaa, uden at jeg lod mig bevæge til at hente Hatten ned igjen. Ved disse mine første Romanstreger blev jeg snart en ganske godt anseet Person imellem de unge Damer. Men den, der af dem alle tiltalede mit

Hjerte mest, var den ældste af Søstrene, Emilie, og hun blev min første Kjærlighed.

Naturligvis kom jeg hver Aften der i Gaarden og fandt som oftest det samme nydelige Selskab, som optog mig i deres Kreds. Jeg deklamerede for dem paa Kjøkkentrappen baade min egen Bombardements Hymne og Oehlenschlægers Skattegraveren og Thorvald og Signe — jeg kunde dengang Oehlenschlæger paa mine Fingre, og under alt dette krøb den unge Elsker mere og mere ud af Ærmet.

Saaledes gik Sommeraftenerne hen ikke just til stor Fremgang for Studeringerne.

Da jeg var rykket op i 2den Klasse i October 1809, havde jeg altsaa en heel Deel Andet at tænke paa end Skolesagerne, og min Glorie fra 1ste Klasse blegnede efterhaanden.

Naturligviis gik det ikke i Skolen, som det burde. Mine Tanker vare ikke villige i den Retning. Paa Skolebænken listede jeg mig til at skrive Vers, og hjemme holdtes jeg vel til, i bestemte Aftentimer at sidde i et langtfraliggende Kammer for at læse, men der fik jeg tilfældigviis fat paa en gammel dansk Oversættelse af Batteux iblandt min Broders Bøger og

studerede nu Æsthetik og fandt, at den Dag, jeg ikke havde haft et lille Besøg af min Musa, var tabt.

I Sommeren flyttede Kammerraad Otto's til Lyststedet Tuborg paa Strandveien. Det var en Streg i Regningen, men Veien var da ikke længere, end at jeg, saa tidt det kunde gaa an, besøgte min Ven og mine Veninder derude. I August var det Hendes Fødselsdag, og efter Overlæg med Broderen skulde Haven illumineres med Lamper, og et lille Fyrværkeri, som jeg paatog mig at gjøre, afbrændes.

Denne Fest lykkedes mig saa godt, at den gav Anledning til et nyt Bekjendtskab, som fik en afgjørende Indflydelse paa min fremtidige Livsstilling.

Ved Siden af Tuborg havde, som bekjendt, Conferentsraad Moldenhawer sit Landsted. Denne Familie var allerede selskabeligt knyttet til Otto's, især ved Datteren, Julie, hendes Broder og Bølling, der var optagen som Søn i Huset. Disse havde seet mit Fyrværkeri, og da de kort efter havde en Festdag at feire, blev jeg anmodet om at være dem behjælpelig dermed, og saaledes indførtes jeg i en Familie, der i en

Række af Aar optog mig med den største Velvillie og Venskab, og hvor jeg i hine Aar havde mine fleste Glæder.

Men da Aftenerne blev mørkere, var jeg nær faldet ind i Sværmen af lystige Kammerater, som efter den Tids Skik, morede sig med — undertiden frivole — Gadeløier, hvori jeg, stille sukkende som jeg var, dog mest deeltog som en nysgjerrig Tilskuer.

Jeg var derved kommen i Vane med at infinde mig sildigere i Hjemmet, end Husets Orden fordrede, og mødte allerede Formaninger af min Moder og de ældre Brødre.

En Aften kom jeg saaledes hjem fra lignende Sammenkomster og overaskedes smerteligt ved at høre, at min Moder var meget syg og havde i flere Timer ligget bevidstløs.

Det slog mig vældigt, og denne Overgang fra det larmende Gadeliv til den tause Sygestue faldt som ligened fra Himlen over mig.

Min Moders Sygdom, som havde yttret sig i en stor Svulst i hendes ene Side, var ikke ganske overstaaet, om hun end ikke stadigt var fængslet til Sygeleiet, men Tanken om, at vi snart skulde miste hende, havde ikke ret faaet

Indgang i mit Hjerte, da hun en Aften henimod Aarets Udgang, ligesom i et muntert Øieblik, yttrede: «Hvor her dog vilde blevet en Græden, dersom jeg var død fra Jer!» Hun anede dengang neppe selv, at Afskedstimen nærmede sig. Men i Slutningen af December maatte hun igjen holde Sengen, og vi vare allerede saa vante til saadanne Sygedage, at vi betragtede dem som i Tingenes sædvanlige Orden. Nu følte hun selv, at Skilsmissen forestod.

En Søndag Morgen kom jeg til hende i Sovekammeret og nærmede mig hendes Sygeseng, for at bringe mit Godmorgen. Med mere end sædvanlig Alvor spurgte hun mig: «Er vi alene?» — og da jeg havde bekræftet dette, udbrød hun: «Den bliver min Død, mit Barn! denne Sygdom!» Hun befalede mig at knæle ned, for at modtage hendes moderlige Velsignelse, det Bedste, sagde hun, som hun kunde give mig i sit eget Sted. Da knælede jeg ned, skjulte mit Ansigt i Lagenet og græd bitterligt, og medens jeg laa der, og hendes Haand hvilede paa mit Hoved, hørte jeg hende sige: «Græd ikke Barn! Naar Du kun gjør hvad Ret er, saa kan Du gjerne være lykkelig uden en Moder!» Disse Ord, iblandt mange Formaninger, bleve uudslettelige i mit Hjerte.

Paa den sidste Dag i Aaret 1811 forærede Peter Tutein mig en smukt indbunden Bog med hvide Blade; i den skulde jeg indskrive mine Digte. Jeg ilede hjem for strax at begynde dette Arbeide og overraskedes ved at finde min Moder saa vel, at hun kunde sidde oppe. Hun yttrede nu selv Haab om, at hun nok kunde blive karsk igjen, og dette Haab var en kjær Gjest i Huset. Men det nye Aar begyndte med mørke Dage. Hun laa som allerede forladt af Livet, kun ventende paa Døden. Jeg nærmede mig hende, gjorde et stille Spørgsmaal, men hun svarede mig ikke. Hendes Haand laa udstrakt over det hvide Lagen; jeg badede den med mine Taarer og trykkede den fast mod mine Læber. Det mærkede hun, og jeg modtog et Haandtryk til Afsked.

Jeg var halvvaagen, da jeg tidligt den næste Morgen hørte de Ord: «Moder er død!» Det overraskede mig jo ikke. Med et «Gud være lovet!» sank jeg sammen mellem Puderne og blev længe liggende, uden at en Taare trængte frem i mit Øie, indtil jeg, fortvivlet over denne Tørke, reiste mig fra Leiet, og nu fik mine Taarer et frit Løb og skaffede mig Lindring.

Ved min Moders Død faldt det gamle, velstaaende Huus sammen, og de glade Dage i Hjemmet vare nu tilende.

Finantskrisen i Januar Maaned 1813 traf her, som saa mange andre Steder, ind med Formuens Ødelæggelse. Mig rammede det dog ikke føleligt, uden forsaavidt jeg nok kunde mærke, at det stundom var vanskeligt for min Broder, der nu maatte gribe Roret, at skaffe det Fornødne tilveie. Thi min Fader faldt fra denne Tid sammen, baade ved Savnet af den kjære Hustru og ved den Forvirring, der indtraadte i alle Pengeforhold, da en dansk Rigsdaler paa engang nedsattes til Værdien af en Mark. Istedetfor at fortsætte sine Studeringer, maatte min ældste Broder overtage Trykkeriets Bestyrelse, medens Ane, vor trofaste Pige, traadte som Madmoder i min Moders Sted.

Ved disse to kjærlige og opoffrende Væsners utrættelige Bestræbelser holdtes, som man siger, Stumperne sammen. Kostede endog et Par Støvler til mig paa denne Tid 70 Rdlr., saa fik jeg dem dog, naar jeg trængte dertil, og ovenikjøbet med lange Dusker, efter den Tids Mode.

Den Sorg, jeg havde gjennemgaaet ved min Moders Død, i Forbindelse med mine Kjærligheds-Drømmerier, havde stemmet min Lyre til Mol-Accorder, og jeg sang meget og altid i denne Tonart.

«Bispinden», Fru Elisa Münter, som havde været usynlig, paa Grund af Sindslidelser, i al den Tid siden vi spillede «Maria Stuart» og «Bibelhusar» i Bispegaarden, var nu nogenlunde helbredet. En Dag førte Theodor mig ind til hende, da hun havde forlangt at tale med mig om min Moders Død, og jeg maatte læse det Digt for hende, som jeg i den Anledning havde skrevet.

Hun fortalte mig, at hun under sin Sygdom oftere havde været Gjenstand for poetiske Inspirationer, som hendes Søn, Balthasar, havde opskrevet og samlet i det Hefte, hun viste mig, og ved denne gjensidige Udvexling af Digte, som hun og jeg forelæste af vore Samlinger, fik hun en særegen Interesse for mig.

Paa Aarets første Dag 1814 var jeg indbuden til Bispegaarden. Jeg havde skrevet et Nytaarsdigt til Fru Münter, som blev læst af de Besøgende, iblandt hvilke jeg erindrer Digteren

Sander, «Niels Ebbesens» Forfatter, en lille, rund Mand, der snarere saae ud som en pedantisk Pædagog end som en dramatisk Digter.

Fru Münter var rørt og udtalte sig med mange tydske og danske Ord over mine poetiske Gaver, og Biskop Münter smilede igjennem de sammenknebne, forlæste Øine, klappede mig og roste mine Hexametre.

I visse Maader var jeg den Gang som et Æble, der paa den ene Side er bleven rødt, uden at være bleven modent. Jeg var jo gammel nok til at kunne skrive et taaleligt Digt, og mine Tankers Udvikling svarede mere til min Alder, end Skoleforholdene.

Jeg var endnu kun i 3die Klasse, og det var mig mangen Gang en Plage, at jeg ikke kunde kaste alt det Pedanteri tilside, for ret med Liv og Sjæl at hengive mig til noget — Rigtigt!

Underviisningen i Skolen var ogsaa paa den Tid, ved flere af dens uforsvarlige Lærere, malitieus og tidspildende, og jeg havde jo saa mange andre Ting i Hovedet. Det gik kun middelmaadigt. Hvad der nogenlunde interesserede mig, gik let fra Haanden og gav mig Tid nok

til at studere lidt paa fri Haand, men stor Anstrængelse havde jeg ikke Lyst og Leilighed til. Den Omstændighed, at jeg saa sildigt var kommen til Studeringerne, og som skulde have ansporet mig, havde under disse Forhold tilfølge, at jeg nu sad der som en gammel Dreng paa Skolebænken, og det følte jeg dobbelt, da baade Carl Otto og Peter Tutein begge vare blevne Studenter.

Efter at Aprils-Examenen var overstaaet — disse Examiner vare mig saa frygtelige, at jeg endnu, naar jeg drømmer ret slemt, enten er under Bombardementet eller skal op til Examen — reiste jeg i Ferien til Sorø, hvor jeg aldrig før havde været, men hvor jeg nu havde Leilighed til at sværme i Skov og ved Sø og at leve idylliske Dage.

Paa en umagelig Bondevogn kjørte jeg en Dag og en Nat disse 10 Mil, som man nu tilbagelægger i et Par Timer. Allerede den første Eftermiddag foretog jeg, i Selskab med et Par Damer, en Seiltour over til Øen Parnas og skjar mit Navn ind i en gammel Bøg. Men om Aftenen var det paa Hjemveien ikke langt fra, at

vi vare kuldseilede i en Storm, som overraskede os.

Var det mig et Varsel?

I Sorø havde jeg det meget godt. Den skjønne Skov og Sø vakte mig strax til at synge med Fuglene.

I et gammelt opmuret Lysthus, som laa afsides i Haven, fik jeg mit eget Studerekammer, og der læste jeg græsk Prosa og dansk og tydsk Poesi.

En Bondepige havde fortalt mig et Sagn om Helenes Brønd ved Tidsvilde, og det gav mig Stof til en Romance, som jeg dengang fandt meget god og endnu finder ganske anstændig. Jeg nævner den kun, fordi den er det tidligste Digt af mig, som har opnaaet den Ære at blive trykt.

Da Underviisningen i Skolen, efter Ferien, igjen begyndte, forestod snart Examenstiden i October, og nu gjaldt det om Opflyttelse til 4de Klasse. Som tidligere bemærket, gik det godt i alle de Fag, der ikke krævede stor Anstrængelse, men i Græsken vilde det ikke gaa

— det var ikke til at komme ud af det med en Lærer som Dr. Simon Meisling, der selv kjedede sig ved Underviisningen og søgte sin Adspredelse i, ved alle Leiligheder, at være saa ubehagelig som muligt. Han lod Intet falde til Jorden, som han kunde benytte til sine Drillerier.

Lidt Opmuntring havde jeg dog i Schierns Timer. Han foredrog Mathematiken med en Alvor, der krydredes jevnligt af Humor og Vittighed. Han var en smuk og livlig Mand, der selv havde siddet paa Skolebænken og sommetider ikke var bange for endnu at tage Plads imellem os, skjøndt han dog vidste pludselig at slaa om, naar han mærkede, at Kammeratskabet gik for vidt.

Af Geometrien vidste jeg at udfinde en poetisk Side; jeg havde en vis Følelse for denne Videnskabs Musik og indre Harmoni, men Tal har i denne Verden altid kostet mig megen Bryderi, da min Hjerne formodentlig mangler Knager til at hænge Tallene op paa.

Den kjære Schiern, som tilfulde kjendte min Svaghed, tog derfor, da vi kom op til Ligningerne og desl., meget lempeligt paa mig, og som oftest hjalp jeg mig med en Spas, som han meget villigt tog til Indtægt. Ja, jeg fik endogsaa flere Gange brillante Charakterer, naar

jeg i de skriftlige Opgaver gik udenom Sagen og opløste hans «Ligninger» paa Vers i komiske Fortællinger.

Denne Maade at løse Opgaver paa anvendte jeg engang paa denne Tid under Religionslæreren Hr. Faber (siden Biskop i Odense); dog ikke af samme Grund som hos Schiern, men i et Udbrud af patriotiske Følelser.

Norges Adskillelse fra Danmark havde allerede i flere af mine Digte været den elegiske, harmfulde Gjenstand, og da Hr. Faber en Dag havde givet os den Opgave: «Naar Nøden er størst, er Hjælpen nærmest», dristede jeg mig til at indsende en politisk Fabel paa Vers, som var temmelig nærgaaende i sine Allegorier.

Christian Møhl, min kjære Ven og Sidekammerat, var min Fortrolige, og med ham deelte jeg i disse Aar Skolens Adspredelser og sure Sorger.

Vi vare spændte paa, hvad vel den blide og forsigtige Dr. Faber vilde sige, da Møhl en Dag meddeelte mig, at Rector Nissen, som var en god Ven af hans Fader, havde været der hjemme og, i Nærværelse af Poul Dons, læst

5*

min Fabel for dem. I Klassen anstillede Hr. Faber sig, som om han ikke havde mærket Satiren, men gav mig et Ug. for Stilen.

Rector viste sig, som altid, meget venlig imod mig, men endnu talede han ikke et Ord om min Fabel; dog sporede jeg snart, at den havde vundet hans Bifald.

Da nu, efter October-Examen, Spørgsmaalet var om Opflyttelse til 4de Klasse, blev det i Skoleraadet af fire Lærere vedtaget, at jeg kunde opflyttes; men paa den græske Grammatiks Vegne satte Dr. Meisling sig derimod, vistnok med skjellig Grund, om der endog har været lidt Malice med i Spillet.

Da skete det en Dag, at Rector lod mig kalde ned, for at meddele mig, hvorledes Sagerne stode.

Med megen Aabenhed og Hjertelighed sagde han mig, at han kjendte mit Held og min Lyst for Poesien, og, langtfra at miskjende dette, opmuntrede han mig til at dyrke Muserne — dog uden at forsømme de Ting, som kunde være mig mindre behagelige, og, hvad Opflyttelsen til 4de Klasse angik, da «var det slemt», at Meisling havde stillet sig derimod; han vilde nu selv — Rector! — underkaste mig en lille Prøve. Jeg var saa heldig at tilfresstille ham under denne

Examination — formodentlig var han villig til at lade sig tilfredsstille, og da jeg forlod ham, trykkede han min Haand og lagde mig Grammatiken paa Hjertet.

Jeg blev opflyttet til 4de Klasse — Musen være takket!

Jeg tog nu alvorligere fat og brolagde Veien igjennem fjerde Klasse med gode Forsætter.

Med min Kjærligheds Roman gik det op og ned. Jeg holdt endnu stadigt ud med Troskab mod den udkaarede Gjenstand, skjøndt jeg mere og mere følte den voxende Afstand imellem os. Vel maatte jeg tidt sige mig selv, naar jeg saae Hende i Sværmen af Tilbedere, at der for mit Vedkommende aldrig kunde komme Andet end Elegier ud af dette Forhold, om hun endog holdt nok saa meget af mig.

Men dette Rum i mit Digterhjerte kunde ikke staa tomt og ubeboet, og hun blev mig, igjennem disse farlige Aar en Skyts-Engel mod alle profane Tillokkelser.

Men nu vare ogsaa Dagene i Hjemmet blevne meget trangere. Min stakkels gamle

Fader var ruineret af Rigsbankforordningen og af Cautioner, han tidligere havde paataget sig. For mig var denne Forandring i Huset ikke alene følelig ved den smallere Kost, men ogsaa derved, at vort gamle Hjem i Stue-Etagen ud imod Gaden, af oekonomiske Hensyn, maatte opgives og ombyttes med en Leilighed i Baghuset. For selv at fortjene Lidt, f. Ex. til et Par Saaler under Støvlerne, fik jeg nu og da lidt Arbeide, Billeder at colorere for Boghandlere, især for Husets Ven, Schubothe, som lod mig «male» sin «Orbis pictus» og «Boech's Billedbog.» At vi endnu havde Tag over Hovedet, og at vi i Reglen kunde gaa mættede tilsengs, dette skyldtes den stakkels Broders mangengang fortvivlede Bestræbelser og, den moderlige Omhu, hvormed Ane tog sig af os Alle.

Under alt dette var min Fader bøiet til Jorden, og den Sygdom, som havde undergravet hans ellers herlige Kræfter, yttrede sig stundom i Svimmelhed og senere i en lettere Grad af Sindsforvirring.

Jeg erindrer et voldsomt Anfald af denne hans Sjælssygdom, da jeg tilfældig var ene om ham, og han udbrød i de haardeste Bebreidelser imod mig og udtalte, næsten under Forbandelser,

at jeg havde ødelagt ham ved at gjøre Gjeld — jeg, som indtil den Tid neppe havde disponeret over 5 Rdlr.

Hans Sygdom tiltog i den Grad, at vi skifteviis maatte vaage over ham, og mangen Nat tilbragte jeg saaledes i hans Nærhed ved mine Skolebøger — eller i altforglemmende Omgang med Muserne. Jeg erindrer flere saadanne Nætter, naar han med Vold og Magt vilde ud af Sengen og søgte sine Klæder, som vi havde maattet gjemme for ham, hvorledes jeg tilbragte Timer, liggende formeligt i Kamp med ham paa Sengen, for at hindre ham i at staa op og at komme ud i Byen, hvor han troede, han havde Sager af største Vigtighed at bringe i Orden.

Saadan endte 1814 i en mørk Vinternat, der for mig dog ikke savnede sine klare Stjerner paa Himmelen. Jeg skrev paa denne Tid adskillige Digte, der tilligemed det Bedste af min gamle Digtsamling blev et Udvalg for en ny anskaffet Bog til mine digteriske Arbeider, som jeg kaldte «Psyche», og hvis Titelblad jeg havde smykket med en af Psychevinger baaren Lyre.

Denne nye og meget forøgede Udgave af mine Digte bragte jeg 2den Juledag til Fru Münter, som allerede længe havde anmodet mig derom, og nogle Dage derefter kom Theodor Münter til mig for at undskylde, at hans Tante, Fru Frederikke Brun, havde laant dem af hans Moder paa nogle Dage, hvilket vistnok meget let erholdt min Tilgivelse. Det var mig jo et Gradus ad Parnassum.

Dagene i Hjemmet vare imidlertid meget sørgelige og stode i skarp Modsætning til Livet udenfor, naar jeg droges ind i lykkeligere Familiekredse, som gjerne modtog mig.

Min Fader var altid sengeliggende, og hans lyse Øieblikke vare kun faa. En Nat, det var imellem den 29de og 30te Januar 1815, sad jeg ved mine Skolesager, ene og i Nærheden af hans Sygeleie. Han laa i en Alkove ved det Værelse, hvor jeg sad, og hvorfra jeg nu og da saae ind til ham. Da jeg saaledes engang stod hos ham og forgjeves havde søgt at faa et Svar paa mit Spørgsmaal, bemærkede jeg, at han gjentagne Gange aabnede Munden og bevægede Tungen ligesom for at smage. Jeg antog, at han tørstede, men da han ikke kunde drikke,

tog jeg en Theskee med lidt Ribssaft og lod en Draabe falde paa hans Tunge. Jeg mærkede, at det vederkvægede ham, og gjentog dette et Par Gange. Da drog han et dybt Suk, jeg kaldte Ane til, han sukkede atter og atter — og hans Sjæl gik til Gud.

Det var en Mandag Morgen; den næste Løverdag stededes han til Graven ved min Moders Side, og jeg havde nu to Kjære under Taarepilen at besynge i mange veemodige Øieblikke.

Mine Venner gjorde sig i de følgende Dage Umage for at adsprede mig lidt. Jeg seer af en Dagbog, at jeg nogen Tid efter fik mig en Guitarre — jeg kan næsten ikke tro, at jeg har haft Raad til selv at kjøbe den; men nu skulde jeg lære at spille, hvilket dog aldrig blev til Andet, end at jeg kunde gribe et Par Accorder og derved nære og fremkalde de veemodige Stemninger, som mit Hjerte havde mest Hang til.

Efterhaanden blev jeg igjen dragen ind i de Familiekredse, hvor jeg alt var hjemme.

En Dag i Februar d. A. fik jeg fra Fru Fr. Brun en Indbydelse og blev modtaget af hende, som havde gjort Bekjendtskab med min «Psyche», over al Forventning.

Jeg maatte tage Plads hos hende i Divanen, men overlod hende at føre Conversationen, da jeg mærkede, at hun var saa tunghør, at hun ikke let kunde forstaa mine beskedne Replikker.

Vor Samtale blev imidlertid afbrudt, da hendes Datter, den tidt besjungne Ida Brun, nu indfandt sig og hilsede venligt paa mig — men med en Basstemme, der maatte overraske fra en saa deilig, kvindelig Skikkelse.

Lidt efter indfandt Ludvig Heiberg sig — han var allerede hjemme der i Huset — og jeg troede strax i ham at see en Tilbeder af den Dame, som han har besjunget som «Narcis-Adelaide.» Jeg gjorde altsaa ved denne Leilighed Bekjendtskab med ham, hvis «Pottemager Walter» jeg især beundrede.

Da jeg ved hans Ankomst havde trukket mig lidt tilbage, førte Fru Brun mig ved Haanden hen til ham og bad ham hilse paa «en yngre Broder.» Han nævnede mig strax ved Navn, fortalte, at han havde læst nogle af mine Digte, at det havde forundret ham, «at jeg ikke havde sat mit Navn paa Titelbladet» — jeg troer, at

han havde en lille, bitter Makron i Munden, da han sagde dette — at Baggesen forleden hos Fru Brun havde læst flere af mine Digte og rost enkelte af dem, og at han selv ønskede at laane dem til Gjennemlæsning, hvilket naturligvis smigrede mig meget. Da jeg efter Theen om Aftenen tog Afsked, paamindede Fru Brun mig om jevnligt at besøge sig og at lade hende see, hvad jeg producerede.

Siden October f. A. havde jeg altsaa været i Skolens fjerde Klasse og havde endnu et Aar tilbage.

Christian Møhl var iblandt dem, der vare opflyttede tilligemed mig, og han knyttedes med hver Dag fastere til mig, som jeg til ham. I hans Barm udøste jeg alle mine Skolesorger, da han var min Sidemand, og i hans Faders og eiegode Moders Huus fandt jeg næsten et Hjem.

En Fætter af Huset, Niels Bygom Krarup, havde allerede nogle Aars Forspring for os; han var Regentsianer og studerede sin Philologi med Gammelmands Alvor, men tilbragte i Reglen Søndagen i det Møhlske Huus, øverst oppe i den store, røde Gaard paa Hjørnet af Nygade og Gammeltorv.

Her lærte jeg ham at kjende tilligemed Studenten G. Rudelbach, der dengang var bekjendt som en lærd Biblioman og som saadan især fængslede Christian Møhls Interesse; thi Møhl var allerede i Skolen bekjendt som passioneret Bogsamler og Bogkjender. Det blev snart vedtaget, at vi Fire: Krarup, Rudelbach, Møhl og jeg, skulde samles her hver Søndag-Aften og tilbringe den med Forelæsning og andre boglige Kunster.

Naturligviis spillede Rudelbach Hovedrollen ved disse Møder, som han vidste at gjøre meget belærende og underholdende ved sine Foredrag, thi uagtet han i Grunden var en mindre behagelig Personlighed og ikke just i alle Henseender nød vor ubegrændsede Velvillie eller Tiltro, saa var han dog saa spækket med Lærdom og havde saa udmærkede Talegaver, at han deels var os Andre et levende Conversationslexicon og deels vidste at fængsle os ved de Bøger, han medbragte, og de Uddrag og Oplæsninger deraf, som han altid havde paa rede Haand.

Krarup var temmelig tør og koldforstandig, Christian Møhl paa sin Viis romantisk, især sværmede han for det tydske Studentervæsen, og Rudelbach var egentlig allerede dengang «ein alter, bemooster Bursch.»

Den nyere tydske Skole, Romantikerne Tieck, Werner, Novalis etc. hævedes som Halvguder til Skyerne, og det Bekjendtskab, jeg paa denne Maade først gjorde med disse Forfattere, havde noget Afgjørende for mig.

En Aften havde Rudelbach medtaget den 2den Deel af Schack Staffeldts Digte, som nyligt var udkommen, og da han havde foredraget Digtene: «Den unge Digters Klage», «Tiderne» og nogle af Sonnetterne, følte jeg, at ingen dansk Digter havde i den Grad tiltalt mig, som Schack Staffeldt.

Jeg skrev i min Begeistring en Sonnet til Sch. Staffeldt, som i Formen var ganske urigtigt bygget, men den udaandede min Tilbedelse og blev forelæst og indskrevet i min «Psyche.»

Et tidligere stiftet Selskab, Hebe, af Carl Otto, Geelmuyden, Kopp, Abrahams og flere, var gaaet overstyr; der var kommet saa mange Medlemmer ind i dette Selskab, hvoraf Ingen gjorde rigtig Gavn, saa at det maanedlige Hefte gik omkring med ubeskrevne Blade, og dertil kom ogsaa nogle smaa Kurver paa Traaden, saa at disse Baand, om just ikke løstes, dog løs-

maanrangaistus. Mutta se, mikä oli rangaistavaa, vaihteli tavattoman suuressa määrin. Milloin kiellettiin avioliitot sukulaisten välillä aina seitsemänteen polveen, milloin taas vain neljänteen. Usein riippui tämä siitä, mikä parhaiten oli hallitsevan ruhtinaan mielen mukaista, sillä kirkon palvelijat olivat heti valmiit olemaan maallisten valtijain mieliksi.

Nykyisten siveellisten käsitysten mukaan — mutta luonnollisesti kuitenkin vain tavasta ja tottumuksesta — ovat tällaiset suhteet ehdottomasti paheksuttavia. Tarkemmin miettien ei kuitenkaan voida selittää, miksi ne varsinaisesti olisivat epäsiveellisiä tai syntisiä, jos niiden aiheuttajana vain on tosi rakkaus; puhumattakaan sitten niitten julmien rangaistusten, jotka laki vieläkin niistä säätää, oikeutuksesta. Ne todistukset, joita moraalifilosofit, varsinkin kristilliset, tuovat esiin, ovat hyvin suuressa määrin teennäisiä. Joka tapauksessa ovat Aatamin ja Eevan lapset menneet keskenään naimisiin, jumalan silti kiivastumatta.

Useat kirjailijat ovat väittäneet, että läheisten sukulaisten väliset avioliitot, esim. meilläkin sallitut sisarusten lasten väliset, ovat hygienisistä syistä hylättävät ja siis biologisesti vahingollisia. Mutta toiset ovat saaneet aivan päinvastaisia tuloksia. Totuus on luonnollisesti se, että suvustaan huonontuneitten sisarusten lasten jälkeläisestä tulee erityisesti puutteellinen, kun taas terveitten ja voimakkaitten serkusten lapsista saattaa tulla vielä täydellisempiä kuin vanhempansa. Maanviljelysneuvojamme ovat kotieläinsiitokseen nähden saaneet sa-

manlaisia tuloksia. Mutta kun useimmat ihmiset eivät ole niin terveitä kuin he voisivat tai kuin heidän tulisi olla, osottaa tilasto ihmisiin nähden aivan luonnollisesti säännöllisesti epäsuotuisia tuloksia.

Vanhojen Egyptin ja useain Aasian hallitsijasukujen historia kertoo, mitenkä faaraot ja muut ruhtinaat monien sukupolvien aikana naivat sisariansa, suvun silti tämän takia huononematta.

Yleensä rasitetaan kärsivällistä paperia usein mitä pahimmalla hölynpölyllä, kun puhutaan vanhoista suvuista, jotka kaipaavat uutta verta. Luonnollisesti hyötyvät veltostuneet suvut ,,sekottamalla verta'' terveitten sukujen kanssa. Mutta suvun huononemisen syynä ei kuitenkaan koskaan ole vanhuus, vaan yksinomaan sen epäterveelliset elintavat. Suvut, joitten suonissa virtaa ,,uutta'' verta, ovat nimittäin aivan yhtä vanhoja, vaikkakaan ei niiden esi-isiä ja sukupolvia ole sukukirjoihin merkitty, vieläpä vaikka niissä olisi ,,aviottomiakin'' välipolvia. Luonto ei koskaan ole narrimainen eikä myöskään välitä tämäntapaisista ihmisten keksimistä vääristä muodollisuuksista.

Kaikki mailman suvut ovat aivan yhtä vanhoja, hyväksyttäköön sitten kirjaimellisesti raamatun käsityskanta yksinkertaisin sukuparein taikka se otaksuma, että ihmisrodut ovat syntyneet useilla eri seuduilla tuhansia vuosia sitten.

Tämän luvun, joka kauttaaltaan on syyttänyt teologeja sukupuolikurjuutemme pääsyyllisiksi, tuhansien elämänonnen varkaiksi, voinee kai sopivimmin lopettaa ehdottamalla, että heidät on kokonaan hävitettävä, ainakin valtion palk-

kaamana ammattikuntana. Toivokaamme kuten Søren Kierkegaardkin, että ,,papille'' huudetaan: ,,seis varas!'' siihen asti, ettei ainoatakaan sellaista enää ole olemassa.

Sama kirjailija sanoo myöskin: ,,Tyhjästä ei voi elää. Näin varsinkin papit usein sanovat. Ja juuri papit kuitenkin tekevät tämän taikatempun: kristinuskoa ei ollenkaan ole olemassa — ja kuitenkin he elävät siitä.'' — Valtiokirkko ja valtion pappisvirat ovat muuten jyrkästi ristiriidassa Kristuksen omien sanojen kanssa. Mat. 10: 7—14, Mark. 6: 8—11 ja Luukk. 9: 1—6, 10: 1—11 ja 22: 35. Varsinkaan seuraavia sanoja ei voida kiertää: ,,Älkäät ottako mitään myötänne tielle, eikä sauvoja, eikä myös säkkiä, eikä leipää, eikä rahaa: älkäät myös kahta hametta pitäkö''. Ja Luukk. 17: 20—21 sanotaan: ,,Ei Jumalan valtakunta tule niin, että se taittaisiin nähtä. Ei myös heidän pidä sanoman: katso tässä, katso siellä; sillä katso, Jumalan valtakunta on teidän keskellänne.''

Leikkisän sattuman kautta on muuan kaima tuolle vanhalle, nerokkaalle arvostelijalle (kuitenkin ilman ,,e''-tä), teologian kandidaatti M. Kirkegaard kirjottanut yhden meidän päiviemme parhaimmista kirjotuksesta (,,Politikenissa'' huhtik. 23 p.) valtion palkkaamain pappisvirkojen lakkauttamisesta. Hänellä on vain yksi keino — mutta sen sijaan yhtä radikaalinen kuin varmakin —, millä välttää yhteentörmäykset omantunnonmukaisten pappien vakaumuksien ja kirkon dogmien välillä, ja tämä keino on koko pappislaitoksen lakkauttaminen. ,,Tämä laitoshan, joka suoraan on kehittynyt vanhojen šamaanien

ja lääkitsijäin ammattikunnasta, on meidän aikanamme omasta syystään tullut yhteiskuntaluokkien jäsenten kaikkien aivan erikoisen epäluottamuksen esineeksi. Syynä tähän on — kuten kaikki tietävät — se maallisen ja pyhän sekotus, mikä sillä on yhteistä historiallisen alkumuotonsa, šamanismin, kanssa. Pyhä on muuttunut liikekeinotteluksi. Ylevimmistä tunteista on tehty kauppatavaraa. Tähän nähden ei se, että monet papit toimivat rehellisinä ja hartaina kutsumuksessaan, merkitse mitään. Resepti on kuitenkin aivan liian usein tällainen: 2 markalla ajatuksia, 4 markalla voitelua, 5 pennillä suoruutta eikä hiukkaakaan viehätystä. Eikä yleisö koskaan tunne itseänsä varmaksi. Mutta yleisö vaatii nykyään juuri täyttä varmuutta henkisten johtajiensa henkilökohtaisesta pätevyydestä. Tämä on mahdotonta niin kauan kuin pappistyö on elinkeino. Sen takia on tällainen asiaintila muutettava. Täytyy päästä siihen, että ihmisillä ei ole taloudellisia etuja johonkin määrättyyn henkiseen suuntaan liittymisestä, taikka ainakin siihen, ettei heidän asemansa ja leipänsä suorastaan pakota heitä liittymään asianomaiseen suuntaan . . . Sitä vastaan ei ole mitään muistuttamista, että yksityiset, erityisesti henkisesti lahjakkaat miehet voivat tuntea olevansa kutsuttuja yksinomaan elämään ja vaikuttamaan aatteittensa levittämiseksi, mutta he toimivat silloin omalla vastuullaan ja saavat itse ratkaista, kannattaako heidän luopua elinkeinostaan tällaisten taipumuksiensa takia. Vieläpä mies sellainen kuin Paavali voi toimia kutsumuksessaan jättämättä käsityötään ja joutumatta muitten elätiksi.

Seuraamalla hänen jälkiään ja lakkauttamalla pappislaitoksen saattaisi kirkko erinomaisen mainioin tavoin todistaa etevämmyytensä muitten uskontojen rinnalla. Me tarvitsemme evankelistoja emmekä šamaaneja."

Teologian kandidaatti Nicolaj Blædel lopetti muutaman kirjotuksensa samaan lehteen seuraavin sanoin: ,,Kullakin ihmisellä on oma uskonsa, joka on vain hänen yksityinen asiansa ja jota hän voi hoitaa ilman valtion apua. Henkinen elämä on vapain ja arvokkain siellä, missä ei kellään ole taloudellista etua toiseen taikka toiseen uskoon liittymisestä."

Luonnollista on, että kun valtion pappis- ja teologian professorinvirat lakkautetaan, hajaantuu valtiokirkko myöskin samana hetkenä ja uskonto muuttuu täälläkin yksityiseksi asiaksi, kuten muissa kehittyneemmissä maissa (esim. Amerikassa ja Ranskassa) jo on käynyt.

Papin poikana, papin veljenä, papin lankona ja papin veljenpoikana olen viimeinen kieltämään, että on monta rehellistä ja kunnollista pappia, jotka vaikuttavat siunausta tuottavasti kutsumuksessaan. Mutta sisäistä ristiriitaa olla samalla kertaa valtion palkkaama virkamies ja Kristuksen seuraaja, ei kukaan voi sovittaa. Jota kunniallisempi pappi on, sitä kiivaammin taistelee hän pitkää mustaa kaapuansa seuraamaa luonnottomuutta vastaan ja sitä suuremmassa määrin on hän tunteva vapautuneensa olosuhteitten muututtua.

Minkäänlaista vääryyttä ei tietenkään saa tehdä papeille eikä teologian professoreille. He saa-

koot täyden palkkansa vuotuisena eläkkeenä elämänsä loppuun asti. Täten pappissääty kuolisi aivan rauhallisesti itsestään, kun ei kukaan enää valitsisi teologiaa leipäopinnokseen. Siten tulisi vain niistä ihmisistä, joita kutsuu sisäinen, vastustamaton ääni, evankeliumin julistajia, joko matkustellen paikasta toiseen kuten Paavali, tahi pienten vapaaseurakuntien ,,sielunpaimenina''.

Nykyään maksaa yhteiskunta välittömästi tai välillisesti sekä kirkkoverot että teologisten virkamiesten palkat ja sivutulot, jolloin monen kansalaisen on pakko maksaa sellaisesta, jota he pitävät itselleen kuulumattomana tai tarpeettomana, taikka vieläpä suuressa määrin tosi kristillisyyden menestymiselle vahingollisena.

On huomiota ansaitsevaa, että Henry George[1]), jonka aatteet viime vuosina ovat laajalle levinneet kaikkiin kansankerroksiin täällä Tanskassa, vaikka hän oli harras kristitty, kuitenkin hyökkäili mitä terävimmin juuri virallista ,,kristinuskoa'' vastaan. Esim. hänen ,,Työväestön asemansa'' on yhtä ainoata tuomiopäivän saarnaa Paavi Leo XIII:tta silloisen ajan ylintä valtiokirkollisuuden edustajaa vastaan. ,,Te annatte'', sanoo hän paaville, ,,työmiehille evankeliumin, mutta tilanomistajille maan! . . . Mitä me teemme sellaisella uskonnolla, joka lamaantunein käsin ja tyhjin verukkein käsittelee suurimpia ja tärkeimpiä yhteiskuntakysymyksiämme! Mitä hyödyttää sellainen uskonto, joka, mitä hyvänsä se

[1]) Kuuluisa amerikalainen taloustieteilijä (1839—1897), josta georgeläisyys on saanut nimensä. Hänen pääteoksensa on ,,Progress and poverty'' (Edistys ja köyhyys).

luvanneekin toisessa mailmassa, ei mitään voi aikaansaada tässä mailmassa?''

Kun Henry George ei suoraan vaatinut valtion palkkaamain pappisvirkojen lakkauttamista, niin tapahtui se siitä syystä, että hänen synnyinmaansa, Amerika, jo oli vapautunut valtiokirkosta.

Viimeisimpinä aikoina on tosin täällä Tanskassa papisto alkanut liittyä taisteluun yhteiskunnallisen oikeuden puolesta. Mutta tällainen liike heidän keskuudessaan juuri saattaa koko säädyn epäsuosioon hallituspuolueiden silmissä ja siten kiiruhtaa valtiokirkon kumoamista.

Niin kauan kuin valtiokirkko nimittäin horjumatta toimitti sille kuuluvan tehtävän, nimittäin kaiken käytettävissä olevin ,,jumalallisin'' keinoin tukea vallitsevia olosuhteita, ja suojeli varsinkin maanomistusoikeutta, sekä voiteli niiden, jotka eivät mitään omistaneet, suita kultaisin lupauksin tulevaisen elämän suloisuuksista, mitkä heitä odottivat, kunhan he vain tässä elämässä antaisivat rikkaitten pitää omanaan, mitä kerran olivat ottaneet haltuunsa, vaikkakin tämä omaisuus alkuansa olisi ollut kuinkakin väärin hankittua tai rikkaudet vääryyksin ja väkivalloin koottuja — niin kauan, sanon, oli kaikki luonnollisesti hyvin.

Mutta olosuhteet ovat jo johonkin määrin muuttuneet pääkaupungissa, ja kun ,,vallankumous'' nyt myöskin leviää maaseudulle suurten kokousten kautta, niin tulee suurtilallisten ja talollisten kelloon varmasti toinen ääni. Jos papit todellakin yhä kasvavin joukoin voimakkain ja käytännössä tepsivin keinoin alkavat avustaa yhteiskunnan vähäväkisiä

näiden taistelussa suurimahtisia vastaan, niin hallitsevat puolueet kyllä lakkaavat kannattamasta valtiokirkkoa.

Suurtilojen omistajat, talolliset ja tiluksien isännäthän tässä maassa ovat vallassa, ja nämä herrat varmasti katsoisivat itsensä loukatuiksi järkensä puolesta, jos heitä syytettäisiin sellaisesta luulosta, että heidän kohtalonsa haudan tuolla puolen riippuisi valtiokirkon virkamiehistä.

Mutta, kysyttäneen, kuka sitten pitäisi kirjaa syntyneistä ja kuolleista sekä kuka kastaisi ja hautaisi ihmisiä?

Niin, ehdotukseni käytännöllisyys on juuri siinä, että pitäjän pappien sijaan astuu terveydenhoidon neuvojia, joista kukin saa pienehkön piirin hoidettavakseen.

Jokaisessa pitäjässä olisi ylimpään valtion virkaan teologin sijaan asetettava erityisesti hygienikoksi valmistunut lääkäri. Kuolleitten hautaamisesta, avioparin vihkimisestä, kirjanpidosta ja tilastosta, jolla kaikella ei ole mitään tekemistä kristinuskon kanssa, voi jokin lääketieteellinen virkamies aivan yhtä hyvin huolehtia kuin jokin teologikin. Ja sellaisia toimituksia kuin kaste ja ripilläkäyminen ei alkuperäinen kirkko koskaan ole vaatinut teologisin tutkinnoin, todistuksin tai vihkimisin varustettujen henkilöiden johdettaviksi.

On siis vain historian kiertokulkua, kun nyt ehdotan, että ,,lääkitsijät'' uudelleen ottavat pappien virat hoidettavikseen.

Siitä seuraisi muun muassa kotilääkitsemisen laajeneminen. Vanhat hyvät kotilääkärit, jotka lisäksi

mer og Riim, som var af den snurrigste Art, ind i sine Recitationer.

Naar han ved saadanne Leiligheder satte sig til Klaveret for at improvisere, gjorde han alle Slags Løier med sin herlige Kunst. Snart gjorde han sig lystig over Rossinis Maneer men sang og spillede saa deiligt, at han ikke var langt fra at modarbeide sine egne Intentioner; snart spillede han og miauvede som en Flok Katte, og var han ret i Lune, saa spillede han eller rettere sagt, phantaserede han en lang Symphoni, hvortil han gav oplysende Replikker, medens han spillede. Denne begyndte da f. Ex. med, at et Selskab paa en smuk Sommeraften stiger i Baaden og roer ud paa den klare Sø. Man hører Aareslagenes og Vandets Skvulpen mod Baaden. En Dame i Baaden spiller paa Harpe og synger, men i Horizonten hører man den fjerne Rullen af et optrækkende Tordenveir. Aareslagene haste, for at bringe Baaden iland. Fra Skoven høres Jagthornet. Scenen forandres: der er Jagt, Hundene forfølge Haren, der falde Skud. Jagtselskabet vender tilbage under jublende Musik; Haren bliver stegt paa et Sped i Kjøkkenet, man hører Fedtet dryppe ned i Ilden. Der spises; man hører Knive og Gafler paa Tallerke-

nerne o. s. v. Dette kunde omtrent være Texten til et af de Musiknummere af denne Slags, som jeg har hørt ham foredrage.

I hans Hjem strakte Huusholdningen sig aldrig ud over The og Smørrebrød med Tilbehør. Han havde ikke heller Raad til at udvide sig over denne Grændse, da han levede af sin Organistgage, nogle faa Informationer i Sang og hvad en Benefice engang imellem kunde indbringe, naar han havde componeret en Opera.

Sine Middagsmaaltider holdt han rundt omkring i de mange Familier, der alle gjerne vilde see ham ved deres Bord, og i enkelte Huse havde han paa bestemte Dage sin Couvert, ifølge Indbydelse engang for alle.

I disse Huse gik han, uopfordret, ligefra Vertindens Side, hvor han altid tog Plads — thi han var Gourmand — ligehen til Klaveret, som stod aabent og ventede paa ham; men kom han ellers i et Selskab, hvor han mærkede, at man havde gjort Regning paa hans Efterspil, eller naar han troede, at der var Gjester, som «vare indbudne paa Weyse», — saa skete det ikke sjeldent, at han forsvandt strax og umærkeligt, naar han havde faaet sin Kop Kaffe, og vilde man da spærre ham Veien eller

bruge Overtalelser, saa blev han stædig eller upasselig, og der var ikke Udkomme med ham.

Han havde to Passioner. Den ene var Juveler og andre kostbare Stene — baade dem, han selv eiede, og dem, som han havde seet i Andres Besiddelse, og der gik sjeldent nogen Dag, da han ikke i denne Lidenskab havde været hos Brødrene Henriques paa Store Kjøbmagergade, med hvem han stadigt stod i en eller anden Handel. Den anden Passion var Kobberstik, men den var dog underordnet, og her lod han sig nøie med, hvad han underhaanden kunde faa ved Bytte eller for godt Kjøb.

Jeg maa nu vende tilbage til Fortællingen om mig selv, omtrent ved St. Hansdag 1815. Jeg var igjen indbuden en Søndag til Sophienholm, og denne Gang skulde Theodor gjøre mig Selskab.

Da vi vare komne ind i Skoven, som paa den ene Side omkrandser Sophienholm, havde vi det fortryllende Syn at møde en ung, meget smuk Pige, som paa Fru Bruns Æsel red mellem Bøgestammerne, under det friske Løvtag. Da vi kjendte Æslet, hilsede vi galant paa den

smukke Beriderske, som gjengjældte vor Hilsen med coquetterende Skjelmeri.

Hos vor venlige Vertinde mødte vi den kjærlige Modtagelse, hvorpaa vi altid kunde gjøre Regning; ved Middagsbordet fik vi Mad og Vin i Overflødighed, og Kaffen blev drukket i Billardstuen, som var i Stue-Etagen ud imod Skoven. Dette morede mig ikke længe, da jeg til den Tid neppe havde seet et Billard; og medens Theodor spillede med en anden ung Herre, gik jeg, uden at tage min Hat, ud i Haven, derfra ind i Skoven og standsede først, da jeg saae den samme Skjønhed, som jeg om Formiddagen havde seet tilæsels, sidde i Græsset ved noget Tøi, der var lagt paa Bleg, tilligemed en anden Pige, der ikke havde noget romantisk Udseende. Jeg havde neppe opdaget den Skjønne i Græsset, førend jeg til min Overraskelse saae hende gjøre en Kolbøtte mellem Blegetøiet, og idet jeg gik nærmere for at see disse overgivne Kunster, fortsatte hun dem gjentagne Gange. Paa engang syntes hun at opdage denne Actæon og tilraabte mig i skoggrende Latter: «Glem ikke Deres Hat!» Jeg gik nærmere, og nu opdagede hun, som hun sagde, at hun havde taget feil. Dermed var en Samtale indledet og jeg præsenteret. Jeg opdagede hurtigt, at hun

var overmaade smuk, og Amor traf mig med en af sine glødende Pile. Jeg havde nyligt læst Wilhelm Meister, og dette var jo den livagtige Philine. Kort og godt, jeg sad paa Krogen. Vi kom til at tale om at plukke Jordbær; hun vidste, hvor de bedste stode, og skulde vise mig dem nede i Haven. Vi havde allerede plukket et Par, da det kom saavidt i al Gemytlighed, at jeg fik Lov at plukke et af hendes smukke Læber. Men derved blev det. Theodor og den Fremmede havde seet os spadsere i Haven og kom nu til, for at deeltage i denne Hyrdescene. Jeg maatte nu dele min Lyksalighed med de to Andre; vi fik en lang Fortælling om hendes Kjæreste, som var i Tydskland, og fra hvem hun ventede Brev, og det oplystes, at hun var Kammerjomfru hos Frøken Ida Brun.

Da Theodor og jeg henpaa Eftermiddagen havde taget Afsked med Fru Brun, for at gaa til Kjøbenhavn, havde denne Philine gjemt min Hat, og da jeg fik den igjen, fulgte hun os det korte Stykke Vei igjennem Skoven, altid lystig og harcellerende, indtil hun pludselig standsede, vendte sig paa Taaspidsen, tilkastede os et Kys og løb som en Gazelle ind igjennem Skoven.

Jeg var saa uvant til dette Slags Eventyr, at det hvilede paa mig som en Forbrydelse, og

jeg skammede mig længe over mig selv, der saa let kunde falde i saadanne Snarer. Uagtet jeg dog oftere kom paa Sophienholm, saae jeg hende aldrig siden. Hun var ikke længer farlig for mig.

Hos Weyse kom jeg i denne Sommer, saa ofte jeg havde nogenlunde Tid dertil — og lidt oftere. Paa hans Opfordring havde jeg prøvet paa at skrive en Romance, Svend Aage og Ingeborg, den blev derefter; men han componerede dog Musik til den, uagtet jeg selv fandt, at det var Noget, jeg havde skrevet paa Bestilling. Min Sonnet til Schack Staffeldt var, som sagt, aldeles feilfuld i Formen, og jeg skrev nu, under Weyses Veiledning og Anviisning, et Par Sonnetter, blot til Indøvelse i denne Versform, og da Heiberg kom til, blev det nu en Spøg imellem os Tre, at udsætte ravgale Riim, hvortil vi, hver for sig, skulde skrive vor Sonnet.

Kort Tid efter mit Besøg paa Sophienholm fik jeg et Brev paa Vers fra Weyse, hvori han proponerede mig at reise næste Dag, en Søndag, med ham og Balthasar Münter derud igjen. Denne Epistel paa Vers fra Weyse har jeg deponeret i Prof. Abrahams Samling af Auto-

grapher. Vi kom derud paa en Kildevogn og bleve glædeligt modtagne. Da vi skulde tilbords, tog Fru Brun min Arm, jeg skulde have Pladsen ved hendes Side, og denne Ære gjorde et ikke ringe Indtryk paa mig.

Emilie Ottos Forlovelse var nu declareret. Jeg havde en enkelt Gang seet hende paa Tuborg, hvor jeg gjorde en Visit, og var enig med mig selv i, at nu var min første Kjærligheds Roman til Ende.

Til hendes forestaaende Fødselsdag havde jeg lovet at gjøre en Luftballon, som skulde stige tilhimmels med hvad der endnu var tilbage af de gamle Sværmerier. Men en Dag, da jeg netop var ifærd med dette Luftskib, modtog jeg en Billet fra Fru Brun, der indbød mig til næste Onsdag. Jeg skulde træffe sammen med Kammerherre Schack Staffeldt, som havde læst min Sonnet og ønskede at gjøre mit Bekjendtskab. Da den store Gjest var kommen, førte Fru Brun mig frem og forestillede mig, og Schack Staffeldt tog imod mig med Tak for den Sonnet, jeg havde skrevet, og trykkede mine Hænder i sine.

Saadan havde jeg ikke troet, at en Schack Staffeldt kunde see ud! Der var jo aldeles Intet

i hans Ydre, som lignede en Digter. Det var ogsaa kun Kammerherren og Amtmanden, han bar udenpaa, og dette havde han nok nu gjort i saamange Aar, at han selv syntes nærved at have glemt, at han var en Digter.

Han var jo heller ikke anerkjendt som en saadan, vor Literatur havde endnu ikke tilegnet sig ham, Mængden troede, at han var forrykt, eller idetmindste forskruet.

Snittet paa hans Klæder var just ikke gammeldags, men dog langtfra efter dette Aars Mode; dog var der en vis Ziirlighed eller Stivhed i hans Toilette, og hans Hoved, som hverken var smukt eller aandrigt, var et vissent Ansigt under en Frisure af tætafklippede Haar, der vare puddrede. Ved disse Midler havde han ikke vundet mit Hjerte, men da jeg kjendte hans Aand, fik jeg strax Indtrykket af en udbrændt Vulkan — en Askehob efter et deiligt Baal.

Hans Tale havde en Betoning af det Tydske, og han talede det danske Sprog markeret. Da Ceremoniellet var overstaaet, og vi vare komne lidt afsides, begyndte han en Samtale med det Spørgsmaal: «De elsker altsaa Digtekunsten?» Jeg kunde, uden at betænke mig, svare: Ja! — og derpaa tilføiede han: «Det er en lykkelig Li-

denskab, mig har den gjort til et af de lykkeligste Mennesker!»

Det forekom mig, at disse Ord endnu vare en Fortsættelse af Ceremoniellet, og dette bekræftede sig ogsaa senere, da han beklagede sig over det Tryk, som hans Amtmandskab i Slesvig altid lagde paa ham, og i hvilken Grad han derved var reven bort fra den Kunst, som han elskede.

Efter Bordet, medens de Andre spillede Billard, fik jeg en længere Samtale med ham, hvilken jeg i hine Dage strax nedskrev, og derfor kan gjengive, saaledes som jeg dengang opfattede den.

«Kan De see Dem istand til ganske at opoffre Dem Kunsten?» spurgte han. Jeg fortalte ham i Korthed, hvorlunde jeg havde i Sinde at deeltage i Bogtrykkeriets Drift i Fællig med min Broder. — «Nu, det er jo bravt, det er herligt! Kunsten fordrer i Sandhed Alt! Studeer Historien og Naturvidenskaberne, læs Reisebeskrivelser og Biografier, det er Næring for Digteren. At læse andre Digteres Frembringelser, nytter ikke meget, Digteren skal selv danne sig sin Verden. Verden skal ligge som en Kreds omkring ham, og han skal staa ligesom i Centrum. Jeg har haft ubeskrivelig Glæde i min

Kunst, men jeg har ogsaa elsket den for dens egen Skyld, og derom beder jeg Dem, for Gud i Himlens Skyld: tragt ikke efter at vinde Bifald!«

I Samtalens Løb kom han til at yttre: «Jeg har, det tør jeg sige, ikke skrevet Noget, hvorved min Musa skulde rødme — dog jo», afbrød han, «der er dog Noget i — —». Jeg var saa naiv, at jeg spurgte: «Maaskee i Lina?» — »Ja, rigtigt!» svarede han og taug.

Efter et Ophold begyndte han igjen: «Der er ellers fremstaaet mange unge Digtere. Det fornøier mig hjerteligt, at Saamange hengive sig til Muserne. Der er jo dem, som lade sig dette fortryde, men det passer ingenlunde for Digterne selv. Der er jo nok til os Alle. Jo mere Skjønt vi kunne opdage i Verden, desto glædeligere er det. Jeg kan ikke sige Dem, hvor Deres Arbeider have glædet mig. Jeg seer, at de søger Alt i Religionen, og derfra skal det ogsaa hentes!»

Han talede nu om den Modstand, han som Digter havde mødt, og udbrød uvilkaarligt: «Ja, det er et besynderligt Publikum!» Jeg kunde af Hjertet og uden Skaberi svare, at den Tid vilde nok komme i Danmark, at man fik Øinene op for hans dybe Tanker, og henviste ham til Hammarskjolds Poetiske Studier som til et

Sted, hvor Dagen allerede gryede. Jeg kunde jo ogsaa med god Grund forsikkre, at i min nærmeste Omgangskreds vidste man at paaskjønne ham.

Ved at omtale nogle af de i den senere Tid fremtraadte unge Digtere, yttrede han megen Interesse for Nic. Søtoft, men han forundrede sig over, at han, som endnu dog var i Gjæring, allerede befattede sig med episk og dramatisk Poesi. «Jeg har», yttrede han, «endnu i min Portefeuille mange Arbeider af den Art, som jeg ikke har villet lade udkomme; men da jeg nu dog mærker, at jeg har nogle Velyndere, saa skal de udkomme!» Jeg kunde ikke lade være at yttre min Glæde herover, især da han omstændeligen havde omtalt et dramatisk Arbeide: Raphaels Død, og jeg bad om, at jeg maatte bringe mine og hans Venner dette Budskab.

Henimod Aften kjørte han bort, uden at jeg fik Leilighed til at sige ham Farvel, men han havde ved Afskeden paalagt Fru Brun at hilse mig og at bede mig besøge sig i Byen, hvor han logerede hos Baccalans (?).

Siden blev der musiceret af Weyse, Ida Brun og Frøken Henriques, og da vi kjørte bort, paalagde Fru Brun mig endnu engang, ikke at forglemme at besøge Sch. Staffeldt.

I Kjøbenhavn skulde jeg nu opsøge Kammerherre Sch. Staffeldt's Logis; men da jeg kom til Baccalans, var han flyttet derfra; dog havde han hos Portneren efterladt sin Adresse: «Holmens Kanal, paa Hjørnet af Admiralgaden, ligeoverfor Kirken».

Jeg fandt ham læsende Ingemanns «De sorte Riddere», men Baggesens Blad: «Søndagen» laa foran ham, og deraf tog han strax Anledning til at yttre: «Hvor det har fornøiet mig, at Baggesen saaledes har taget Bladet fra Munden! Oehlenschläger har fortjent det Meste af det. Om ham kan man med Sandhed sige, at han i den senere Tid har rystet Versene ud af Ærmet.» — Jeg var neppe dengang saa enig med ham i disse Yttringer, som jeg blev det senere.

Om Ingemann yttrede han: «Det er ret en elskelig Digter, men han bliver neppe nogensinde en stor Digter. Det Dramatiske er ikke hans Fag. Jeg har ikke læst hans Blanca endnu, som nok skal være det Bedste, men i det, jeg har læst, sporer jeg en vis Fattigdom. Jeg læser netop her hans «Sorte Riddere», og skjøndt jeg ikke just glæder mig meget over denne Sammensætning, eller over Materien, saa er dog Formen mesterlig. Jeg kjender ingen fuldkomnere Ottaver paa Dansk».

Nu kom han ind paa Kapitlet om Publikums Smag; jeg har Intet noteret, af hvad han herom sagde, men jeg tvivler ikke paa, at han har været bitter, thi jeg har optegnet, hvad han yttrede om Rahbek: «Hvad der i mange Aar har ligesom standset den sande Digtekunst og den sande Smag i Danmark, det er i Sandhed Rahbek! Jeg vilde ønske, at De havde læst Jean Pauls Vorschule der Aesthetik, for at jeg kunde forklare mig ret tydeligt for Dem. Den Mand har, jeg veed virkelig ikke hvorledes, vedligeholdt sig i et Slags Dynasti i det literaire Danmark, ikke fordi han jo tidtnok er slagen af Marken, men fordi han ligesaatidt er kommen igjen, saa at man tilsidst er bleven kjed af at jage ham bort. Alt Middelmaadigt tager han under sin Beskyttelse og roser og roser! Saaledes har han fremtrukket iblandt Danmarks Digtere Poeter som denne Frederik Schmidt, Lundbye, Gutfeldt og Flere.»

Af de romerske Digtere foretrak Staffeldt Ovid, og der traf han ogsaa min ringe Mening, men om Virgil sagde han: «Han har skrevet en Buccolica! Tro De mig, den, der har skrevet en Buccolica, er ikke Digter. Der er kun eet Læredigt, som jeg gjør Noget af, og det er skrevet paa Engelsk.»

Iøvrigt klagede han over sine dræbende Embedsforretninger, og da jeg forlod ham, havde jeg ikke Indtrykket af, at han var saa lykkelig, som efter hans tidligere Yttring. Han bad mig jevnligt at skrive til sig, og det gjorde jeg gjerne. Jeg fik stadigt Breve fra ham i nogle af de følgende Aar.

Imedens jeg paa dette Tidspunkt, i det lille Kammer, med Udsigten ud til «Smedens Gaard», ogsaa i Tankerne havde Udsigt til det danske Parnas og Lyren hængende paa Væggen, spillede en lille Drøm ind i mine forfængelige Bekymringer, og det var nok første Gang, at jeg som Sangfugl lod Vingerne hænge.

Jeg vilde jo først og fremmest gjerne blive en dansk Digter, en rigtig Digter!

Men en Nat saae jeg en Mand i en brun Kappe træde ind foran Sengen, hvor jeg laa, og jeg vidste strax, at det maatte være — Johannes Ewald.

I sin Arm holdt han en Bog, som han aabnede for mig med de Ord: «Læs denne!» — og saa forsvandt han.

I Drømme kunde jeg godt huske Bogens Titel, men da jeg vaagnede, var og blev det

mig umuligt at erindre den, og Ewald gjorde sig aldrig siden den Uleilighed at komme igjen for den Sags Skyld.

At den Bog, jeg skulde læse, ikke var iblandt mine Skolebøger, derom kom jeg let paa det Rene, men dem læste jeg dog for det Første, for at blive Student.

At Skolelivet under alle disse ydre Forhold maa i min Alder have været trykkende, det finder jeg selv ganske rimeligt, ialtfald var dette Tilfældet. Hvad der især ærgrede mig, var al den Tid, der gik tilspilde, medens jeg hvert Quartal blev ældre og dog maatte holde ud.

I October dette Aar tog jeg en Dag min Beslutning, da jeg havde siddet en heel Time og ærgret mig, medens der blev rettet Stil oppe ved Kathedret. «Der bliver aldrig Noget af mig», hviskede jeg til Christian Møhl, «dersom dette skal vare længere!»

Med ham overlagde jeg, hvorledes jeg vilde gribe Sagen an og tage Examen Artium paa egen Haand, og han gav mig sit Bifald.

En Dag henved Aarets Udgang (1815), da jeg sad hjemme i Dagligstuen, som var mit Studereværelse, ifærd med at repetere mine Autores,

indfandt Dr. Jens Kragh Høst, Udgiveren af «Nordiske Tilskuer», sig i Forretninger med Bogtrykkeren.

Det var mærkelige, literaire Nyheder. Baggesen vilde udgive et Maanedskrift Danfana, og dette skulde aabnes med en Gaade, for hvis Løsning han vilde udsætte 100 Specier. Dette Maanedskrift skulde trykkes i vort Officin. En Deel af Manuscriptet bragte han med sig, og der skulde strax tages fat.

Det slog ned som et Lyn, og jeg havde en Forudfølelse af, at dette vilde faa en Betydning for mig.

Da Høst var gaaet, faldt jeg strax over det ziirlige Manuscript — Baggesens Haandskrift var næsten Fractur — og gjennemløb det med en brændende Begjerlighed. Uden at jeg endnu havde fundet et eneste Udgangspunkt, og førend endnu det hele Manuscript var indsendt til Trykkeriet, skrev jeg til Weyse, som var i et Besøg i Roeskilde, og fortalte ham om Baggesens Gaade: «Det evige Sindbillede, eller Philosophiens Udgangspunkt og Ende».

Det gjaldt nu imellem Weyse og mig at forklare, eller at forstaa Vers for Vers i Gaaden. Da vi snart vare paa det Rene med, at Alt maatte dreie sig om «Ti», baade som Tal og i alle

andre Sammensætninger og Betydninger, og da vi havde udfundet, at det romerske X var et liggende Kors, fik vi ved at reise Korset Nøglen til den christelige, philosophiske Del af Gaaden, og her var Weyse mig til den største Hjælp, da jeg dengang var ligesaa langtfra at kjende Kant, Fichte og Schelling, som jeg er det endnu. Men Weyse forklarede mig, hvad jeg ikke kunde forstaa, thi han var en ivrig Kantianer og havde tidligere lagt sig lidt efter Philosophien.

Det blev nu et stadigt Arbeide, ved Hjælp af alle mulige Lexica, baade i forskjellige Sprog og Videnskaber at efterspore alleslags Forekomster af Ordet «Ti», og saaledes lykkedes det, Vers for Vers, at kunne give Forklaringerne.

Jeg kastede mig da over en Besvarelse, som skulde være paa Vers, i Ottave-rime — ringere kunde det ikke være!

Hjemme var der i det eneste varme Værelse, Dagligstuen, ikke Ro til saadant Versemageri. Weyse, som mest var ude, baade om Formiddagen og om Middagen, foreslog mig at benytte hans Værelse og indrettede mig et Arbeidsbord, hvor jeg kunde sidde i Ro, selv om han var hjemme ved sin Pult, for at componere. Det Bifald, jeg allerede strax mødte, naar jeg forelæste ham mine Stropher, var som Ild under

min Dampkjedel, og det varede ikke længe, førend mit Manuscript laa færdigt, skjøndt det ikke var af ganske ringe Omfang.

Den sidste Dag i Aaret festligholdtes hos Møhl's, og den første Aften i det nye Aar samledes vi hos Rudelbach; der traf jeg sammen med Poul Møller, hvis Bekjendtskab jeg nylig havde gjort hos Krarup.

Poul Møller var dengang en ganske løs og ledig Student, der syntes at have sit Hjem allevegne, hvor han havde Venner, undtagen hos sig selv. Det var en smuk og eiendommelig Personlighed.

Med det blonde Haar, der som oftest var i Uorden, fordi han stadigt greb op i det, og med et Par lyseblaa Øine, der altid havde et venligt Smil færdigt, naar man talede til ham, skjøndt det ligesom maatte trænge sig frem igjennem Adspredthed og en stille Melancholi, med en høi, bredskuldret Væxt, der søgte at gjøre sig gjældende ved stærke Armbevægelser og en urolig Gang op og ned ad Gulvet, naar han ikke just var falden til Hvile i Hjørnet af en Sopha, var han for mig, i sit Ydre, et idealsk Billede af en smuk, dansk Bondekarl. Naar han talede, søgte

han efter Veiret og allermest, naar han skulde oplæse Noget, hvilket da kun skete, efterat han havde rømmet sig flere Gange. I sin Udtalen var han høirøstet og djærv, og altid havde han pathetisk en knyttet Næve tilrede ved Gestikulationen. Sine Digte og Begyndelsen til en nordisk Fortælling, «Eivind Skaldespiller», bar han sammenfiltrede i sin ene Buxelomme, og naar han tog dem frem, for at læse dem for os, var det en Ynk at see, hvor nær det var ved, at de vare opslidte, og vi vidste jo, at de derved vilde være tabte, thi han var ikke af den Slags Poeter, der skrev sine Digte ind i en stadselig Bog til Bevarelse for Efterverdenen.

Dette var mig naturligvis et kjært Bekjendtskab, og jeg følte mig smigret ved den Venlighed, han strax viste mig. Broderskabet blev ogsaa samme Aften sluttet, da han proponerede, at vi skulde drikke Du's.

Et Par Dage efter var min Gaadeopløsning færdig. Hos Weyse skrev jeg endnu en Slutnings-Sonnet bag i Manuscriptet (det var den 4de Januar 1816), og da det Hele var stadseligt indpakket, blev det sendt ind til Justitsraad Bag-

gesen, som boede et Par Huse fra Weyse, i Kronprindsessegaden.

Nu vare vi spændte paa, hvad Baggesen vilde sige! Jeg fik derfor min Broder til, som Bogtrykker, at gjøre sig et Ærinde hos ham Dagen efter.

Med et smilende Ansigt, som den stakkels Broder ikke havde mange af, kom han tilbage fra den store Digter og fortalte mig, at Baggesen havde læst min Opløsning og havde sagt ham, at fra idag af skulde min Lykke være gjort i Danmark.

Dagen efter indfandt Dr. Jens Kragh Høst sig med Hilsener og Udtalelser af samme Art. Baggesen ønskede at see mig, og Høst var parat at følge mig til ham.

Baggesen boede, som sagt, i Kronprindsessegade Nr. 390 paa første Sal. Jeg førtes ligeind i hans Arbeidsværelse, en af de sædvanlige Spisestuer med et skraat afskaaret Fag Vindue ind mod Gaarden. Ved dette Vindue stod et udslaget Spillebord, bedækket med Bøger og Papirer, og ved Spillebordet sad en høi og mager Mand, indsvøbt i en broget Slaabrok, med et stærkt purret, graat Haar omkring et gjennemfuret og koparret Ansigt, uafbrudt ifærd med at skrive. Uden at sige et Ord eller synderligt at

forandre sin Stilling, bød han os med Haanden at tage Sæde saalænge. Medens jeg sad der med Høst, begge tause, Digteren var ifærd med at skrive, havde jeg Leilighed til at see mig om i Værelset og at studere en saadan Digters Omgivelse. Der var langtfra ikke Mangel paa Meubler, men disse opfyldte Stuen som nærved en Flyttedag, uden tilsyneladende Orden. Skrivebordet, som stod foran Sofaen, var saa overfyldt, at det var rimeligt, at han, fordreven derfra, havde maattet ty hen til Spillebordet ved Vinduet; Stolene vare for største Deel optagne til Klædningsstykker, Bøger og deslige; i Sofaen stode adskillige Rammer opstillede, og i disse Rammer endeel malede Papirer, der syntes at være Efterligninger af forskjelligt, afslebet Marmor. Senere fik jeg at vide, at det var en af Baggesens private Passioner, at efterligne Marmor ved at male paa Marienglas. Snustobaksdaaser saae jeg allevegne, hvor der var Plads til en, og paa selve Bordet, hvor Digteren nu sad i Extase, stode tilhøire og venstre flere halvt aabne; thi imedens han skrev med den ene Haand, søgte altid den anden uvilkaarligt hen i en Daase, hvor de to bekjendte Fingre paa den venstre Haand jevnligt førte en overvæltende Priis — ikke blot til Næsen, men til Kalvekrøset og til

Papirerne, og gjorde Strøsand overflødigt. Han syntes nu at være færdig og vendte sig til mig med de Ord: «Undskyld! Med Dem maa jeg først tale paa Vers!» Jeg mærkede nu, at det, han havde skrevet, var et Digt til mig, og imedens han læste den Elegi til mig, der er bekjendt, rullede ved nogle Steder Taarer ham ned ad Kinderne. Jeg blev naturligviis ogsaa rørt, og J. K. Høst ligesaa, og der sad vi alle Tre, svømmende i Taarer, da han i Slutningen af sit Digt gjorde mig til «sin fjerde Søn».

Da han var færdig, reiste han sig, greb begge mine Hænder i sine, trykkede mig til sit Bryst og kyssede mig tre Gange høitideligt.

Efter denne Indvielsens første Øieblikke, blev han roligere, og den naturlige Samtale kom nu snart igang. Men førend vi igjen skiltes for dennesinde, formanede han mig til Beskedenhed og til et ydmygt Sind, formodentlig fordi han vel kunde indsee, at alt dette nok kunde være istand til at gjøre mig lidt ør i Hovedet.

Angaaende min Opløsning gjorde han mig opmærksom paa, at hans Gaade endnu ikke var sluttet med det, som var trykt i «Nordisk Tidsskrift», men at den hele vilde blive særskilt udgivet, og at jeg derefter maatte forsøge paa at løse den.

Dette lovede jeg og fortsatte saaledes i de følgende Dage Opløsningen, som den 19de Januar udkom i det første Hefte af Danfana, tilligemed den Elegi, han havde tilegnet mig. Weyse og Heiberg havde, hver paa sin Maade, behandlet Gaaden og sendt Baggesen deres Opløsninger, og disse bleve ligeledes trykte i «Danfana».

Paa Baggesens Opfordring besøgte jeg ham nu et Par Gange om Ugen. Han gjennemsaa min Digtsamling og udvalgte et Par deraf til de følgende Hefter. Den første Sang af Skytten Bryde saae han ogsaa. Den syntes at behage ham, men han beklagede, at jeg deri havde benyttet forskjellige Versformer. Men allermest tiltaltes han af et Digt: «Bøn», som jeg havde skrevet strax efter mit første Besøg hos ham, i Følelsen af den Fare, som jeg sporede i mit forfængelige Sind ved al denne literaire Ære, der var overgaaet mig i disse sidste Dage.

Jeg var saaledes ved denne Begivenhed, temmelig ufrivilligt, kastet ind paa den Baggesenske Side i den literaire Strid, som allerede ulmede i Literaturen, og som snart skulde bryde løs netop i den Kreds, til hvilken jeg var nærmest sluttet. Men Oehlenschläger havde dog mit

Hjerte, om just ikke for hans seneste Productioners Skyld.

Weyse var netop paa den Tid beskæftiget med Compositionen til Ludlams Hule, og hans Gnavenhed over denne Text og de mange Smaasynder, som han jevnligt pillede ud deraf, blev vistnok ikke heller uden Indflydelse paa mig, og derved bevaredes min Neutralitet imellem de to store Digtere, da Krigen udbrød.

Oehlenschläger, hvis Forelæsninger jeg stadigt bivaanede, var mig endnu personlig ubekjendt, og Forholdet til Baggesen bidrog vel ogsaa til, at jeg ikke nærmede mig ham, hvilken Frygt dog siden viste sig at være aldeles uden Grund.

Min gode Ven Weyse, med hvem jeg paa denne Tid var bleven Dusbroder, var vel ikke Mystiker eller Obscurant, men Bøger, som berørte Sligt, pirrede hans Nerver, og han havde altid endeel af saadanne Historier at fortælle, hvormed han gjorde baade sig selv og Andre bange.

Spøgeri, Gjengangeri og deslige har jeg egentlig aldrig været bange for; i det Høieste har jeg

kun været bange for at blive bange, eftersom Phantasien nok kunde spille mig et Puds.

En Vinteraften traf jeg Weyse i en noget exalteret Tilstand. Han var ifærd med en tydsk Bog — man skrev allerede dengang mange daarlige Bøger i Tydskland — og dette var vistnok en af dem. Dens Titel var «Das schreckliche Wort», og, efter hvad han fortalte mig, dreiede den sig om den Overtro, at naar man, uden at Nogen maa vide deraf, paa et ensomt Sted, i Mørke, tre Gange kalder paa sig selv ved det fulde Navn og efter hver Gang tilføier et Ord, som Weyse ikke vilde betro mig, saa seer man sig selv og falder om og døer.

Dette Thema var bearbeidet i en Række af Exempler paa Folk, der havde prøvet det, og som ogsaa paa forskjellige Maader, efter Omstændighederne, havde bødet med Livet.

Weyse fortalte mig flere af disse frygtelige Tildragelser, men uden at ville nævne det Ord, som det egentlig kom an paa. Ved disse Fortællinger blev jeg selv revet ind i denne uhyggelige Tankegang og bad ham gjentagende dog at sige mig dette skrækkelige Ord. Men han svarede: «Nei! Du kunde selv være gal nok til at prøve det.»

Jeg blev der om Aftenen; Weyse bragte andre Ting paa Bane, men jeg vendte altid tilbage til Historierne, og jo mere jeg trængte paa og søgte at overtale ham, desto ubønhørligere blev han.

Det var allerede blevet silde, da jeg forlod ham med Hovedet fuldt af denne Sag. I mit eenlige Kammer var det mørkt, det var efter Midnat, og der var intet Menneske i min Nærhed. Til at gaa til Ro var jeg ingenlunde oplagt; i den mørke Eensomhed paakom der mig en selsom Lyst til at gjøre et Forsøg, men jeg vidste jo ikke Ordet. Jeg begyndte med sagte at sige mit hele Navn, og jeg endte med at sige det høit, men — hvad saa? hvad saa? Dette varede noget længe, men tilsidst besluttede jeg dog at gaa tilsengs. Begribeligviis kunde jeg ikke sove, altid kom disse Tanker igjen, og det er rimeligt nok, at den natlige Side i mig efterhaanden havde faaet Overvægten, om jeg end ikke sov, thi det troer jeg ikke, at jeg gjorde. I denne somnambule Tilstand kom jeg igjen til høit at udsige mit fulde Navn. «Just Mathias Thiele!» kaldte jeg, og neppe vare disse Ord udtalte, førend jeg saae, eller troede at see, et afskyeligt Hoved, som af en Satyr eller af en Djævel, der bagfra strakte sig hen paa min

venstre Side og med huul Røst sagde disse Ord: «Wer ruft mich?» Forfærdet sprang jeg ud af Sengen og foer omkring som i Vildelse — Alt var stille — der var Intet at see.

Man kan begribe, at jeg sov ikke sødeligt ovenpaa dette, men omsider blev det Dag, og saa tidligt, som det lod sig gjøre, var jeg paa Benene, for at komme hen i Kronprindsessegaden til Weyse. Da Porten var bleven aabnet, var jeg i en Fart oppe af Trappen, ringede paa, men Bolette var neppe endnu oppe, og Weyse kom selv i dyb Negligée til Døren for at spørge, og da han hørte, at det var mig, aabnede han den. I den halvtaabnede Dør raabte jeg triumferende: «Weyse! Wer ruft mich!» — «Herre Jesus! Hvor har Du faaet det at vide?» spurgte han forfærdet, og jeg forøgede nu Rækken af hans Historier fra den foregaaende Aften med min egen besynderlige Tildragelse.

Jeg skal ikke indlade mig paa, hvordan dette maaskee kan forklares, men jeg fortæller kun et Factum, og tvivler ikke paa, at nogen Illusion har været med i Spillet. Men har jeg kunnet gjette bedre halvdrømmende, end da jeg var vaagen? thi det er vitterligt, at jeg paa denne Maade fik Ordet at vide.

Forresten var jeg i disse Aar meget tilbøielig til at forfølge de mange underlige Spor af den natlige Side i Naturen. Jeg troede mangengang, at kunne føle paa mig. naar en af mine Venner ret strax efter vilde besøge mig, og underligt slog det til. Paa Gaden skete det mig hyppigt, og det skeer mig endnu, at jeg er ligeved at hilse en Person, som jeg møder, men pludseligt seer, at det er en Fremmed, og i det næste Øieblik møder jeg saa den, jeg troede at have seet. Mærkeligt er det, at jeg har fortalt dette til Mange, som have svaret mig, at saaledes gaaer det ogsaa dem.

Jeg havde allerede for et Par Maaneder siden forladt Skolen, for at lade mig privat dimittere til Examen Artium næste October. Møhl havde endnu maattet holde ud, i Haab om at blive dimitteret fra Skolen. Men i det meget indskrænkede Hjem havde jeg ikke synderlig Ro til at læse til Examen; det indsaa min Ven Krarup og raadede mig til at flytte ind til sig, hvor jeg kunde have Hjælpen ved Haanden. Men dette syntes min Broder, i en Slags Selvfølelse, ikke om, men foretrak at indrømme mig det bedste

Værelse i Hjemmet, og dette benyttede jeg ærligt og godt.

Da jeg var vant til at læse med Pennen i Haanden, havde jeg gode Excerpter, som jeg tog med mig paa mine Promenader i Kirsebærgangen, for ikke at savne Bevægelse, og der studerede jeg, hvad der paa denne Maade kunde studeres, indtil Musen fandt sin Flygtning i denne Eensomhed og forstyrrede mig i den Grad, at jeg i en Sonnet maatte frabede mig hendes Besøg indtil videre.

Rudelbach, som havde paataget sig at dimittere mig og at indøve mig lidt mere i den latinske Stil, lod mig derimod mangen Aften løbe forgjeves ud paa Christianshavn med mine Stile, men isteden for at rette dem, skrev han lange tydske Digte til min Ære, som jeg neppe endnu har læst til Ende.

Da October kom, dimitterede han mig med et langt og høitravende Opus paa Latin til Universitetet.

Udfaldet af min Examen var meget tilfredsstillende. I alle Fag fik jeg Charakteren «Meget godt», undtagen i Fransk, hvor jeg fik «Udm. godt», og i Arithmetik, hvor jeg — vistnok med Rette — kun fik «Temmelig godt».

Det var en tung Sten, jeg fik fra Nakken, da jeg med mit akademiske Borgerbrev vendte tilbage fra Studiegaarden.

I Mai 1816 vare vi blevne overraskede af det sørgelige Budskab, at min Broder Andreas allerede forrige Aar var død i Calcutta, og dette Dødsfald smertede mig dybt, fordi jeg altid havde gaaet med en sværmerisk Længsel efter denne Fraværende, som, maaskee fordi han var fraværende, havde en udvalgt Plads i mit Hjerte.

Paa sin tredie Reise til Ostindien var han som Styrmand falden i engelsk Fangenskab, og var kun sluppen ud igjen af Prison i Calcutta, ved at overtage Commando over et engelsk Handelsskib, der foér imellem Indien og China.

Paa disse Reiser synes han at have samlet sig en lille Formue, som efter hans Død anmeldtes som en Arv, vi havde at hæve i hans Bo. Efter Godtfolks Raad blev en Fuldmagt til at hæve og at hjembringe Arven betroet til en Skibsdoctor, men Enden paa det Hele blev, at vi fik ikke en eneste Skilling af Arven.

Tabet af denne Broder, der, næsten ukjendt, dog stod som levende for min Længsel, rørte mig veemodigt, og jeg skrev et lille Digt: «Til

den første Svale», som blev optaget i Nyrups «Hertha» 1817 og gjorde Lykke hos hin Tids Literatorer.

En Maanedstid efter sad jeg i mit Kammer, uforstyrret, ifærd med Fortsættelsen af mit episke Digt Skytten Bryde, da jeg af Rasmus Nyrup blev anmodet om Bidrag til en poetisk Nytaarsgave «Hertha», som skulde udkomme for 1817. Jeg meddelte ham et Par mindre Digte, men da han var gaaet, yttrede jeg for min Broder, at jeg nok kunde have Lyst til at skrive en poetisk Kalender til denne Nytaarsgave, nemlig en Sonnet til hver af de 12 Maaneder, og da min Broder, som var Forlæggeren, syntes godt om denne Tanke, gjorde han mig det Tilbud, at han for saadanne Tolv Sonnetter vilde give mig i Honorar et Exemplar af Grimms Haus- und Kindermärchen, hvilken Bog jeg saa høiligt havde ønsket mig. Contracten blev strax sluttet, og fra den 28de til den 30te November skrev jeg disse Sonnetter og fik mit Honorar, som jeg eier endnu, det første Honorar, jeg har modtaget; thi om Præmien for Opløsningen af Baggesens Gaade blev der aldrig talt, og mig

syntes det i denne Sag, at Æren maatte være mig nok.

Da Julen 1816 nærmede sig, modtog jeg en Indbydelse til Roeskilde i Selskab med Weyse, der var en Huusven i Provst Hertz's Familie. To af Sønnerne, Christian og Herman Hertz, som stadigt kom til Weyse, vare mig velbekjendte.

Denne Vinterfest, som varede i otte Dage, er bleven mig uforglemmelig. Det var et overstadig muntert Liv, Dag for Dag og Aften efter Aften, saa optaget af Baller og Selskaber, at jeg nogle Aftener maatte dele mig.

Weyse elskede Roeskilde-Domkirke, og især var det herlige Orgel tiltrækkende for ham, saa at han ofte, ganske ene, gik derind og satte sig til at phantasere iblandt de kolde Sarkophager og Gravstene.

Iblandt Provstens Gjester var en Beslægtet, Fru Jørgensen, med sine to elskværdige Døttre, Ludvig Heibergs Cousiner, mig de interessanteste, og uden Forelskelse sluttede jeg mig især til dem i disse glade Dage.

Anden Juledagsaften var Ballet hos Hertz's.

Det var en deilig, maaneklar Nat, og jeg var romantisk stemt. Ved Midnat fik jeg, under

Dandsen, Lyst til at gaa ind i Kirken, og det lod sig let gjøre, da Provstegaarden laa ganske nær ved Kirkens Indgang, og Nøglen til Kirken hang bag Gadedøren i Forstuen.

Jeg fik kun en Forsmag paa den Herlighed, som Maanens Straaler udbredte rundtomkring, maaskee har jeg ikke engang haft Mod til at nyde den ganske alene. Jeg kom tilbage i den støiende Balsal med Efterretning derom, og i faa Øieblikke var det hele Selskab, med Weyse i Spidsen, paa Vandring fra Ballet over den knittrende Sne, ind i Roeskilde Domkirke.

Høitideligheden greb os Alle. Arm i Arm vandrede vi om i de oplyste Gange i passende Stilhed, og inden vi anede det, sad Weyse paa Organiststolen og forherligede den hele Scene med sit henrivende Spil.

Efter denne afkjølende Vandring, som ikke havde optaget saa kort en Tid, fortsattes Dandsen den øvrige Deel af Natten, og næste Formiddag forsamledes en stor Deel af Balgjesterne til en meget smuk Vandring over Snemarkerne til Fjordens Kyster og til det idylliske St. Jørgen.

Under disse Festligheder vexlede Aaret 1816 med 1817 for mig.

Da jeg havde faaet Examen artium fra Halsen og allerede var en lille Poeta laureatus, var det ikke langtfra, at jeg, som man siger, havde gjort mig udtilbeens.

Jeg var enig med mig selv og med mine nærmeste Omgivelser om, at jeg hverken skulde være Jurist, Theolog eller Mediciner. Hvad skulde jeg altsaa med en Embedsexamen, og naar jeg ikke vilde have en Embedsexamen, hvorfor skulde jeg saa plage mig med de to svære Examina, philologicum og philosophicum, der nu laa ligefor mig paa den brede Landevei? — Naturligviis! — Var jeg endog i Hjertet saa beskeden, som unge Mennesker i hin Tid kunde være, uden derfor at kaldes naive, saa havde jeg dog mine Indbildninger om, hvad der i Tiden skulde blive af mig — saa paavirket var jeg af baade danske og tydske Aviser, der havde gjort mig den Ære, at lægge Mærke til mig. Jeg fandt altsaa min fattede Beslutning ganske berettiget, og jeg var jo ung nok, for at kunne indbilde mig, at en Fyr som jeg nok kunde bryde sig sin egen Bane, uden at gaa i Skridt med den store Hob.

Ved mit Bekjendtskab med Carl Moldenhawer og med Bølling, som begge havde Ansættelser ved det store Kgl. Bibliothek, aabnede

der sig en Bivei, og da jeg var præsenteret for Bibliothekets Chef, Conferentsraad Moldenhawer, begyndte jeg som Volontair, strax i 1817, at arbeide paa «Læsesalen», under Veiledning af de to nævnte, gode Venner.

Det store Catalogarbeide var nyligt paabegyndt, og som Deeltager i dette Arbeide sad jeg nu dagligt nogle Timer paa Læsesalen, beskjæftiget med at skrive Bogtitler paa Sedler, som derefter fagvis ordnedes.

Jeg kunde nu altsaa berolige min Samvittighed med, at jeg dog nu var «i en Vei», der var ligesaa god som mangen anden, der først opnaaes efter mange Studier og lange Aar.

Ved den Leilighed, jeg her havde til at snuse om mellem gamle Bøger og Manuskripter, opstod snart den Tanke i mig, at samle paa danske Folkesagn, som indtil den Tid var saa lidet paaagtede, at havde jeg ikke kunnet støtte mig til, at Brødrene Grimm allerede havde samlet de tydske Folkesagn, vilde de Fleste i Danmark have betragtet mit Forehavende som Daarskab. Jeg begyndte altsaa, ved Siden af det lidet interessante Catalogarbeide, saa smaat at samle Folkesagn ud af gamle Bøger og Manuskripter.

Iblandt de unge Mennesker, som taltes mellem Weyses jevnlige Besøgere, var ogsaa Henrik Stampe, den nuværende Besidder af Baroniet Stampenborg.

Jeg har allerede omtalt ham som en af mine tidligste Venner, og skjøndt jeg, paa Grund af Forholdene, kun nu og da har levet med ham i enkelte Epoker af mit Liv, har han altid været mig kjær, ligesom ogsaa jeg ham.

Han var allerede i sine Drengeaar exalteret og hengav sig altid med Lidenskab til det, som for Øieblikket mest interesserede ham.

Paa den Tid, jeg her omtaler, var det især Musik og Botanik, han levede og aandede for. Paa den ene Side var han saaledes en jevnlig Gjest hos Weyse, paa den anden Side en Skolar og yndet Lærling af Prof. Jens Wilcken Hornemann, og saaledes gik det til, at der af ham, i Mai 1817, arrangeredes et stort Besøg paa Nysø, i hvilket Hornemann med et Par af sine Børn, Emil og Rosa, og Weyse med nogle af hans Kreds, deriblandt en juridisk Cand., som boede ovenpaa, C. A. Bluhme, siden Premierminister og Ridder af Eleph., og min Ringhed skulde deeltage.

Denne Udflugt varede fra d. 20. til d. 29. Mai og var meget morsom.

Paa en stor «holsteensk Vogn» rullede vi under Spøg og Latter henad Landeveien, men dengang behøvede man en heel Dag, fra den tidlige Morgen til Aften, for at komme fra Kjøbenhavn til Præstø.

Weyse havde, for at charakterisere den gamle, elskværdige Baron Stampes pudseerlige Manerer, veddet med mig, at jeg ikke skulde have været et Kvarteer paa Nysø, førend jeg skulde have hørt ham sige: «Kakkelorum.»

Vi vare endnu et Stykke Vei fra Nysø, da Aftenen faldt paa, og i Dæmringen opstod der en botanisk Disput imellem Hornemann og hans Lærling, angaaende en Moseplante, som Stampe paastod at have seet et Sted i Nærheden af Gaarden, og som Hornemann erklærede ikke fandtes nordligere end i Lauenborg. Under denne Disput faldt jeg, og formodentlig Flere af Selskabet, i Søvn, indtil jeg vækkedes ved, at Vognen holdt stille, og Henrik Stampe, med et Spring fra Vognen, forlod Selskabet og forsvandt i Mørket. Ingen vidste, hvad dette skulde betyde, og, da de Fleste af os vare ubekjendte for Familien, i hvilken vi strax skulde introduceres, var det os lidt kjedeligt, at han var borte ved vor Ankomst.

Men Modtagelsen paa Nysø var saa hjertelig, at vi snart satte os ud over denne Situation, og jeg, for mit Vedkommende, havde vist neppe været ti Minuter i den store, oplyste Havestue, hvor Aftensmaaltidet ventede, førend den gamle Baron havde faaet mig ved Haanden og under Fortællingen om et prægtigt Echo, som jeg skulde høre, aabnede Havedøren ud til den brede Trappe, og med sin temmelig fine Røst sendte et «Kakkelorum» ud, der ganske rigtigt vendte tydeligt tilbage fra de gamle Alleer i Haven.

Bordet stod, som sagt, dækket, og efter den lange Reise var der en levende Appetit hos Gjesterne, men — vor unge Vert havde endnu ikke indfundet sig, og Reiseselskabet vidste kun, at han et Sted paa Veien, ikke langt fra Gaarden, var sprunget ud af Vognen og havde absenteret sig.

Midt under Maaltidet aabnes Døren med Fart, og, uden at den Indtrædende indlod sig paa nogen Ceremoni, saae man Henrik Stampe, i sine gule Nankins, sorte af Mudder indtil op paa Livet, med en tændt Staldlygte i den ene Haand og en lang Moseplante med trevlede Rødder i den anden, fare lige hen til den Stol, hvorpaa Hornemann sad, for at præsentere ham

jos hän sitä ei voi, olkoon sitten naimatta. Mutta jos hän kerran on mennyt avioliittoon, eläköön siinä myöskin sen koko laajuuden mukaan eikä hän saa pidättyä, joko sen takia, että hänestä on vaivalloista pitää huolta suuresta lapsijoukosta, mikä kieltämättä kysyy enemmän työtä hänen puoleltaan, taikka siksi, että häntä huolettaa menonsa. Tällainen pidättyminen voi vain helposti johtaa toisen puolen kiusaukseen (vrt. 1. Kor. 7: 5), samoin kuin se saattaa vähissä varoissa elävät aviopuolisot sietämättömän epävarmuuden ja pelon alaisiksi, joka on kymmenen kertaa pahempaa kuin se pakollinen naimattomuus, mihin Rooman kirkko velvottaa pappinsa, sillä näillä on toki varma käsky, jota heidän on noudatettava, kun taas edelliset eivät koskaan pääse täyteen varmuuteen siitä, onko heidän elettävä naineina vai naimattomina, koska aina voi olla epäilyksenalaista, onko heillä varoja kasvattamaan ja pitämään yllä useampia lapsia kuin heillä jo on".

On vaikeata sanoa, itkisikö vai nauraisi tuontapaisesta purkauksesta. Herra Scharling — kuten muuten myös piispa Martensen — näyttää kokonaan olevan tietämätön ehkäisykeinoista ja -tavoista. Oi, mikä pyhä yksinkertaisuus! — taikka teeskentely?

Kun ranskalaiset eivät saa kylliksi paljon lapsia, (ilmiö, johon myöhemmin palaan), niin luulee prof. Scharling sen johtuvan siitä, että he tykkänään pidättyvät sukupuoliyhteydestä! Tällaisin edellytyksin on vähän liian kovaa sanoa sitä itsekkyydeksi. Ranskan kansantaloustieteilijät, antropologit ja fysiologit ovat keksineet kokonaista 33 syytä väestön lukumäärän paikoillaan pysymiseen ja eh-

dottavat yhtä monta keinoa sitä vastaan. Enimmät näistä „syistä" ovat usein aivan ristiriitaisia toisilleen ja monta kertaa suorastaan naurettavia, mutta ei yksikään niin suurin määrin, kuin 34., prof. Scharlingin keksimä, on.

Se, jota prof. Scharling tarkottaa tällaista luonnottomuutta (sukupuoliyhteydestä pidättymistä) puolustavaksi, on piispa Martensen, joka siveysoppinsa muutamassa kohdassa valittaa köyhälistön liian lukuista lasten siittämistä („jos katsotaan köyhälistön avioliittoihin suurine, sairaine ja nälkäisine lapsijoukkoineen, jota vanhemmat eivät kykene elättämään eikä kasvattamaan ja joka vain lisää liikaväestöä, on rajatonta siunausta rajotettava . . . Koditonta, nälkiintynyttä lapsijoukkoa on vaikeata käsittää siunaukseksi avioliitolle".) Oikeastaan tekee professori väärin, hyökätessään Martensenin kimppuun, joka on kuollut eikä siis voi puolustautua viittaamalla erääseen siveysoppinsa toiseen kohtaan, missä hänellä on oikeaoppinen teologinen käsitys. Sallikaa minun nyt osottaa hänelle sitä oikeudenmukaisuutta, jonka hra Scharling häneltä kieltää. „Työväenkysymyksessä" kirjottaa nim. Martensen Malthuksesta[1]) „Välttääkseen nälkäkuolemaa kehottaa hän köyhälistöä [se on köyhälistö, eikä Malthus itse, joka Martensenin mutkikkaan kielen mukaan pelastetaan nälkäkuolemasta] olemaan ilman liian useita lapsia . . Mutta tämä perin pakanallinen katsantokanta ei kuitenkaan tyydytä ketään, joka edes vähäisen kunnioittaa siveyttä ja uskontoa".

Se, ettei tahdota siittää mahdollisimman monta

---

[1]) Kuuluisa englantilainen taloustieteilijä (1766—1834)

Foræringer af Billeder eller af smaa Bøger, jeg havde med, og naar jeg var bleven lidt hjemme, lagde jeg mit Reisekort frem paa Bordet og tog deraf Anledning til at tale om andre, nærliggende Byer. Det forundrede da de Omstaaende, at jeg paa dette Papir kunde see, hvilke Byer og Veie der laa nærmest omkring, og naar saa Talen var kommen lidt i Gang, begyndte jeg med at fortælle, hvad man her eller der havde fortalt om denne eller hin Kirke, denne eller hin gamle Dysse o. s. v., og nu varede det ikke længe, førend jeg mødte Berigtigelser, eller andre Historier, dog altid med den Bemærkning, at saadant troede man i gamle Dage, men nu troede man ikke paa Sligt. Saaledes gik alt godt, indtil jeg tog min Blyant, for at skrive, hvad de havde fortalt — saa var det som oftest forbi med deres Fortællinger.

Efter en Dag i Omegnen af Vedbygaard og Nørager skulde jeg, ud paa Aftenen, videre, og det var mig ganske ligegyldigt, i hvilken Retning Vinden vilde føre mig, da jeg jo allevegne kunde finde Bønder og Folkesagn.

Jeg skulde have lidt Anviisning om, hvor jeg kunde finde den bedste Station til at overnatte, eftersom Solen var i Nedgang. Der var, sagde man, en god Milsvei til Bro-Mølle, men

der var det ikke ret hyggeligt at komme saadan om Natten. Det hed sig, at man i gamle Dage der havde pleiet at slaaes med Gjesterne og, naar de havde slaaet En ihjel, at kaste ham ud i Aaen igjennem den Dør, man endnu kunde see vende ud mod Dammen.

Altsaa et Folkesagn, tænkte jeg, og vandrede ad den smukke Skovvei videre med den store, vidtudstrakte Vildmose paa min høire Side.

Men det blev mørkere og mørkere, og Veien gik uhyggeligt altid dybere ned, saa at jeg dog tilsidst blev lidt underligt tilmode. Da jeg omsider nærmede mig Møllen og Mølleaaen, saae jeg, ganske rigtigt, den omtalte Dør paa Muren ud imod Aaen. Jeg samlede imidlertid Modet, gik rask og frygtløs ind i et lille Rum, der var opfyldt af Personer, som i denne Belysning forekom mig nærmest at ligne Kulsviere. Jeg henvendte mig til en Pige, som skjenkede for dem, med Spørgsmaal, om de kunde huse mig i Nat. Men inden jeg fik Besked, stod der foran mig en høi, mørkladen Mand med et sort Skjæg bagved det røde Halstørklæde. Han spurgte, hvad jeg vilde? Jeg gjentog mit Spørgsmaal, om jeg kunde logere her i Nat, og efter en vis Betænkningstid, svarede han: «Ja, det kommer an paa, om De kan tage tiltakke, med hvordan

det bliver!» «Aa, det gaaer vel an!» svarede jeg kjækt, men tænkte dog i det Samme paa Mølleaaen.

Jeg blev nu viist ind i Stuen, hvor der stod to, opredte Senge; et Tællelys blev stillet paa Bordet for mig, og jeg begjerede et tarveligt Aftensmaaltid, medens jeg bredede mit Reisekort ud, for at afstrege min Vandring.

Men jeg mærkede snart, at min Ankomst havde givet dem derude Stof til alleslags Betragtninger; at Samtalen i det forreste Rum gjaldt min Person, derom kunde jeg ikke længe være i Tvivl.

Omsider fik jeg igjen et Besøg af Verten, som, efterat have maalt Stuen op og ned med vældige Trin, begyndte at optage et Forhør over min Mistænkelighed. Da jeg freidig havde besvaret et Par af hans Spørgsmaal, spurgte han, om jeg havde Pas? — Som saa ung Student havde jeg ikke forglemt at tage det akademiske Borgerbrev med mig i Brystlommen. Jeg tog det altsaa frem og rakte ham det. Da han, uden at forstaa et Ord af al den Latin, havde vendt og dreiet det paa alle Kanter, gik han ud med det til de Andre, og nu blev det der undersøgt, medens jeg morede mig over min uforstaaelige, akademiske Værdighed. Lidt efter

kom han ind igjen med Papiret i Haanden og spurgte paany: «Af hvem faaer man saadant et Pas?» — «Af Rector magnificus!» svarede jeg i al Korthed, og med dette Svar lod han sig nøie og anviste mig den ene Seng, med den Bemærkning, at han selv vilde ligge i den anden. Jeg skal aldrig negte, at jeg, med hine Historier i Hovedet, var lidt beklemt, da jeg gik tilsengs, og jeg sov ikke heller, førend Verten var gaaet til Hvile. Men jeg gav mig Gud i Vold, og inden jeg vidste af det, kigede Solen ind til mig.

Nu havde alle Omgivelser en anden Colorit. Kaffen og Brødet smagte mig fortræffeligt, og da jeg havde betalt og sagt Farvel, tog den deiligste Sommermorgen mig i sine livsglade Arme, og med min Ransel paa Nakken, Stokken i Haanden, gik det nu op ad Bakke og ned ad Bakke igjennem Skoven under en glad Morgensang, som jeg istemmede med Fuglene. Jeg kom derfra til den smukke Kirke i Holmstrup, hvor jeg havde et Sagn at efterspørge, passerede ogsaa de deilige Egne omkring Frydendal og Katterup, Kongens Møller, Skaritsø, men forøvrigt veed jeg ikke, hvor jeg tilbragte den lange Dag.

Om Aftenen naaede jeg Skjelskjør, da Kirkeuhret slog saamange Slag, at det efter katholsk

Skik maatte have været ved Ave Maria. Meget træt efter denne Dag, humpede jeg over den ubarmhjertige Brolægning i Skjelskøers Hovedgade, men da jeg spurgte om et Gjestgiveri, fik jeg til Svar, at der ikke var noget saadant der i Byen. «Men er der da ikke et Sted, hvor Reisende kunne tage ind?» «Jo», var Svaret, idet man pegede, «derhenne, op ad Steentrappen, hos Kjøbmandens!»

Jeg fulgte Anviisningen og kom op i en Krambod, hvor man, da jeg spurgte om Logis, strax førte mig over i en Bagsal, og en lille Mand kom mig imøde med al den Opvartning, jeg kunde ønske mig.

Medens jeg var ved at klæde mig om, kom Pigen med det Budskab, at Maskinen var paa Bordet, om jeg vilde komme over og drikke Thee? Jeg svarede, at jeg helst vilde have Theen herover i mit Kammer, og det skete, som jeg havde befalet.

Senere ud paa Aftenen kom Pigen, for at sige mig, at nu var Bordet dækket derovre, men jeg gav Ordre, at Bordet skulde dækkes hos mig selv.

Sengen var blød og deilig, og jeg sov sødeligt, indtil Pigen indfant sig for at melde, at Kaffen stod paa Bordet derovre, om jeg vilde

komme over? — «Lad mig faa min Kaffe herover!» svarede jeg næsten utaalmodig, og saaledes skete det.

Da jeg var marschfærdig, gik jeg endelig derover og traf den lille Mand med Familie i Dagligstuen. Jeg takkede for den gode Bevertning og Logis, med Spørgsmaal, hvad jeg havde at betale?

«De har Ingenting at betale», svarede han smilende over hele Ansigtet. Jeg studsede og røbede vistnok Forlegenhed, da den Tanke gjennemfoer mig, hvorledes alt Dette hang sammen. «Ja, jeg mærkede jo nok, at De troede, at De var paa et Vertshuus,» sagde han med en elskværdig Godmodighed, «men De har taget Feil, Jeg er Kjøbmand her i Byen, og da her ikke er noget Gjestgiveri, saa pleie jo rigtignok de Fremmede at tage ind hos mig.» Jeg bad tusinde Gange om Forladelse, men det behøvedes ikke, efter som jeg i Alles Ansigter kunde læse, at man i det Høieste kun havde moret sig lidt over mig.

Denne brave Mand, som nu vel er død og borte, lever i min taknemlige Erindring. Det var Kjøbmand Valentin i Skjelskøer, og saa stor var hans Gjestmildhed, at da han nu maatte mærke min Sønderknuselse, vidste han at berøve mig den sidste Smule Frygt for, at jeg her

efterlod mig et daarligt Rygte, idet han gjorde mig det Spørgsmaal, hvorhen jeg nu agtede mig videre. Jeg svarede, at nu vilde jeg gaa ad Sorø til.

«Naa», sagde han, «det var jo meget heldigt; jeg skal netop idag have en Vogn til Sorø, saa kan De jo følge med den.» Og nu rullede der en lille Vogn for Døren, som vistnok ikke havde andet Ærinde i Sorø, end at bringe mig derhen.

I Sorø forblev jeg indtil d. 20. Aug., altid beskjæftiget med at indhøste Folkesagn der og i Omegnen, og da jeg næste Dag skulde tiltræde Hjemreisen, besluttede jeg at gjøre den tilfods, for ad et Par Miils Omvei at aflægge Besøg i nogle Smaabyer, hvor man sagde mig, at der var Noget at hente; blandt Andet gjaldt det om at faa fat paa en Vise om Tuel-Sø. Meget træt og mødig kom jeg, efter omtrent 8 Miils Vandring, om Aftenen til Roskilde og næste Dag tilbage til Kjøbenhavn.

Den 12. Sept. var jeg atter paa Sophienholm. Der forberededes en Fest til Ære for Prindsesse Caroline Amalia. Fru Brun havde i Haven ladet arrangere en Kilde, som skulde

bære Prindsessens Navn og indvies paa Prinds Christian Frederiks Fødselsdag d. 18. Sept. Der skulde ved denne Leilighed afsynges en Cantate, som Weyse og jeg skulde besørge, og som Husets Damer med Flere skulde afsynge. Weyse, som gjerne vilde slippe saa nemt derfra som muligt, proponerede mig at skrive Cantaten til hans bekjendte Duet i «Sovedrikken» mellem Mølleren og hans Kone, og jeg valgte i min Text at lade det blive en Sang af «Alferne i Carolines Kilde.»

Jeg havde hidtil aldrig været forestillet hverken for Prindsen eller for Prindsessen, men da Festen lykkeligt var forbi, og Alt var efter Ønske, blev jeg præsenteret for dem, og Bekjendtskabet med disse høie Personer blev ikke uden Indflydelse paa min Fremtid.

Fra Kammerherre Schack Staffeldt, som jeg leilighedsviis besøgte, naar han var i Kjøbenhavn, havde jeg i det afvigte Aar modtaget et Par Breve, som jeg her vil opbevare:

«Slesvig, d. 11. Jan. 1817.

Ret mange Tak, kjære Hr. Thiele, for Deres Sonnet-Calender, i hvilken Maanederne Marts

og Juni ere mig fortrinligen kjære og vidne om en med Ømhed forenet Phantasi.

Tag Dem iagt (hvis De vil tillade mig denne oprigtige, velvillige Dom), for en vis Blødhed, der let forleder til noget Uvist i Tanker og Billeder; De stræbe ogsaa efter det Gediegne og efter det poetiske, klangfulde Malm. Denne Yttring bør aldeles ikke skræmme, nei! tvertimod opmuntre Dem, thi Naturen har forundt Dem, hvad der ikke kan erhverves, og hvad De savner staaer til at erhverves ved mandig Villie og Anspændelse.

Ligeledes Tak for Deres poetiske Tilskrift med Sonnetterne. Hvorledes skulde jeg have glemt den venlige, unge, haabefulde Digter, der saa aabent gik mig imøde i Musernes Tempel paa Sophienholm? hvorledes den nydelige Sonnet, han rækkede mig som en Viol af hans tilstundende Vaar? Heller ikke har jeg glemt Deres «Psyche» og gad vidst, om De, efter endnu en Gjennemsigt, har ladet denne Samling trykke? Ret meget ønsker jeg at høre noget mere fra Dem angaaende Deres Arbeider, Deres Hensigter, Deres Forsæt og deslige. Kommer De endnu af og til til Fru Brun? Forsøm ikke at dyrke dette Bekjendtskab, der i alle Henseender maa være Dem vigtigt. Aand, Phantasi, Hjerte.

Humanitet og Eiegodhed pryde denne Digterinde i en sjelden Forening.

Gjerne havde jeg besvaret Deres poetiske Tilskrift i samme Tungemaal, men en Amtmand er et upoetisk Væsen eller maa være det. Alligevel haver jeg ikke forsaget Muserne og haaber, der vil komme en Tid, der tilsteder mig idetmindste at fuldende, hvad saalænge venter paa den sidste Haand.

Lev vel, kjære Hr. Thiele! bliv Kunsten tro, uden at tilsætte Deres Frihed, og betænk, at den ikke blot er Selvnydelse, men Arbeide og en uafladelig Stræben.

Schack Staffeldt.»

«Slesvig, d. 19. Nov. 1817.

Megen, ret megen Tak, kjære Hr. Thiele! først for Deres Anmodning om Bidrag til Deres Nytaarsgave og dernæst for Oversendelsen af Deres velkomne Folkesagn. De sidste traf mig her, den første i Hamborg, hvor jeg har opholdt mig i nogen Tid for at bøde paa en altfor kjælen Sundhed. Denne Omstændighed er ogsaa Aarsag i, at jeg til dette Øieblik ikke har kunnet gjennemsee mit poetiske Gjemme, for at finde noget fuldendt og passende, der svarede til Deres Anmodning. Men desværre finder jeg deri Intet,

uden vilde, colossale Skizzer til dramatiske Fremstillinger, med enkelte udarbeidede Scener, betræffende Raphael, Lorenzo de'Medici, Ines de Castro o. A. Jeg tør frygte for, de ere dødfødte Embryoner, der have levet et ubekjendt, indvortes Liv og aldrig ville see Dagens Lys.

Et lille, lyrisk Digt har jeg imidlertid og undres over, at, da det er blevet digtet for længe siden, det ikke ogsaa er bleven trykt etsteds. Jeg oversender det herved, mindre for at svare til Deres Anmodning, end for at vise, at jeg ønskede at svare til den, hvis jeg nuomstunder havde Evne dertil.

Vær saa god at hilse Fru Brun og Baggesen. Selv kan De vel ogsaa modtage min Lykønskning til den Bane De har betraadt, eller rettere, mine Forhaabninger om Deres heldige Fremgang paa denne Bane.

Schack Staffeldt.»

Med Baggesen og mig var det i Aftagende.

Det pinte mig, naar jeg stundom aflagde et Besøg hos ham, altid at skulle høre ham forelæse sine polemiske Artikler, fulde af Gift og Galde, og, idetmindste tilsyneladende, at bifalde dem.

En Dag, da ogsaa Jens Kragh Høst var tilstede, forelæste han et Digt, som han netop havde skrevet, og hvis Titel var: «Ode til Uronia».

Jeg forstod ikke Meget af disse opskruede Phraser, men han forklarede selv Tvetydigheden mellem Urania og Uronia; men i mit stille Sind fandt jeg, at det var noget høittravende Svineri.

Oden blev trykt — jeg troer i «Danfana» — og vakte Indignation og adskillige Angreb fra Modstandernes Side. Men disse Angreb mødte Baggesen nu med et uskyldigt Ansigt og fragik i sine Modartikler, at der var nogen Tvetydighed i disse Vers, ja paastod endogsaa, at det kun var en ureen Phantasi, der saaledes kunde misforstaa og udtyde selv det Hellige.

For mig, der kjendte Sagen fra Oprindelsen, var dette et vel stærkt Stykke af min selvgjorte Fader, og jeg besluttede, at jeg ikke vilde have Noget mere med ham at bestille.

Efter en Tids Forløb mødte jeg ham tilfældigviis en Dag paa Universitets Bibliotheket, og da han bebreidede mig, at jeg ikke længere besøgte ham, lod jeg ham tydeligt mærke, at dette havde været med Forsæt.

Vi fulgtes ad gjennem Taarnets Omgange, og her sagde jeg ham det reent ud, at da han læste sin «Ode til Uronia» for mig, havde han antydet en anden Forklaring, end den, han nu forfægtede, og at jeg idetmindste ikke kunde være uvidende om Tvetydighederne.

Nu begyndte han med Bebreidelser: at jeg var ligesom de Andre, men da vi netop traadte ud paa Gaden, sagde jeg ham Farvel og gik til den anden Side, og senere saa jeg ham ikke.

Jeg havde nær glemt, at jeg i dette Aar (1817) fremtraadte i Literaturen med Fortællingen: «Bjergmandsdalen.» Det var vistnok meget mere Lysten til at være Forfatter, end en Trang til at udtale Noget, der laa mig paa Hjertet, som var Fader til dette Barn. Saavidt jeg erindrer, — thi jeg har ikke Lyst til nu at læse den — er den noget tydsk-romantisk, med en uklar Idee og en Opløsning, som er forlegen og søgt. Det, der i den er skrevet meest con amore, er udentvivl den islandske Episode, som er min egen Opfindelse og en tidlig Frugt af, at jeg netop paa denne Tid læste Islandsk og havde gjort Bekjendtskab med et Par af Sagaerne.

Forresten gjorde Historien Lykke hos mange barnlige Sjæle, og jeg har for ikke længe siden truffet Personer, der endnu takke mig for den Glæde, denne Bog har gjort dem i deres yngre Dage.

Det var mig naturligviis en Smigrelse, at den gjentagne Gange er bleven oversat paa Tydsk, men især, at den i Wien er sat paa de forbudne Bøgers Liste.

Den gode Modtagelse, som mine udsendte «Prøver af danske Folkesagn» mødte hos dem, der ikke bleve forskrækkede ved al den Overtro, som jeg tænkte paa at udbrede, og den Interesse, som dette Foretagende mødte hos Folk som Rasmus Nyrup, Werlauff, Molbech, Wedel-Simonsen og mange Andre, opmuntrede mig til nu at arbeide videre frem paa denne Mark. Det var derfor min stadige Beskjæftigelse paa denne Tid.

Imidlertid havde jeg dog ogsaa Lyst til at komme frem med nogle af mine Smaadigte. Da jeg havde mange gode Venner mellem den Tids yngre Digtere, besluttede jeg, efter den forudgaaende Tids Skik og Brug, at forberede en poetisk Nytaarsgave, hvilket jeg saameget

lettere kunde gjøre, da jeg havde Forlæggeren og Bogtrykkeren ved min Side i Huset. Jeg udgav derfor ved dette Aars Begyndelse en Digtsamling, under Navnet «Rosenblade.» Det Mærkeligste ved denne lille Bog var, at jeg havde faaet Poul Møller til at give mig flere Bidrag, og at han første Gang fremtraadte som Digter i mine «Rosenblade» som jeg tilegnede den skjønne og elskværdige Prindsesse Caroline Amalie.

Ved Forsynets kjærlige Styrelse blev netop min Vildfarelse et Middel til at føre mig ad den Vei, hvorhen jeg skulde. Jeg mener hermed det Overmod — thi det var det dog — der fristede mig til, efter Examen artium at give Philologicum og Philosophicum en god Dag. Havde jeg dengang gjort, hvad der dog havde været det Retteste og underkastet mig disse Examiner, saa var jeg neppe indtraadt i Bekjendtskab med en Familie, hvor jeg fandt den sikkreste Havn for mit omflakkende Fartøi.

Jeg takker derfor en af mine Universitets-Lærere, der fulgte mig med Yndest og Alvor, Brøndsted, som en Dag tog mig alvorligt for sig og foreholdt mig, at det ikke var anstændigt,

saaledes at slaa bagud. Han talede saa godt og saa venligt om mine Forhold, at jeg gav ham mit Ord paa, at jeg vilde komme og høre hans Forelæsning over Hecuba og smukt underkaste mig de tilbørlige Examiner.

Paa en af de første Forelæsninger traf jeg i Auditoriet en yngre Student fra 1817, Christian Holten, med hvem jeg stod i et lidt tidligere Bekjendtskab, der allerede igjen var glemt, men nu fornyedes, da vi valgte Pladser ved hinandens Side.

Ja, hvad der forresten kunde være blevet af mig uden Hecuba, det veed jeg ikke, men havde jeg ikke truffet Christian Holten der, saa var dog nok mit hele Liv kommet til at see ganske anderledes ud i Fremtiden.

Den tydske Digter Hoffmanns Romaner tiltalte i en ualmindelig Grad den Kreds, hvori jeg levede hos Møhls, og enhver ny Bog fra hans Haand blev slugt med Begjerlighed.

Paa denne Tid udkom hans «Elixire des Teufels» og faldt først i mine Hænder.

Paul Møller var ligesaa begjerlig som jeg efter at læse den, og jeg maatte love ham den efter mig. Det var netop en Søndag Formiddag,

at jeg havde begyndt Læsningen af denne i høi Grad fængslende Roman, og henimod Middag trængte jeg til at hvile og at røre mig lidt, for strax om Eftermiddagen i uforstyrret Ro at kunne fortsætte. Jeg lod altsaa Bogen ligge paa mit Bord og anede ingen Fare; men da jeg kom hjem, havde Paul Møller været der — Bogen var ikke til at finde, det var kun altfor vist, at han havde taget den.

Jeg, som havde glædet mig til Læsningen om Eftermiddagen og Aftenen, blev meget fortrydelig over, at han havde spillet mig dette Puds. Havde jeg blot vidst, hvor han var at finde, havde jeg strax søgt ham, for at protestere. Men han havde, som sagt, intet andet Hjem end hos en eller anden af sine Venner.

Jeg maatte altsaa finde mig deri og var ganske ærgerlig over hans Mangel paa Hensyn i alle saadanne Forhold.

Jeg gik tidligt tilsengs, for at faa Ende paa Aftenen og paa Ærgrelsen, men midt om Natten vækkes jeg af Portklokken, som var i voldsom Bevægelse. Man vilde ind! Endelig hørte jeg, at Porten blev aabnet, og at der blev spurgt om Just Thiele. Jeg kjendte Stemmen — det var Paul Møller. Med Skamfuldhed tænkte jeg, hvad dog

Husets Beboere maatte sige om saadant Nattebesøg, og hørte ham stolpre op ad de mørke Trapper.

«Lad mig faae anden Deel!» raabte han og dundrede paa Døren; men jeg var vred nok til ikke at svare og lod ham dundre, indtil han ogsaa blev vred og gik sin Vei med uforrettet Sag.

Næste Dag søgte han mig i Bibliotheket og fandt det meget smaaligt, at jeg havde kunnet være «saa tvær.»

Uagtet dette ikke forstyrrede vor Omgang, troer jeg dog, at han siden ikke ret kunde tilgive mig det.

Da Sommerferien nærmede sig, aftalte jeg med Prof. Chr. Molbech, at vi tilsammen vilde gjøre en Indenlandsreise, da vi begge havde modtaget adskillige Indbydelser.

Mine Prøver af danske Folkesagn havde nemlig gjort Lykke. Fra Grev Christian Stollberg havde jeg modtaget en Indbydelse til Windeby og dermed et Epos: Die weisse Frau, som han forærede mig. Baade Molbech og jeg vare indbudne saavel til den bekjendte Mæcenas Bülow paa Sanderumgaard som til Geheimeraad Güldencrone paa Moesgaard.

Efter den lagte Reiseplan skulde disse Besøg begynde med Moesgaard ved Aarhuus, men da vi dog skulde over Kallundborg, foreslog den elskværdige Professor Peter Erasmus Müller, som yndede mig, at vi skulde følge med ham og hans to ældste Sønner til Kallundborgs Ladegaard, hvor vi som Bekjendte vilde blive kjærligt modtagne i Familien.

Denne Indbydelse modtoge vi med Glæde og reiste alle tilsammen paa en stor Postvogn og i en brændende Hede ad Holbeksveien til Commandeur Stub's gjestmilde Gaard ved Kallundborg og sloge os der til Ro i al Hyggelighed en Uges Tid.

Der havde jeg en god Leilighed til at gjøre Udflugter til Refsnæs og Asnæs mellem de talrige Kæmpegrave.

En Morgen her i Huset sad jeg og læste i Schach Staffeldts Digte, som jeg altid førte med mig, og erfarede, hvor ringe Tanker Molbech havde om denne min kjære, danske Digter, ja, at han ikke engang kjendte den anden Deel af hans samlede Digte. Vi kom altsaa let i en Disput, som førte til min Forelæsning, og jeg troer at jeg omvendte ham.

Jeg fortæller dette kun for at vise, hvor lidet Schach Staffeldt endnu paa den Tid var

anerkjendt, saa lidet, at en Literator som Molbech endnu ikke kjendte ham.

Den 27. Juli om Morgenen afreiste vi med Smakken fra Kallundborg til Aars og bleve meget gjestfrit modtagne paa det deilige Moesgaard af Geheimeraad Guldencrone og hans Frue.

Herfra blev der dagligt gjort Udflugter baade til Aarhuus og til Omegnen, og vi havde det saa behageligt, at vi der lode Ferien udløbe.

Mine Folkesagn vare ordnede til det første Bind, som snart skulde udkomme. Paa Moesgaard skrev jeg Fortalen.

Efter denne Udflugt krævede nu den forestaaende Philosophicum lidt alvorligere Arbeide.

Paa Collegierne traf jeg dagligt Christian Holten, og da vi begge vare temmelig tynde i Astronomien, forenede vi os under en Manuducteur, som forgjeves gjorde sit Bedste.

Disse for os vistnok unyttige Bestræbelser førte os dog dagligt sammen, og det var fra denne Tid af, at jeg jevnligt kom der i Huset; thi naar vi om Aftenen vare færdige med Stjernerne, blev jeg som oftest der i Familien og gjorde nærmere Bekjendtskab med Forældrene og de to elskelige Søstre.

Da Examen hæderligt var overstaaet, fortsattes de venskabelige Møder med Christian Holten og to andre akademiske Venner, Brødrene Storch, i et Disputeer-Selskab, for at indøve Latinen, over Theses, som vi skifteviis skulde stille.

Det blev imidlertid ikke til Noget med disse Øvelser, og jeg var neppe den, der holdt paa Latinen.

Her maa jeg dog ikke forbigaa at fortælle, hvorlunde jeg, ved at stille og at forsvare en Thesis, der havde et Anstrøg af at være en Paradox, blev primus motor i en Statsaction, der nogle Aar efter gjorde sig gjældende.

Min Thesis, som næsten var forargelig, var denne: Museum Regium Hafniense esse delendum, paa Dansk: at «Kunstkammeret» bør opløses.

Det saakaldte «Kunstkammer» i Kjøbenhavn, som indtog hele den øverste Etage af Tøihuusbygningen, ovenover det store Kongl. Bibliothek, havde nemlig i mange Aar været og var endnu i adskillige Aar Kjøbenhavns eneste Museum, det vil sige, et stort Pulterkammer til Opbevaring af Alt, hvad man havde kunnet skrabe sammen af Kunstsager, Kostbarheder, Curiositeter og Absurditeter, og især af Sager, som

stode lidt i Forbindelse med høisalige, kongelige Personer.

Der var et Galeri af Oliemalerier, deels ophængte uden Belysning, deels opstablede, af Mangel paa Plads, paa Loftet; der var udstoppede Dyr — den hvide Hest, som havde løbet omkap med en kongelig Løber, ikke at glemme; nordiske Oldsager og Antiquiteter — Guldhornene havde engang været der; der var Kunstdreierarbeider af kongelige Personer, slebne Glas og Juveler, Stole, som fangede den, der satte sig i dem, og en Stol, som var endnu meget mere uartig; Ertsblokke fra Kongsbergs Sølvværk og et Brød, som var forvandlet til en Steen, og hvad var der ikke? — Men Sagen var, at der var kostelige Sager begravne imellem en heel Deel Jux. Det var næsten en Majestætsforbrydelse at tale haanligt om «Kunstkammeret», Kjøbenhavnernes, de Gamles og de Unges, Glæde og Stolthed.

Jeg vil blive ved Sagen, uagtet jeg anteciperer; thi hvad jeg nu fortæller, skulde først fortælles et Par Aar senere, nemlig under Aaret 1820.

Min Disputats havde slaaet det fast i min Overbevisning, at Kunstkammeret, saaledes som det var, var en Uting, og da jeg i

1820 var bleven ansat som Copist ved Udlaaningsprotokollen i Bibliotheket og altsaa var interesseret i Bibliothekets Anliggender, blev det et af mine staaende Themaer, at Bibliotheket, som i høi Grad trængte til en Udvidelse, skulde udvides med det store Locale, som var optaget af «Kunstkammeret», der burde opløses til Fordeel for andre Samlinger.

I 1820 havde jeg en Dag den Ære at blive sendt til Geheimeraad Møsting, som var Finantsminister, i en Sag, som udgik fra min faderlige Ven Etatsraad Holten, og da denne min Beskytter var Møstings høire Haand, fik jeg let Adgang, hvilket ellers ikke var saa let for Andre.

Excellencen, til hvem Holten havde anbefalet mig, var overordenlig nedladende og snaksom, og da jeg havde fortalt ham, at jeg var ansat ved Bibliotheket, førte han Samtalen over paa denne Institution, for af Copisten at erfare Lidt om, hvorledes det stod til der? Naturligviis kom jeg til at tale om «vores» Mangel paa Plads, og nu syntes han at tage under Overveielse, hvad der vel var at gjøre ved den Sag.

Da jeg ganske naivt antog, at han vilde høre min Mening, var jeg jo tilstrækkeligt for-

beredt paa, hvad jeg skulde svare, og med megen Veltalenhed udviklede jeg nu min Paradox: «Museum Regium esse delendum!»

Jeg udtalte frit mine Tanker om, hvad dette «Kunstkammer» dog igrunden var for et Pulterkammer, og hvilke Materialier til andre selvstændige Samlinger der dog her fandtes sammenhobede, og jeg erindrer levende min Overraskelse, da han afbrød min Tales Strøm med det Udbrud: «De har, ved Gud, Ret, min gode Ven. Det er en meget god Idee; den skal jeg tage ad notam.»

Jeg var langtfra at tro paa, at en saa fornem Mand vilde reflectere over mine gode Ideer, da jeg et Par Uger efter stod paa min Post ved Udlaanings-Protokollen, og en Livree-Betjent traadte ind, som skulde hilse fra Hans Excellence von Møsting, at Læsesalen skulde stilles til Disposition i nogle ugenlige Eftermiddagstimer for en Commission, som der skulde holde Møder.

Og nu viste det sig, at denne Commission havde det Hverv, at gjøre Forslag til Kunstkammerets Opløsning! Det morede mig, thi jeg kjendte Historien fra Begyndelsen af; kun tænkte jeg, at havde jeg været lidt mere end Copist ved Udlaanings-Protokollen, burde jeg

have været Medlem af Commissionen. — Men saadanne ere de Store!

Henimod Aarets Udgang modtog jeg et Brev fra Schack Staffeldt:

Slesvig, d. 23. Dec. 1818.

Ret hjertelig Tak, kjære Hr. Thiele! for Deres tilsendte Folkesagn og Deres «Rosenblade», blandt hvilke sidste virkelig findes nogle, der synes at hidrøre fra en Rose, som en Engel i Tankerne sønderplukkede.

Ret saa, unge Digter! Bliv saaledes ved, og saa vil Deres varme Lavastrøm af kostelige Følelser størkne til evige Crystaller i herlig Gediegenhed.

Blandt Folkesagnene er nogle, jeg gjerne gad givet et poetisk Colorit til det, de allerede i og for sig selv have, men hvor tager jeg Tid dertil, og — jeg maa vel nu ogsaa spørge — hvor tager jeg Evne dertil? Engang hildet, som jeg, i Embedskald, finder Ingen saa let en Tilbagevei til Kunsten. Mine Forretningers Mængde (8 til 9000 Sager om Aaret, og hvilke Sager!) fordre mig heelt, og deres Natur er væsentlig antipoetisk. Jeg har aldrig før villet tro, at

Mennesket kunde bringe det saa vidt i det æsthetiske Selvmord. Og dog elsker jeg Kunsten saa inderligt, saa reent, saa uegennyttigt, som den Dydige elsker Dyden, som den Fromme elsker Gud! —

Jeg hører ikkun enkelte Lyd fra den danske Litteratur, f. Ex. om Baggesen, Oehlenschläger p. p. Naar ville da engang (   ) Yndlinge ophøre at dissonancere og opløse sig i en Accord! Hils Baggesen! Thi jeg haaber, De seer ham af og til. Det er Skade, at han saaledes bortglimter, istedetfor at samle sig i en glandsfuld Solskive. Kommer De til Fru Bruun, o! saa hils ogsaa hende hjerteligst fra mig. Tak, Tak for Deres Venskab og Deres Sympathi med mine Digte, som vel ikke finde mange Venner, idetmindste endnu ikke. Celebritet er just ikke min Sag, men Samfølelse, Samnydelse er dog sikkerlig ønskværdig. Jeg gad gjerne længere underholde mig med Dem, kjære Thiele, men Pligten kalder, og jeg er dens Træl.

Lev vel og glæd mig snart med en Tilskrivelse.

Schack Staffeldt.

Der var en horror vacui i mit unge Hjerte, da jeg en Dag tilfældigt overraskedes ved i en Modehandlerindes Boutikvindue at see en ganske ualmindelig Skjønhed. Jeg saae altsaa denne Skjønhed oftere, og en Dag saae denne Skjønhed ogsaa mig i Studenter-Uniform, da jeg gik til Exercering. Men Amor stod paa hendes Side; han skød og traf mig.

Endnu havde jeg aldrig seet hende udenfor Vinduet, end sige talt med hende, da jeg en Søndagformiddag kom igjennem Stormgade i et temmelig stærkt Regnveir og opdager under Paraplyen, tæt foran mig, en ung Pige uden Paraply. Jeg saae snart, at det var hende, og havde det været en Anden, havde jeg maaskee tilbudt hende Paraplyen, men da det var hende, vilde jeg dog helst indskrænke min Opmærksomhed til kun at tilbyde hende en Plads under min Regnskjerm.

Og det blev modtaget med Taksigelse. Nu fulgte der en gjensidig Tilstaaelse af, at vi allerede i længere Tid havde lagt Mærke til hinanden. Jeg erfarede, at hun arbeidede hos en Modehandlerinde, at hendes Fader var afskediget Capitain i smaa Kaar, og at hun havde sit Hjem hos ham.

Jeg troer nok, at vi gjorde en Omvei, før vi nærmede os dette hendes Hjem, men førend vi skiltes, havde vi udtømt vore Hjerter for hinanden, og paa mit Spørgsmaal, naar og hvor jeg skulde kunne møde hende igjen, satte hun mig Stevne til næste Aften paa et Sted ved Høibro.

Da jeg var bleven alene, fandt jeg det lidt underligt, at hun havde foreslaaet mig dette Mødested i Aftenskumringen — hvorledes skulde en ung, anstændig Pige turde indlade sig paa et saadant Stevnemøde? Men mit Hjerte stod i Fyr og Flamme og var veltalende nok til at forsvare hende mod enhver Tvivl. Ialfald stillede det sig for mig som et ophøiet Formaal, med en reen og ærlig Kjærlighed at rette paa, hvad der maaskee var forsømt i hendes Opdragelse.

Jeg indfandt mig altsaa og mødte med en mild Straffeprædiken, fordi hun saaledes havde vovet sig ud til dette Møde, men denne første Kurre paa Traaden tjente kun til at binde os desto stærkere tilsammen, og under en klar Aftenhimmel vandrede vi, paakaldende alle Himlens Stjerner, over Slotspladsen, langsmed Kanalen til Kongens Nytorv, ud ad Nyhavn, Quæsthuusgaden o. s. v., og inden vi naaede

hendes Hjem, var det nu for Fremtiden aftalt, at naar jeg paa de Dage, da hun var hjemme hos sin Fader, gik forbi og tog mit Lommetørklæde op af Lommen, skulde dette være et Tegn paa, at jeg snart efter vilde være i Dyrkjøb ved Frue Kirke.

Paa denne Maade lykkedes det os at mødes, og saaledes gjorde vi oftere Spadseretoure i hinandens Selskab, som oftest ud af Stadens Porte, hvor vi ret uforstyrrede kunde tale om vor Kjærlighed.

Denne Kjærlighed havde saaledes floreret i et Par Uger; der var vexlet Breve, Haarlokker og smaa Præsenter, og jeg havde skrevet adskillige Digte til hende, der mere indeholdt bønlige Formaninger, end just lyriske Udbrud af mit Hjerte — thi der var altid en Braad, som stak mig, og kun altfor ofte gav hendes Væsen og Yttringer Anledning til at tvivle om, at jeg her var paa de rette Veie.

Da jeg i min Pine ikke havde et Menneske at fortro mig til, fordi jeg var undselig ved dette Forhold, besluttede jeg en Dag, da jeg sad ene og røg Tobak hos en Omgangsven, at betro ham, der var en ung Verdensmand og ikke var saa nøieregnende, hvad der laa mig paa Hjertet.

Men da jeg i min Fortælling om, hvad der var skeet, havde begyndt at beskrive den elskede Gjenstand, afbrød han mig med en Replik, som lod mig formode, at hun allerede var ham altfor bekjendt.

Denne Oplysning var mig nok, og i et Møde, som skulde være det sidste, tog jeg Afsked med hende — saa skaansomt, som min fulde Alvor tillod det.

Og derpaa gik jeg med et pjaltet Hjerte tilbage til mit ensomme, dunkle Kammer og holdt Regnskab med mig selv.

Da jeg næste Middag kom hjem fra Bibliotheket, laa der et Brev til mig med en Udskrift, hvoraf jeg ikke anede noget Godt. Det var underskrevet Capitain v. M., og nu vidste jeg, hvorledes jeg sad i det! Den fortørnede Fader udsendte først endeel Bebreidelser for min Opførsel imod hans elskede Datter, men sluttede med, at dersom jeg var «en ung Mand af Ære», skulde jeg indfinde mig hos ham samme Eftermiddag, for at aflægge Regnskab.

Dette var mig noget ganske Nyt i mit Liv, og jeg følte mig ligeoverfor Faderen som en angergiven Skyldner, der i det Høieste kunde beraabe sig paa sine rene Hensigter og paa,

at mit Forhold til hans Datter forøvrigt var ulasteligt.

Da jeg ikke vilde opgive at gjælde for en «ung Mand af Ære», besluttede jeg at indfinde mig, for frit at erklære ham, at det havde været min Hensigt at indgaa en sædelig Forbindelse med hans Frøken Datter, men at jeg destoværre havde Grund til at tro, at hun ikke var min Kjerlighed værdig.

Med al det Ungdomsmod, der var i mig, begav jeg mig samme Eftermiddag op i Huset og bankede paa Døren. Der kom Ingen. Jeg bankede igjen, der kom Ingen — men igjennem den lukkede Dør hørte jeg et svagt: «Kom ind!» Jeg tog i Dørlaasen, Døren var aaben, og jeg traadte ind i en stor, dunkel Stue, med et enkelt Vindue ud imod Pladsen.

Da jeg havde orienteret mig, opdagede jeg, at der dybest inde stod en Seng, og at den, som havde sagt: «Kom ind», laa i Sengen, og — at det var hende! Med en Stemme uden noget som helst Udtryk spurgte jeg om hendes Hr. Fader, som havde forlangt, at jeg skulde indfinde mig, og fik til Svar, at han ret strax vilde komme. Uden at yttre et Ord, stillede jeg mig igjen henne ved Vinduet og saae ud paa Torvet, for ikke at see andetsteds hen, medens hun

gjentagne Gange kaldte mig ved Navn og bad mig komme nærmere og høre, hvad hun havde at sige. Jeg var ubønhørlig og ventede i Spænding, at dog Hr. Capitainen snart maatte komme.

Omsider indfandt han sig, en uhyggelig Person, med et afslidt militairt Væsen, som man kunde vente at møde i et Spillehuus. Jeg havde tænkt mig, at han vilde fare imod mig med Bebreidelser eller Trusler, men nei, tvertimod! Jeg troer endog at han aabnede Armene for at omfavne sin tilkommende Svigersøn.

«Det var jo ikke Alt, som det skulde have været, men nu vilde vi ikke tale mere om det. Hans Datter var en prægtig Pige. Alt kunde endnu blive godt!» og saaledes fremdeles en Strøm af Ord, som ikke trængte til at besvares af mig.

Jeg talte min Sag saa mandigt, som jeg kunde, baade at jeg havde været ledet af en reen Kjærlighed til hans Datter, og at jeg senere havde bragt Adskilligt i Erfaring, som havde foruroliget mig. Efter mange Taarer og Forsikkringer, som det ikke her var Stedet til at modbevise eller endog at betvivle, blev Enden paa dette Besøg, at jeg vilde komme her i Faderens Huus, for nærmere at lære Datteren at kjende, og da jeg gik bort, kunde jeg nok

mærke, at jeg betragtedes som en Forlovet, medens jeg dog var langt derfra.

Da jeg kom hjem, betroede jeg min eiegode Broder Hans det hele Forhold og fandt, at han allerede var bedre underrettet, end jeg formodede.

Jeg vovede ikke at komme igjen alene, og hvem skulde jeg vælge til min Sekundant; thi min Broder var den, der af Alle var mindst skikket dertil.

Mine Tanker søgte omkring i mine Venners Kreds og faldt paa Carl Moldenhawer. Jeg mindedes hans Drabelighed for et Par Maaneder siden, da vi paa Roeskilde Kongevei, i Søl og Slud, længe havde ballanceret paa Grøftkanten for ikke at blive vaade om Benene, og han nu gjorde et Spring lige midt ud i det værste Pludder, svingende sin Knortekjep til en af sine tydske Viser, og fik Kammeraterne til at følge efter — han, vidste jeg, vilde ikke have Noget imod at følge mig igjennem Tykt og Tyndt.

Det var langtfra ikke hans Sag at spille Comedie, men var der Leilighed til at hjælpe en af sine Venner, saa var han Første-Mand paa Pletten.

Det gjaldt her at sondere Terrainet, det mærkede han strax, da vi vare komne indenfor

Døren og fandt, at der, foruden den værdige Fader, var en Biperson tilstede, en Ven af Huset, der præsenterede sig som Capitain v. N., en høi, tydsk-dansk-talende Militair, der saae mig ud til at have gjort flere Feldtog i Selskab med Capitain v. M.

Imedens jeg fik min Plads anviist henne ved Siden af Sengen, hvor Elskerinden endnu laa og legede med en Rose, fraterniserede Carl Moldenhawer med de to Capitainer, som om det kunde have været gamle, gode Venner, og inden jeg vidste af det, hørte jeg, at der skulde laves Punsch, og at det var min Ven, som trakterede.

Jeg derimod tog ikke Deel i Noget, men sad som et Bytte for de forskjelligste Stemninger ved Sengen, indtil jeg hørte den værdige Fader med Glasset i Haanden, proponere en Skaal for «de Forlovede.»

Dette var mod Aftalen, og jeg undlod ikke at protestere og at henholde mig til mine tidligere Yttringer; men alt Dette blev naturligviis optaget som «Noget, vi nok med Tiden skulde komme ud af!»

Da Punschen var drukket og et Par tydske Viser sjungne, i hvilke C. Moldenhawer istemmede saa overgivent, som han altid sang sine tydske Viser, toge vi Afsked, og neppe vare vi

Jeg, som langtfra kunde disponere over en større Sum, opgav dog ikke Muligheden; jeg havde jo skrevet en Tragoedie, som vel nok kunde blive antaget og opført paa det kongelige Theater, og jeg havde jo i Fru Frederikke Bruns Mand en Croesus, hvis Pung ofte havde staaet aaben for «hans Kones Venner»; hos ham vilde jeg søge at faae 300 Sp. tillaans imod den sædvanlige Rente. Conferentsraad Brun gjorde aldeles ingen Vanskeligheder; han var vistnok vant til at imødekomme unge Digteres beskedne Ønsker, og dertil troer jeg ogsaa, at han godt kunde lide mig, det havde han viist mig ved flere Leiligheder.

Han lovede mig, naar Tiden kom, et Creditiv hos Frege & Co. i Leipzig.

Det skulde være en Fodreise, men dermed havde vi dog ikke givet Afkald paa at sætte os op paa en Vogn. Meningen var, at vi vilde være indrettede paa at gjøre Reisen tilfods og kun med saamegen Bagage, som enhver af os kunde have i sin Randsel. C. Moldenhawer førte ikke andre Klædningsstykker med sig end dem, han havde paa; Holm og jeg, som dog vilde kunne

være lidt pænere, naar vi kom til større Byer, eller endogsaa maaskee i Selskaber, havde indrettet vort Kostume derefter. I vore Randsler havde vi derfor hver en sort Kjole, som kunde træde i Stedet for den korte Reisefrakke; forøvrigt bare vi sorte Veste og Tricots Beenklæder, der kunde gjøre Stads, naar dertil kom en sort Kjole. Paa Fødderne havde vi Snørestøvler, men i Randslerne sorte Silkesokker og pæne Sko.

Saaledes, med Læderkaskjetter paa Hovedet, Stok i Haanden og Randsel paa Ryggen, gik vi den 25de April 1819 ombord paa en Kieler-Paquet — et Dampskib kom først til Danmark hen i Sommeren. Overfarten varede i to Døgn under afvexlende Veir.

Der var sørget for gode Madkurve til denne Søreise, saa at vi under Modvind fik det Indfald at bringe Neptun et Offer paa anden Maade, end han ellers pleier at faa det. Vi lavede et stort Stykke Smørrebrød med flere Lag af de Delikatesser, Kurvene indeholdt, det skulde Neptunus have, tilligemed en god Snaps, for at give os godt Veir og gunstig Vind; men da vi nærmede os Rælingen, for at kaste disse Gaver i Søen, standsedes vi af en gammel Matros, som

Jeg, som langtfra kunde disponere over en større Sum, opgav dog ikke Muligheden; jeg havde jo skrevet en Tragoedie, som vel nok kunde blive antaget og opført paa det kongelige Theater, og jeg havde jo i Fru Frederikke Bruns Mand en Croesus, hvis Pung ofte havde staaet aaben for «hans Kones Venner»; hos ham vilde jeg søge at faae 300 Sp. tillaans imod den sædvanlige Rente. Conferentsraad Brun gjorde aldeles ingen Vanskeligheder; han var vistnok vant til at imødekomme unge Digteres beskedne Ønsker, og dertil troer jeg ogsaa, at han godt kunde lide mig, det havde han viist mig ved flere Leiligheder.

Han lovede mig, naar Tiden kom, et Creditiv hos Frege & Co. i Leipzig.

Det skulde være en Fodreise, men dermed havde vi dog ikke givet Afkald paa at sætte os op paa en Vogn. Meningen var, at vi vilde være indrettede paa at gjøre Reisen tilfods og kun med saamegen Bagage, som enhver af os kunde have i sin Randsel. C. Moldenhawer førte ikke andre Klædningsstykker med sig end dem, han havde paa; Holm og jeg, som dog vilde kunne

være lidt pænere, naar vi kom til større Byer, eller endogsaa maaskee i Selskaber, havde indrettet vort Kostume derefter. I vore Randsler havde vi derfor hver en sort Kjole, som kunde træde i Stedet for den korte Reisefrakke; forøvrigt bare vi sorte Veste og Tricots Beenklæder, der kunde gjøre Stads, naar dertil kom en sort Kjole. Paa Fødderne havde vi Snørestøvler, men i Randslerne sorte Silkesokker og pæne Sko.

Saaledes, med Læderkaskjetter paa Hovedet, Stok i Haanden og Randsel paa Ryggen, gik vi den 25de April 1819 ombord paa en Kieler-Paquet — et Dampskib kom først til Danmark hen i Sommeren. Overfarten varede i to Døgn under afvexlende Veir.

Der var sørget for gode Madkurve til denne Søreise, saa at vi under Modvind fik det Indfald at bringe Neptun et Offer paa anden Maade, end han ellers pleier at faa det. Vi lavede et stort Stykke Smørrebrød med flere Lag af de Delikatesser, Kurvene indeholdt, det skulde Neptunus have, tilligemed en god Snaps, for at give os godt Veir og gunstig Vind; men da vi nærmede os Rælingen, for at kaste disse Gaver i Søen, standsedes vi af en gammel Matros, som

havde lagt Mærke til vore Tilberedelser: «Aa, lad mig være Neptunus!» Han modtog Offeret, og vi fik godt Veir, idetmindste godt nok for at løbe ind i Kielerbugten.

Efter en Dags Ophold i Kiel, hvor Skoven stod Brud, lode vi os kjøre over Preetz til Pløen og ankom til Hamburg, hvor vi traf Henrik Stampe, der, ligesom vi, agtede sig paa en Fodreise, ledsaget af en ung Gartner fra Nysø.

En Aften, da vi Alle havde forladt et Selskab i Altona, erindrede jeg, at der her var en Urtekræmmerboutik, som jeg havde lovet at ville besøge, den nemlig, hvor Weyse i sin Tid havde staaet som Læredreng, og hvor han, da det blev ham forbudt at spille paa Claveret i Dagligstuen, aftegnede Tangenterne paa Disken, for at øve sine Fingre — det havde han selv fortalt mig. Den Boutik maatte jeg besøge, og Adressen havde jeg i min Tegnebog.

Vi fandt Huset paa et Hjørne, og over Døren stod Navnet Weber — det var rigtigt! Saadan hed Weyses strænge Stedfader, der forlængst var død, men hvis Arving, Halvbroderen, levede endnu.

Tillykke var Boutiken endnu aaben. Igjennem Olieflasker, Kridtpiber, Citroner og Confect-

rosiner skinnede Lampelyset ud paa Gaden, og fem i Følge stolprede vi op ad Steentrappen og ind i Boden.

«Maa jeg spørge», begyndte jeg, «er det ikke her, hvor Kjøbmand Weber boer?»

Drengen, som stod i Weyses Sted bag Disken, bejaede det, men saae forskrækket paa os.

«Saa er det altsaa her, at den berømte Professor Weyse har staaet i Boutiken?» Drengen vidste ikke at svare, men saae sig om mod Glasdøren, for at søge Principalen, der var ved at træde til. Da jeg nu af ham havde modtaget et bekræftende Svar, udbad jeg mig for et Par Styver Laurbærblade og forklarede, at jeg agtede at sende dem som en Gave til Professoren i Kjøbenhavn, og der paafulgte en Latter, som endogsaa den alvorlige Hr. Weber tog Deel i.

Jeg fik den ubundne Krands godt indpakket til Forsendelse, og da et Par Replikker vare vexlede i al Godmodighed, og Samtalen var sluttet med en Hilsen til Weyse, tilføiede Drengen — af lidt Malice maaskee, eller af gammel Vane — da vi gik ned ad Trappen: «Ist Ihnen sonst nichts gefällig? —»

Vi skulde nu over Lüneborger-Heden ad Harzen til, men det vilde dog have været vanvittigt at foretage denne Reise tilfods, især da der i Hamburg blev tilbudt os en Offenbacher til Braunschweig.

Fodreisen blev altsaa udsat til at begynde fra Goslar i Harzen.

I det nærliggende Bjergværk Rammelsberg var der, efter Reisebogen, noget ganske Særegent at see denne Løverdag, og Bloksbjerget skulde vi ogsaa bestige, naar vi havde været i Bjergværket.

I den aarle Morgen havde jeg, utaalmodig efter at komme tilveirs, besteget de nærmeste Høider, førend Nedfarten i Bjerget skulde begynde, og jeg kom altsaa forsilde til at følge med Selskabet. Men underveis saae Kammeraterne mig deroppe og sendte mig en Fører, der skulde hjælpe mig ned. Jeg valgte en gjennere Vei, ned ad over Stok og Steen, og var udmattet, inden jeg naaede dem.

I Bjergværkets Contoir bleve vi nu iførte de reglementerede Dragter, hvilket allerede var til stor Moro, og nu begyndte Nedstigningen paa de klamme og glatte Stiger igjennem Stoller og Schachter, i en Dybde af et Par Hundrede Fod,

hvor vi traf Theatret for det mærkelige Løverdags Skuespil, som man havde lovet os.

I den store Grube var der fra Nederst til Øverst opstablet et Baal, som nu blev antændt.

Det er nemligt særegent for Stedet her, at man ved Hjælp af Ilden løsner Klippeblokkene og Metallerne, istedetfor, som ellers, at udsprænge dem, og unægteligt var det et overraskende Skue, da de vældige Flammer begyndte at arbeide; der var en Knagen og en Bragen og en Nedstyrtning af de sydende Blokke, som om det var midt inde i Helvede.

Da vi igjen kom op under Guds blaa Himmel, var det nær ved at være for sildigt til at naa Toppen af Bloksbjerget den Dag. Vi begave os altsaa strax paa Veien, i Haab om dog at kunne faa lidt at spise underveis. Men vor Fører kunde selv trænge til en Veiviser, thi at vi skulde opad, det vidste vi Andre ligesaa godt som han.

Hen paa Eftermiddagen blev det et raat og koldt Veir; Sneen, som vi arbeidede os igjennem, tøede under Fødderne og gjorde Opstigningen usikker og besværlig, og det Lidet, vi havde af Proviant og Drikkevarer, var snart fortæret.

Nu begik jeg den Uforsigtighed engang imellem at fylde Munden med Sne, hvorved jeg paadrog mig et Anfald af den saakaldte «Heiszhunger», der har det tilfælles med Søsygen, at man henkaster sig selv, ligegyldig ved Livet eller Døden, i et utaaleligt Ildebefindende, og der laa jeg.

Men Henrik Stampe, som var kjæk og haardfør og altid i Spidsen, for at være første Mand deroppe, satte alle Kræfter til og sendte os et Par Karle imøde, paa hvis Ryg jeg naaede «Brokkens Bod». Da jeg var kommen tilsengs og havde faaet lidt Mad, var jeg rask og munter som før.

Alt, hvad vi vandt ved denne møisommelige Fart, var, at vi dog nu havde været paa Bloksbjerget, thi Veiret var tykt, og vi mærkede neppe, at Solen var gaaet ned, eller at den stod op næste Morgen.

Nu begyndte egentlig først vor Fodreise, da vi naaede Harzens idylliske Bjerglandskaber.

Fra Elbingerode besøgte vi Baumanns- og Bielshöhle, og igjennem Rübeland passerede vi Teufelsmauer og standsede først i Gjestgiverstedet paa Stubenberg, hvor vi trakteredes med Birkenwasser, et Surrogat for Viin, der tappes af Birketræerne.

I Eisleben holdt vi vor første Hviledag, da her var ærværdige Minder, men i Halle saae vi kun «bemooste Burschen» og vandrede videre.

Da vi kom til Leipzig, var Messen i fuld Gang, men jeg havde kun Forretning med Frege & Co. og fik her mere Guld i Hænderne, end jeg hidtil havde seet samlet.

I Dresden fik vi derimod nok at bestille i de otte Dage, vi levede der. Vor Ven fra Kjøbenhavn, den elskværdige Prof. Dahl, førte os utrættelig om blandt Kunstsager og Kunstnere, og med ham tilbragte vi Aftener hos Tieck og i diplomatiske Cirkeler. Under et kortvarigt Møde med Dr. H. N. Clausen gjorde vi Udflugter til Plauenske Grund og Tharand, ja fore ned i Dybet i Freybergs berømte Bjergværk.

Her forlod Stampe os, for at tage den nærmeste Vei til Italien.

Mine to Reisefæller og jeg fortsatte nu Fodreisen til Carlsbad, hvor vi smagte paa Vandet, og gik ind imellem de bøhmiske Bjerge, hvor vi nær vare blevne ødelagte af Mangel paa et nogenlunde renligt Sovested og spiselig Kost. I en ussel By, Zwodau, fortærede vi en stegt Kat og maatte sove i Kammer med Vertshusholderen, hans Kone og voxne Datter,

men fik dog strøet lidt Halm paa Gulvet at hvile paa.

I Franzensbad traf vi paa en dansk Videnskabsmand, Geologen Dr. Pingel, som jeg kjendte fra Møhl's og fra Poul Møller.

Han var en af de Lærde, der altid holde Forelæsninger. Os underholdt han især med det tydske Universitetsliv, som han var fortrolig med, og ved de Skaaler, der udbragtes ved vore Symposier, anvendte han den rette Burschen-Comment.

Da han havde fulgt os til Eger, toge vi en Fører igjennem Fichtelbjergene til den lille By Wundsiedel, som paa denne Tid var bleven mærkelig ved at være Kotzebue-Morderen Sands Fødeby.

Her bleve vi antagne for at være Studenter, der valfartede til dette hellige Sted, og adspurgte, om vi maaskee søgte Neue Gasse — den Gade, hvor den ulykkelige unge Mands Familie boede. Rørende var det, da vi gik igjennem denne Gade, hvor man havde udpeget os Huset, at see en lille, sorgklædt Pige staae i Døren. Det var formodentlig Søsteren, som bar Sorg for sin ulykkelige Broder.

Herfra fortsatte vi vor Vandring til Bayreuth, hvor vi havde haabet at faae Jean Paul

at see. Da han fortiden var bortreist, maatte vi lade os nøie med de Fortællinger om den store Digter, som vor Leietjener kunde opvarte med.

Over Nürnberg, hvor vi ankom gjennemblødte og i en Tilstand, som lod befrygte, at vi neppe vilde blive modtagne i Hr. Auerheimers pyntelige Hôtel, naaede vi Augsburg, og da jeg der, fra et Kirketaarn, havde faaet lidt at see af Alperne, steg min Længsel efter at komme didhen i den Grad, at jeg nu helst havde ladet München ligge.

Men der bleve vi dog i sex Dage, da det hverken manglede paa Nydelser eller Adspredelser i Museer og Theatre.

Jeg havde her et Ærinde for Weyse at besørge hos Kapelmester Winther, til hvem Weyse havde sendt et Par af sine Partiturer, i Haab om at faae dem opførte; men det lod til at have sine Vanskeligheder med at gjennembryde de Hindringer, som i Tydskland opstilledes imod ham, ligeoverfor Kuhlau.

I en Samtale, jeg havde med Winther, bad han mig hilse Weyse, at han havde ærgret sig ved at gjennemsee Partiturerne, som vare sendte ham, fordi han i dem ikke havde kunnet opdage en eneste Feil.

Det nye Theater havde vi næsten hver Aften besøgt, men jeg søgte ogsaa Leilighed til at faae denne Mønster-Bygning af et Theater og dets Maskiner at see, og det lykkedes mig.

Alle mulige Midler vare her anvendte for at sikkre mod Farerne ved eén Theaterbrand. Ved Brandmuur og Jerntæpper var Salonen adskilt fra Scenen. Alle Coulisser, Træværk og Lærred var overstrøget med en Glasopløsning, som skulde være uforbrændelig; alle Gulve og Gange kunde ved den blotte Omdreining af en Hane i et Øieblik sættes under Vand fra en Vandbeholder paa Loftet. Alle Corridorer og Gange vare brede og rummelige til Overflod, og dette Sidstnævnte var det Væsentligste, thi Aaret efter afbrændte det hele Theater i ganske kort Tid, men uden at et Menneske satte Livet til.

Alle de gjennemtænkte Foranstaltninger mod Faren bleve, da Ulykken indtraf, henveirede af en af disse uforudseelige Smaating, som ikke tages med i Betragtningen. Den Mand, som i Løbet af det første Aar havde sin betroede, faste Post ved Vandhanen, naar der gjordes Anskrig, kunde godt, meente man, have en anden Forretning nedenunder. Han var altsaa ikke paa sin Post, da Anskriget lød hiin Aften i 1820. En Lampe havde antændt et Flors Tæppe, der

forrige Aften var brugt i Jægerbruden; Manden dernede blev alarmeret men vovede sig ikke op til Brandhanen. Da Vandet udeblev, forslog det kun lidt, at Coulisserne vare overstrøgne med Glasfarve; det brændte heelt ned, men Corridorerne reddede Tilskuerne.

Det var denne Begivenhed, som en Snes Aar efter fik mig til at gjøre Theaterbrand-Alarm i Kjøbenhavn, da jeg havde faaet Leilighed til herhjemme at see det Kongelige Theaters uforsvarlige Brandfarlighed.

Fra München vandrede vi nu ind i det bayerske Tyrol, og paa disse Veie traf vi ved Klosteret Seefeld en høitliggende Borgruin, som jeg ønskede at see lidt nærmere, især da jeg hørte, at jeg ved at følge en Bjergsti vilde komme ned ved Byen Zierl, hvorhen vi netop agtede os.

Mine Reisefæller foretrak at følge de banede Veie; jeg skiltes altsaa fra dem for en Stund.

Men det blev en temmelig dristig Vandring for en ensom Kjøbenhavner.

Veien blev smallere og smallere oppe paa Bjergsiden og, inden jeg mærkede det, saa smal

ved Siden af Afgrunden, at Ingen vilde kunne passere forbi mig. Imedens jeg lænede mig, ikke uden Frygt, op til Fjeldvæggen og med Bævelse skottede ned i Afgrunden til Høire, opdagede jeg i den dybe Dal nede paa Veien et vandrende Selskab. Det var dem og deres Fører. Med begge Hænder for Munden sendte jeg et Raab derned. De kunde vel høre det, men finde mig kunde de ikke, jeg var dem ikke saa stor som en Oldenborre.

Det gjaldt nu at komme ned til dem, og da Veien blev lidt bredere, var Faren overstaaet, og vi samledes snart i Vertshuset i Zierl, hvor vi traf paa en Tyrolerfamilie, som faa Aar efter aflagde os et Gjenbesøg i Kjøbenhavn.

Igjennem Inn-Dalen, langs med den skjønne lille Flod, naaede vi Finstermünz, hvor vi slap ind i Graubündten, det fattige Land, hvorfra Europa og Amerika har sine Condittore, og her stod vi oftere i Fare for at dø af Sult. Rygtet talte om de tre Kjøbenhavnere i alle disse fattige Byer, hvor vi kom.

I Fettan stode Mødrene paa Gadehjørnet den Morgen, da vi afmarscherede, for at give os Hilsener med til Heinrich hos Josty og Michael hos Courtain i Kjøbenhavn.

I Campo ferri talte vi Dansk med Hr. Sultani, som havde sit Landsted og Fabrikker der paa Egnen, og den lille By Siglio, fortalte man, havde forsynet Kjøbenhavn med tre bekjendte Navne: Courtain, Josty og Pedrin.

Paa en høi Bjergtop viste sig et Par gamle Taarne, hvorfra en Muur gik helt ned i Dalen. Det var Italiens Grændse paa denne Kant, og dens Navn var: «Il Promontorio». Idet vi kom igjennem Porten, følte vi en Forandring i Temperaturen, og i Skyggen af et Kastanietræ holdt vi den første Siesta i Italien og kom saa til Chiavenna.

Herfra forestod der ned til La Riva, ved Comosøens nordlige Spidse, en Vandring af en ganske særegen Beskaffenhed.

Det blev sagt os, at denne Vei kunde vi ikke passere uden at komme igjennem en pestbefængt Egn, hvor Luften var saa giftig, at Beboerne aldrig naaede det 40de Aar og vare Oldinge i det 30te. Dertil var Veien ufremkommelig paa Grund af en Race af canibalske Fluer, der i store Phalanxer anfalde de Reisende med blodige Stik.

Ved Maaltidet gjorde vi os lidt lystige over disse Meddelelser, men toge dog imod det Raad, man gav os, at benytte en gammel Karosse, da den holdt for Døren.

Indsvøbte i uldne Tæpper og med Spiritus for Næserne, rullede vi afsted paa den knudrede Vei, som om vor Kudsk troede det muligt at kjøre fra Fluerne. Pludseligt overraskedes vi ved at ligge, sammenfiltrede i en Bunke, midt paa Veien og havde vanskeligt nok ved at frigjøre os for Fluerne, medens vi krøb ud af Tæpperne og kom op igjen. Den arme Dreng, som var uden Beskyttelse, havde blodige Striber ned over den nøgne Krop og strøg med Hænderne Blodet af sit Ansigt og Hestens Bug.

Saadan naaede vi La Riva, hvor vi leiede en Baad med to Matroser, der nu om Natten førte os sødeligt sovende over Søen, i Maaneskin og for milde Vinde.

Ved Solens Opgang landede vi ved Pliniana, for at see Plinius's berømte Badested, og da vi igjen kom under Seil, tog jeg mig et Bad, ved at hænge mig ud over Baaden, igjennem de friske Bølger.

Den første Dag i Mailand besøgte vi Domkirken. Under Gudstjenesten spadserede vi, lige-

som saa mange Andre, der søgte Svale og Skygge, omkring i Gangene.

Da Tiden nærmede sig Middag, samledes alle de, der vilde stille deres Lommeuhre, om en lille, lys Solplet paa Gulvet, thi nu var Klokken Tolv.

Denne timelige Forretning iagttog man under Andagten, knælende med Uhret i den ene Haand og Uhrnøglen i den anden.

Fra Malerisamlingen besøgte vi det Ambrosianske Bibliothek. Af alle de Herligheder, man her viste os, mindes jeg kun en Codex: Virgilius cum notis Petrarcæ, om hvilken man fortalte, at da Napoleon besøgte dette Bibliothek, tog han den under Armen med til Paris, men at Fyrst Blücher havde sendt den tilbage.

Fra Sesto seilede vi over Lago Maggiore og tilbragte den øvrige Deel af Dagen paa Isola bella. Igjennem en Fjeldkløft, Stavedra, naaede vi Airolo, og her begyndte Opstigningen over St. Gotthard.

Men da jeg i disse Blade ikke har Plads nok til en Reisebeskrivelse gjennem det saa velbekjendte Schweitz, springer jeg over alle disse Bjerge og Dale og stiller mig paa Rigi, som ikke alle Reisende have seet saa godt, som vi saae det.

Da Solen nærmede sig Horizonten, stode vi der paa Rigi-Culm som paa en lille Ø, og en klar Stjernehimmel hvælvede sig over os, medens Skytæppet, sammenhængende, skjulte den øvrige Verden for os. Da det blev lidt lysere, opdagede vi hist og her mod Syd de store Bjergtinder, med deres skjønne Linier, stikke op igjennem Skytæppet og allerede at modtage Reflexerne i rosenrøde Skjær paa den hvide Snee.

Endnu sov de Alle i Vertshuset og maatte vækkes; strax efter mylrede Gjæsterne, indsvøbte i deres Sengetæpper, ud i den kolde Nat, for paa samme Plet, hvor vi stode, at fortabes i Skuet af denne overjordiske Herlighed.

Bjergtinderne bleve nu lysere og rødere og flammede tilsidst i Solens Gjenskin, førend Majestæten selv havde viist sig. I Skylaget var der en rullende Bevægelse, og Morgenens Farver spillede deri. Da nu Solen stod med sin halve Skive i Horizonten, var det et ubeskriveligt Skue, en Aabenbarelse af Skabelsens Herlighed, som opfordrede til at kaste sig ned og at tilbede. Lovsangen steg op dybt nede fra i Alpehornenes Toner, hvor Hyrderne svarede hinanden som den unge Dags Bebudere.

Hist og her adskiltes Skyerne, og igjennem deres Rifter saae man Brudstykker af det

nedenunder liggende Landskab med de blanke Søer, der modtog Dagslyset i deres Speile, og sendte det op igjen som en Hilsen fra den Jord, vi næsten havde forglemt.

Imedens vi stode saaledes der, hensunkne i beundrende Taushed, viste der sig fjernt, i vort eget Niveau, paa den klare Himmel en lille mørk Sky, der seilende kom hen imod os, som et lille Skib, der søgte Havn paa vor Kyst. Da en af Førerne fik Øie paa den, afbrød han den almindelige Taushed med det Udbrud: «Ja! jetzt ist's alles vorbei!» Og neppe havde han udtalt, før Skyseileren landede paa Rigi-Culm og indsvøbte det hele Bjerg i et uigjennemsigtigt, vaadt Klæde, saa at vi, for at naa fra Stedet, hvor vi stode, hen til Vertshuset, maatte tage hinanden i Haand og i denne Kjæde trække ind under Tag, hvor Kaffebordet ventede.

En Søndag Morgen — det var den 25. Juli — da jeg fra Hotellet i Zürich var gaaet til en Barbeer, blev jeg syg under hans Hænder og besvimede.

Jeg havde allerede i flere Dage følt mig mindre vel. Opstigningen paa Rigi havde bragt mig en Feber, som nu kom til Udbrud.

Jeg blev bragt til Hotellet og lagt tilsengs, men Opholdet i Schweitz var for kostbart til et længere Sygeleie.

Mine Reisefæller skaffede mig Plads og Selskab i en Diligence paa Veien ad Strasburg til, og først flere Dage og Nætter efter mødtes de tre Fodgængere paa Broen ved Kehl.

Ved Middagsmaaltidet i Strasburg blev jeg saa syg, at der maatte hentes en Læge, som paatog sig at sætte Feberen ved Kaffe og Chinin i stærke Doses.

Da jeg om Eftermiddagen laa taus og stille og af mine Reisefællers sagte Samtale opdagede deres Bekymring, ogsaa med Hensyn til Kassen, kaldte jeg dem til mit Leie, for at aabenbare dem, at jeg havde nedgravet en Skat, som de skulde tage til Indtægt.

De troede naturligvis, at jeg phantaserede, men da jeg bad dem om at tage min sorte Vest og undersøge Rygforet, hvor jeg havde gjemt en dobbelt Louisd'or for et uforudseet Tilfælde, og de ganske rigtig fandt den, frembragte denne Skattegraver-Historie, til Trods for Situationen, et Udbrud af den ellers daglige Lystighed.

Da Lægen næste Gang besøgte mig, yttrede han, at det vilde være det bedste, at jeg, uden

Opsættelse, forandrede Opholdssted, da Strasburg ikke var sund for Feberpatienter.

Vi afreiste altsaa med Diligencen, kom i god Behold til Heidelberg, og naaede efter nogle Dages Recreation Frankfurt, hvor vi havde Rhindiligencen og Badet Ems i Nærheden, og fra Coblenz kunde jeg tilfods bestige Ehrenbreitstein.

I fuld Oppakning marscherede vi ind igjennem den fornemme Promenade i Ems, hvor vi overraskedes ved midt paa Gaden at see en Klynge af danske Livree-Betjente, og sluttede deraf, at Prinds Christian Frederik med Gemalinde paa deres Reise i Udlandet maatte være ankomne hertil. Det bekræftedes, og vi trak os tilbage, for at blive ubemærkede.

Men da vi om Middagen sad ved Table d'hôte, overraskedes vi af Prindsens Privatsecretair, Justitsraad Adler, som bragte en naadig Indbydelse til næste Dag at spise ved Taffelet.

Alt, hvad vi søgte at opstille mod denne Ære, først og fremmest vor totale Mangel paa passende Klæder, blev afvist med den Erklæring, at Fodreisende jo ikke kunde see ud som

Kammerjunkere. Indbydelsen blev gjentaget; man haabede at see os alle Tre til Middag.

Da Tiden nærmede sig, da vi altsaa skulde til Hove, var det en ikke ringe Anstrængelse at komme til at see lidt anstændigt ud; især havde det sin Nød med Moldenhawer, som ikke havde andre Klæder end dem, han havde gaaet, staaet — ja ligget i paa den hele Reise.

Men det gik fortræffeligt og uden noget Anstød.

Under Conversationen fortalte Prindsen os, at vi paa vor Fodreise gjennem Schweitz havde været ganske nær ved at træffe sammen med vor berømte Landsmand, Thorvaldsen, som, ledsaget af Prof. Lund, var paa Hjemreisen og havde fundet vore Navne i en Vertshus-Protokol og deraf seet, at vi maatte være i Nærheden. Dette havde Lund omtalt i et Brev til Adler, af hvem Prindsen havde erfaret, at vi maatte være paa Hjemreisen.

Gjentagne Gange kom Hans Kongelige Høihed tilbage til sin Opfordring, at vi dog ikke maatte forlade Rhinen, førend vi havde været i Cöln. Da vi dertil havde yttret, at dette havde sine Vanskeligheder, eftersom vor Tid nu snart var udløben, sendte han os, efter Afskeden, Adler med det Budskab, at Høistsamme antog, at vi

ilede hjem af Mangel paa Reisepenge, men dersom dette var Aarsagen, havde han beordret Adler at udbetale os en fornøden Sum. Vi kunde med Sandhed forsikkre, at dette ingenlunde var Grunden, og bad ham bringe Prindsen vor hjerteligste Taksigelse.

Og dermed ilede vi til vort Logis, for at hente vore Randsler, og marscherede øieblikkeligt ad Nassau til, som om vi frygtede, at Adler endnu kunde indhente os.

Vi vare endnu ikke langt fra Ems, da vi paa Veien mødte et saadant Tordenveir, at vi, for ikke alle Tre at blive rammede af det samme Lyn, skiltes ad og travede igjennem Skylregn og Tordenbulder rask fremad i det Haab, at dog En af os maatte slippe igjennem uskadt. Det gik os bedre, end vi havde turdet haabe. Om Aftenen sad vi glade i »Den forgyldte Stjerne» i Nassau.

Da vi paa Veien over Limburg, hvor vi vare blevne tracterede med den fameuse Lim-

burger Käse, havde i Wetzlar dvælet ved Werthers og Lottes Kilde og kjøbt et Exemplar af Goethes endnu navnkundige Roman, mødte vi paa Veien mellem Giessen og Marburg, i Solheden, en Diligence fra Frankfurt, som kom os langsomt imøde i hede Støvskyer. Passagererne i Vognen sad i gyngende Bevægelser og sov. Da jeg kom lidt nærmere, saae jeg, nærmest ved Vinduet, et bekjendt Ansigt, som dukkede frem og tilbage. Abrahams! Det var Abrahams! »Vaagn op, Du som sover!« raabte jeg derind, og man kan tænke sig hans Overraskelse. Da Vognen heldigviis skulde op ad en Bakke, kunde min kjære Ven for et Øieblik komme ud. Men der var ikke Tid til at høre Historier.

I Cassel havde jeg et literairt Besøg at aflægge hos Brødrene Grimm, som toge meget venligt imod mig, og da vi saa havde været paa «Wilhelmshöhe» og om Aftenen i Theatret, gik vi næste Dag til Göttingen, hvor vi, fremfor Alt, skulde see Bibliotheket.

Fra Nordheim til Eimbech blev Dagsreisen dobbelt saa lang og besværlig som ellers, og det af gode Grunde. Da vi en Middag havde ud-

hvilet i Eimbech, havde vi, lidt søvndrukne, ikke lagt Mærke til, at det Vertshus, vi toge ind i, laa midt i Byens eneste Gade, som havde en Port for hver Ende, og efter nogle Timers Vandring kom vi ind i en By, der forekom os bekjendt. Intet Under, vi havde været der imorges.

Siden vi forlod Rigi, bevægede vor Reise sig efter Faldhastighedens Love, og Hjemmet drog os med Centripetalkraft. Det sidste Uheld havde især trættet os, og da det nu ikke lykkedes at faa Pladser i en Diligence fra Hannover, toge vi Extrapost og naaede omsider Hamburg og Altona. Det nye Dampskib, Caledonia, som vi ventede at træffe i Kiel, udeblev; saa meget større var Skuffelsen, da det var os en Nyhed: Vi maatte lade os nøie med Overfart paa en Kieler Paquet, og da den lod Ankeret falde paa Kjøbenhavns Rhed, overraskedes vi ved det Budskab, at der var Oprør i Kjøbenhavn.

Vi ankom nemlig lige under »Jødefeiden«, og, da vi ikke kunde vide, hvilket Omfang dette «Oprør» havde taget, var det ikke uden Bekymring, at vi søgte vore Hjem igjennem Gader, som ikke ganske manglede Spor af Tumult.

Desuagtet var dog Hjemkomsten en af de gladeste Dage paa Reisen.

Omtrent en Maaned efter, d. 3. Oct. 1819, ankom Thorvaldsen til Kjøbenhavn, og skjøndt jeg hidtil ikke var kommen i den fjerneste Berørelse med den store Kunstner, blev jeg dog, som næsten alle Andre, tiltrukket af hans berømmelige Navn.

Ved Studenterfesten til hans Ære, den 15. s. M., havde jeg Deel i Arrangementet og nød den Ære, tilligemed Major Fasting, at afhente ham fra Charlottenborg til Festen.

Ved denne Leilighed trykkede han mig første Gang i sine Arme og kyssede mig, hvilket blev min Stolthed, indtil jeg senere saa ofte havde nydt denne Ære. I de mange Selskaber, hvori jeg derefter deltog, traf jeg ham ofte som den feirede Gjæst, og hans Personlighed og det berømte Navn — thi hans Kunst kjendte jeg dengang endnu ligesaa lidt, som hans øvrige Landsmænd i Danmark — knyttede mig allerede nu, ubevidst, til en Vei, jeg hidtil ikke havde tænkt paa at betræde.

Fra Theaterdirectionen havde jeg modtaget den Meddelelse, at mit Sørgespil »Pilegrimen« var antaget til Opførelse. Da Rahbek i den

Anledning mindede mig om mine »Uvenner«, og da jeg havde svaret: »Jeg har ingen Uvenner!« gjentog han: »Man har altid Uvenner, naar man har faaet et Stykke antaget!» Men af saadan Bitterhed var der neppe Noget i mine Tanker. Jeg var glad ved at skulle have den Ære, at blive opført paa det Kongelige Theater.

I mit Asyl i det gamle Hjem besøgte Muserne mig naturligviis, og det varede ikke længe, førend jeg der havde et nyt dramatisk Arbeide paa Stabelen; det var Kynast — jeg havde jo selv nylig været der i Egnen.

Den Familie, der efter min Hjemkomst havde draget mig med de stærkeste Baand, var Etatsraad Holtens. Jeg mødtes her ikke alene med en fortrolig Ven, men ogsaa stadigt med hans Forældre og to Søstre i et reent og skjønt Huusliv, og med hver Dag voxede jeg dem Allesammen nærmere.

Af den Ældste af Søstrene, Ida, er det ikke let at give et træffende Billede, da hun var en ganske eiendommelig, indtagende Personlighed. Hun fyldte i disse Dage, den 8. Decbr. 1819, sit 16de Aar, men hendes Aand, Forstand og

skjønne Aasyn var udviklet som en Piges i det 18de. I Forhold hertil var hun lavere af Væxt, men nydelig i sin hele Fremtræden. Hun var ikke alene munter som en lille Sangfugl — hun sang smukt — men morsom og overraskende baade i sine Spørgsmaal og i sine Svar. Der var noget forunderligt Phantastisk i hendes fortroligere Samtale, Noget, der mindede om Væsner, som ikke ret høre til denne Klode og ligesom gav en Forudfølelse af, at hun snart vilde flyve bort. Sophie, den yngre Søster, var paa denne Tid i sit 14de Aar. Hun var ved Siden af Ida et stille, elskeligt Barn, der fuldeligt tog sin Deel af den Kjærlighed, som fra Forældres, Slægtninges og Bekjendtes Side omgav dem begge. Ligesom Ida oplivede Huset ved sin smukke Syngestemme, var Sophie den, der kaldtes til Klaveret efter Maaltidet, naar Familien var samlet, og som hendes hele elskelige Væsen i en ualmindelig Grad var fri for al Prætention, gjorde hun dette som en Huusgjerning. Da hendes aabne, fordringsløse Aasyn ikke var smykket med den Skjønhed, der hvilede over Søsteren, og da hun var saameget yngre, skjøndt forholdsviis ligesaa udviklet, var hun, under disse Forhold, mindre

fremtrædende, om man endogsaa allerede var enige i at ære hende som en lille Helgen.

Efterat jeg i flere Aar havde været antaget som Volontair i det store Kongl. Bibliothek, blev jeg under 26de Januar 1820 ved Kongl. Resolution fast ansat som Copist ved Udlaanings-Protokollen med en aarlig Gage af 300 Rd. For mig, som endnu havde mit daglige Tilhold i det fædrene Hjem, var dette i oekonomisk Henseende et stort Fremskridt. Saaledes udstyret, flyttede jeg den 8de April ned i Huset Nr. 3 ved Gammelstrand hos Fiskehandler Duus.

Min Stilling i Bibliotheket var mig meget behagelig, da den kun lagde Beslag paa tre Formiddagstimer, og jeg stod mig godt med alle mine Overordnede, Werlauff, Molbech, Bølling og min særdeles Ven, Carl Moldenhawer.

Bibliothekschefen, Conferentsraad Moldenhawer, i hvis Huus jeg var en gammel Bekjendt, var mig, i al sin Ubehagelighed, meget bevaagen.

Han var en ægte tydsk Professor af den gamle Skole, pudret og friseret, umaadelig overordnet og fornem som en Statsminister, tydsk-dansk eller dansk-tydsktalende, uforstaaelig i sin

Udtale og dertil saa spruttende, naar han talte, at man maatte holde sig i Afstand. Men hans Lærdom og hans Fortjenester af Bibliotheket hørte jeg omtale af Alle med ubetinget Roes, og jeg havde oftere Leilighed til at beundre det Kjendskab, han havde til disse Bogmasser, der vare blevne systematisk ordnede under hans egne Hænder.

Tjeneste-Reglementet i Bibliotheket blev til dagligt Brug ikke strængt overholdt. Baade den elskværdige, men sygelige Werlauff og Molbech forekom mig kun som Bibliothekarer for deres egne private Studiers og Forfatterskabs Vedkommende. Bølling besørgede med en sjelden Punktlighed Secretairernes Forretninger, og Carl Moldenhawer fungerede med en utrolig Tjenestepligt paa Læsesalen. Efter 40 Aars Forløb stod han endnu der, uforandret, ligesom den Skildvagt, der blev glemt paa sin Post og blev staaende.

Saavel for Werlauff som for Molbech var den gamle Moldenhawer altsaa en Bussemand, naar han engang imellem indfandt sig i et overraskende Besøg. Molbech var som oftest ikke kommen endnu, thi i Reglen indfandt han sig ikke, førend det var Tiden at lukke; men han blev da siddende der ved sit Arbeide til langt ud paa Ef-

termiddagen. Werlauff var i Almingelighed paa Opdagelser iblandt Manuskripterne, og der var han i sit rette Element.

Som en Følge heraf var jeg og det gamle Bud, Jørgensen, der sad og smaasnakkede ved Kakkelovnen, de Eneste i Contoiret, naar »Gamle Moldenhawer« nu og da overraskede os. At han ved saadanne Leiligheder gav Ondt af sig, naar de Paagjældende viste sig, begribes.

Til at charakterisere denne Overbibliothekars Kjendskab til det, ham underliggende Dominium, erindrer jeg et Par Træk, som jeg ikke vil forbigaae.

En Dag i mit første Embedsaar indfandt han sig og traf mig alene i Contoiret. Udenfor Skranken stod et Bud og ventede paa en Bog, som var begjæret til Udlaan.

Da Moldenhawer havde taget Plads ved Ovnen og knurret over, hvor de Alle vare henne, spurgte han mig: »Hvad venter den Mand paa?« Jeg tog Sedlen ud af Budets Haand og oplæste hele Titlen paa den forlangte Bog. Det var et spansk Værk, »Ines de Castro et cetera«. »Ah! — den kan De jo finde!« sagde han med et meget overlegent Smil. »Jeg? — Nei!» svarede jeg. »Gaa ind i Salen og gjør som jeg siger! Bogen har kun Bind paa den ene Side, et

grønt Papbind. Op paa Galeriet tilhøire!« — Jeg var hurtigt deroppe, medens han kommanderede i den aabne Dør. »Løb nu!« raabte han. — Jeg løb. — »Staa!« lød det. »Nævn mig en Bog, den første, den bedste!« Jeg tog en Bog ud og gav ham Titlen. »Lidt længere frem! Staa! Nævn mig en Bog!« — Jeg gjorde det. »Lidt ovenover! Nævn mig en Bog!« — Jeg gjorde det. — »Lidt til Venstre!« — »Jeg har den!« svarede jeg og blev nu modtagen med en Mine, som fortalte mig, hvorledes han kjendte, og hvorledes en Bibliothekar skal kjende sit Bibliothek.

Som bekjendt havde Moldenhawer reist i Spanien og derfra medbragt mange Bøger. Det var altsaa ikke saa underligt, at han saa nøie kunde huske en spansk Bog, som nu ogsaa blev mig uforglemmelig. Men saaledes kjendte han ogsaa de andre Bøger, idetmindste syntes det saa.

En anden Gang stod ogsaa et Bud ventende. Da jeg havde sagt, at man var inde for at søge en Bog af en forunderlig Titel, spurgte han: »Hvad hedder den da?« — »Wie man sich lebendig begraben läszt,« svarede jeg og rakte ham Seddelen. »Ah!« sagde han utaalmodig, »hvor søge de den da?

Den maa jo staa oppe ved Medicina forensis, og er den ikke der, saa har vi den ikke!« Ganske rigtigt, der fandt vi den.

Medens jeg er ved at fortælle disse Træk, som ere blevne saa levende tilbage i min Erindring, maa jeg dog endnu meddele en anden lille Historie, som vel er tidligere end min Tid ved Bibliotheket, men som kan tjene til at charakterisere ham som en Mand uden Frygt for Spøgelser.

En Søndag Aften var han i Selskab hos Grosserer Peter Tutein paa Store Kjøbmagergade og kom der ved Aftensbordet i en levende Disput om Noget, der kun kunde bevises ud af en bestemt Bog. Den lærde Strid blev saa varm, at Moldenhawer erklærede, at han strax selv vilde hente Bogen i Bibliotheket — han havde Nøglerne hos sig.

Det var henimod Midnat, og han som alle Andre vidste meget godt, at der gik det Ord om den store Bibliotheks-Sal, at det spøgede der.

Artilleristen, som stod paa Post i Tøihuusgaarden, havde oftere ved Midnat seet et Spøgelse oppe i et af Salens Vinduer.

Da Moldenhawer nu havde lukket sig ind igjennem de tre Gangdøre. aabnede han den, som fører ind i den store Sal fra Contoiret. Maanen skinnede ind paa det sort og hvidt tavlede Marmorgulv, og den lange Række af Reoler kastede deres Skygger hen over Gulvet. Han havde neppe gjort nogle Skridt, før han paa den ene Side seer en Skikkelse passere bag en Reol hen bag en anden. Han gaaer videre frem og seer det Samme gjentage sig mellem to andre Reoler; men han gik uforfærdet videre. Dette Syn gjentog sig saalænge, at han, altid forfølgende, gav sig til at anraabe Skikkelsen med sin Stentorstemme. Men altid veeg den videre og videre og kom tilsidst, ved Salens Ende, ind bag de paatvers opstillede Reolrækker. — Moldenhawer fulgte kjækt efter. — Endelig staaer han der foran Noget, der lignede et stort laadent Dyr — en Bjørn eller noget Saadant! — Havde det været mig, var jeg neppe gaaet videre, om jeg var kommen halv saa langt. Men han gik lige paa. Og hvad var det saa? — Eckardt — den gamle Bibliothekssecretair Eckardt! — I en Bjørneskindspels og laaden Hue pleiede denne Særling undertiden at overnatte i Bibliotheket, for ikke at have den Uleilighed at gaae til sit eensomme Hjem om Aftenen. Da han havde

hørt Nogen nærme sig paa Trappen, var han flygtet ind i Salen.

Saaledes oplystes dette Spøgeri; men Sagnet lever endnu blandt Artilleristerne, og formodentlig har Skildvagten, som oprindeligt udbredte Historien om Spøgeriet, virkelig seet — den gamle Eckardt deroppe.

Endnu maa jeg fortælle en Historie fra Bibliotheket, som kan have større Interesse. Den angaaer Tyveriet af Guldhornene paa Kunstkammeret. Vel har den slet Intet med min Biographi at gjøre, men jeg har engang ladet mig den fortælle af Kunstkammer-Forvalteren, Lorents Spengler, og det var Skade, om den skulde dø med mig.

Jeg fortæller, som Spengler fortalte:

En Guldsmed i Kjøbenhavn, ved Navn Heydenreich, havde engang i 1803 eller 1804, ved at see »Kunstkammeret«, saaledes forelsket sig i »Guldhornene«, at han besluttede at stjæle dem. Men da der ikke var nogen Udsigt til at komme ind i dette stærkt aflaasede Pulterkammer ad den sædvanlige Vej, udfandt han, at der fra det store Kongelige Bibliotheks Læsesal kun var en aflaaset Dør ind til et lille Kammer og fra

dette en anden Dør ind til den Sal, hvor Glasskabet med Guldhornene var opstillet.

Han fattede altsaa den Plan, at bane sig en Vei til sine Ønskers Maal gjennem Bibliotheket.

Men for at komme op i Læsesalen skulde han passere et Par Jerndøre, foruden et Par andre almindelige Døre, og Nøglerne til alle disse Bibliotheksdøre hang i et Nøgleknippe, som den gamle Fyrbøder, Jørgensen, havde i sin Varetægt.

Men naar man ret har forelsket sig, bliver man opfindsom og sindrig, og om Veien er nok saa lang, giver man sig ind paa den, ledet af sin brændende Kjærlighed.

Hvad gjorde nu Guldsmeden? — Han kastede sig paa Studeringerne. Hver Dag benyttede han i lang Tid Læsesalen, fordybet i Bøger, men med en Skjælm bag Øret, og blev tilsidst, som en daglig Gjæst deroppe, kjendt af Inspekteuren, Budet og Fyrbøderen som en Mand, der studerede umaadelig flittigt, saa at den Tid, da Læsesalen almindeligt stod aaben, langtfra var tilstrækkelig for hans Studier.

Paa denne Maade kom han omsider saa vidt, at han af Jørgensen fik Tilladelse til at indfinde sig en Timestid tidligere, medens Fyrbøderen gik omkring i sine Kakkelovns-Forretninger, og hermed havde Speculanten gjort et stort Fremskridt,

thi den nærmest elskede Gjenstand var for Øieblikket Jørgensens Nøgleknippe, og dette kunde jo den gamle Fyrbøder dog nok tilfældigviis engang komme til at lægge fra sig, medens han syslede omkring.

Det var ganske rigtigt beregnet. Det lykkelige Øieblik indtraf, da Jørgensen engang lod sine Nøgler ligge paa Bordet og var saa længe fraværende, som Guldsmeden behøvede for i blødt Vox at tage Aftryk af alle Nøglerne. Nu var altsaa Studeringerne paa Læsesslen i det Væsentligste tilende, men af Kjærlighed til Stedet vedblev han dog i nogen Tid at fortsætte dem.

Men hjemme i sit Værksted gjorde han sig nu et mere praktisk Studium i Nøgle-Fabrikationen og valgte mørke og sludfulde Nætter til at prøve den ene Nøgle efter den anden, uagtet Skildvagten uden for Artillerigaarden var temmelig nær.

Indgangen til Bibliotheket var dengang ikke, hvor den nu er, ved Siden af Porten ind til Artilleriets Gaard, men til Venstre i Portalen.

Han kunde derfor i den mørke Nat og med behørig Forsigtighed besøge Læsesalen, ligesom Moldenhawer, og dette skal han have gjort gjentagne Gange, indtil alle hans Nøgler vare færdige.

I Læsesalen tog han Aftryk af Nøglehullet ind til det lille Mellemværelse, og herfra ligeledes af Nøglehullet ind til den Sal, der gjemte hans Skat.

Da han nu saaledes havde forberedt alt det Fornødne, valgte han en mørk November-Nat til at stige ind til sin Elskede, og det lykkedes desværre kun altfor godt. Han vendte ubemærket, med Guldhornene i sine Arme, tilbage, lukkede ordenligt allevegne efter sig og lod de respektive Nøgler blive tilbage, hver i sin Dør — af Venskab for gamle Jørgensen, at man skulde see, at det ikke var hans Nøgler, der vare blevne benyttede.

Nu skete hjemme i hans Værksted det gruelige Mord. Efter saamange Anstrængelser og en saadan Udholdenhed, var det ham en smal Sag at gjennemsauge og gjennemhugge de kostelige Guldhorn, hvis Stumper og Stykker han med Snildhed gjemte til fremtidigt Brug.

Men ved dette Arbeide opdagede han, at den ydre Belægning af Guldhornene var et meget finere Guld end de indre Dele. Hans største Skat var den ydre Skal, men den var for Øieblikket stor nok; kun skulde det finere Guld nu skilles fra det mindre fine, og da der var saa meget deraf, at dets Brug let kunde vække Mis-

tanke, gav han sig nu ind paa Falskmøntneriet, tog en Gipsform af en indisk Pagode, og støbte indiske Pagoder, der, som bekjendt, er af det fineste Guld.

Saaledes, drev han, uden at vække Mistanke, Handel med denne Myntsort, bekjendt mellem sine Laugsbrødre som den, der af en Indiefarer havde tilforhandlet sig ægte, indiske Pagoder.

Alle Undersøgelser af Politiet angaaende Tyveriet vare forgjæves. Det hele Bibliotheks-Personale kom under Forhør — Guldhornene vare forsvundne og Tabet uopretteligt.

Der hengik nu Aar, og tilsidst fik man Andet at tænke paa.

Guldsmed Heydenreich ernærede sig redeligt og solgte indiske Pagoder til de andre Guldsmede. — Kjøbenhavnerinderne ane maaskee endnu ikke, at de bære Guldsmykker af de tabte og besungne Guldhorn.

Men det fine Guld i Heydenreichs Gjemme fik omsider en Ende ved Afsætningen af hans Pagoder, og tilsidst havde han kun det mindre fine tilbage. Handelen med Pagoder var godt i Gang, men den fine Guldaare havde hørt op at rinde.

Da lod han sig af sin Begjærlighed efter Mere friste til at gjøre nogle Pagoder af det

ringere Guld, og nu kom han ind paa en Afvei.

En anden Guldsmed, der havde kjøbt af disse Pagoder, anlagde Politisag imod Heydenreich, fordi han havde handlet med falske Pagoder. Guldsmeden mødte for Politimester Haagen i Politikammeret, som dengang var paa Charlottenborg i Havesalen, og erklærede for Protokollen, at han havde kjøbt sine Pagoder af en Skibscaptain, som var »paa de lange Reiser«. Vare de falske, saa var han selv bleven bedraget!

Forhøret havde imidlertid — uagtet der aldeles ikke var Tanke eller Tale om Guldhornene — saaledes mattet den hemmelige Tyv, at Samvittigheden begyndte at røre op i ham, og Haagen var allerede nærved at hæve Forhøret, da en underordnet Politiembedsmand, som i Stilhed havde lagt Mærke til Heydenreichs Physiognomi og visse urolige Trækninger, nærmede sig Forhørsdommeren, for at tilhvidske ham sine Iagttagelser. Haagen tog derfor fat igjen og fortsatte sine Spørgsmaal, indtil den afmattede Forbryder faldt ham ind i Talen med de Ord: »Ja, jeg vil ligesaa godt bekjende, at det var mig, som stjal Guldhornene!«

Med Udgivelsen af Folkesagnene var jeg stadigt beskjæftiget og havde heraf en, for mine Forhold, ikke ubetydelig Indtægt. Dog arbeidede jeg samvittighedsfuldt, og Indtægten forførte mig aldrig til at offre det Allermindste af min Forfatterære.

Men Reisen havde ogsaa givet mig Lyst til at kaste mig lidt ind paa Malerkunsten. — Jeg havde jo allerede tidligere besøgt Kunstakademiets Skoler, og nu, da jeg havde god Tid til at fortsætte, tog jeg atter fat paa disse Øvelser, der, uden at gjøre mig til Maler, dog har skjænket mig mange af mine reneste Glæder. Jeg gjorde der Bekjendtskab med Fearnley, Troels Lund og med Høyen, som dengang endnu kun freqventerede første Frihaands-Skole, medens jeg var avanceret til anden, men i Kunstens Studium havde han alt taget Luven fra mig, en Retning, hvori jeg aldrig havde tænkt paa at ville gjøre ham Rangen stridig.

Da vi første Gang mødtes i Akademiet, overraskede det mig derfor, at han gjorde mig det Spørgsmaal, om jeg da ogsaa studerede Kunsthistorien, siden jeg gik i Akademiet, hvortil jeg svarede, at jeg blot vilde lære lidt af Kunsten selv; dens Historie brød jeg mig ikke saameget om.

Der havde lige siden December forrige Aar været Symptomer paa, at der imellem Ida Holten og mig var en gjensidig voxende Tilbøielighed, og næsten dagligt, naar jeg besøgte Broderen, havde jeg den Glæde at vexle et Par Ord med hende — Repliker, som efterhaanden fik større Betydning.

Naar jeg om Aftenen kom derover paa den anden Side af Torvet, blev jeg som oftest indbuden til at blive, og det kunde snart ikke heller undgaae de Andres Opmærksomhed, at der mellem mig og denne livlige og freidige unge Pige var en vaagnende Sympathi, som de Ældre ikke syntes at misbillige.

I en af de mange Stemninger, hvori jeg, under mit hele Livs Gang, er ligesom bleven berørt af prophetiske Anelser og ofte skrev Smaadigte, der næsten bleve til, uden at jeg selv forstod dem — i en saadan Stemning havde jeg i Januar ligesom en Forudfølelse af, hvad der ventede mig i dette reent sjælelige Forhold, og næsten fraværende i mine Tanker skrev jeg paa denne Tid følgende lille Digt til denne Engel paa Jorden:

Du, som leger fromt med Lilliens Stengel,
Vil Du, Ida, være mig min Engel?
Jeg var selv en Engel hos min Gud!

Vil Du vifte Ro mig med Din Vinge?
Vil Du mine Suk til Himlen bringe,
Engel! Ak! — maaskee en Engels Brud?

Fly da til den naadige Gud-Fader,
Sæt Dig mellem Himlens Englerader
Salig ned paa Skamlen for hans Fod!
O. see da herned og kjend mig atter!
Glem mig ei i Himlen, Jordens Datter!
Du har kjendt mig dog som from og god!

Beed saa for mig, siig, jeg er bedrøvet,
At jeg nu saalænge alt er prøvet
At min Sjæl forlænges efter Fred!
Kom saa ned igjen! Bring Du mig Gaven,
Eller lul mig sagte ind i Graven, —
Alt, som Gud det vil af Kjærlighed!

Henimod Udgangen af Februar begyndte man paa Theatret Prøverne paa mit Sørgespil Pilegrimen, og Løverdagen den 13de Marts d. A. kom det til Opførelse, første Gang til Fordel for Theatrets Enkekasse.

Etatsraad Holten havde taget en Loge i første Etage for hele Familien, og Forfatteren var indbuden.

Hvor svagt og ungdommeligt dette Arbeide, med al dets forcerede Tragiskhed, endogsaa var, svarede det dog temmeligt til hiin Tids dramatiske Fordringer, og Publikum var ialt-

fald meget overbærende. Men det var mig desuagtet en ikke ringe Pine, saaledes at sidde opstillet i Baggrunden af Logen, da jeg havde Følelsen af at være Gjenstand for en ubehagelig Opmærksomhed. Det gik imidlertid hen under en vistnok altfor rundhaandet Applaus, men da 5te Akt skulde bcgynde, kunde jeg ikke udholde denne Sjæleangst længere, jeg forlod Logen og vandrede rundt om Hesten paa Kongens Nytorv, indtil det Hele var forbi, og jeg havde erfaret, at mit Sørgespil var blevet meget godt modtaget. Men jeg lovede mig selv, at jeg aldrig skulde komme paa den Galei igjen, hvilket Løfte jeg, som bekjendt, ikke har holdt.

En Formiddag efter denne i mit Livs Historie saa mærkelige Begivenhed — jeg troer i Juni — sad jeg ved mit Skrivebord, i al æsthetisk Comfort, med Ryggen vendt mod Døren, da der bankedes paa. Ved mit »Kom ind!« dreiede jeg endnu ikke Hovedet, men da jeg løftede Øjet fra Papiret, overraskedes jeg ved at see en opløben Dreng, af et ganske besynderligt Udseende, staa ved Døren med et dybt theatralsk Buk ned mod Gulvet. Sin Kaskjet havde han allerede kastet fra sig ved Døren, og da han reiste sin

lange Figur i en forslidt graa Frakke, hvis Ærmer ikke kunde naae de udmagrede Haandled, mødte mig et Par smaa, chinesiske Øine, der trængte til en chirurgisk Operation, for at faa fri Udsigt, bagved en stor, fremragende Næse. Om Halsen havde han et broget Kattuns Tørklæde, saa fast snøret, at den lange Hals ligesom bestræbte sig for at undslippe, kort sagt, en overraskende Skikkelse, der blev endmere paafaldende, da han med et Par Skridt fremad og et gjentaget Buk, begyndte sin pathetiske Tale saaledes: »Maa jeg have den Ære, at udtale mine Følelser for Skuepladsen i et Digt, som jeg selv har skrevet?«

I min Overraskelse indlod jeg mig ikke engang paa en Bevægelse, førend han var midt inde i Deklamationen, og da han havde sluttet med en anden Bukning, fulgte umiddelbart Anmeldelsen af en Scene af Hagbarth og Signe, en Forestilling, hvori han overtog alle Rollerne.

Jeg sad stum og ventede paa en Mellemakt, der kunde skaffe mig Leilighed til et Spørgsmaal og et Svar. Men forgjæves; Forestillingen førte mig fra den ene Scene i den Tragedie til en anden Scene i den Comedie, og da han tilsidst var kommen til en Epilog, som han ogsaa selv havde skrevet, sluttede han med adskillige theatralske Buk, greb sin Kaskjet, der laa som en

gabende Tilskuer ved Døren, og — væk var han ned ad Trapperne!

Om Middagen spiste jeg hos Holtens, og der kom jeg ved Bordet til at fortælle om dette mærkelige Besøg.

»Naa, har han allerede været hos Dig?« — afbrød Christian Holten. — »Hvem?« - spurgte jeg. «Han — den Dreng, som er løben fra Odense, for at komme til Theatret!«

Nu erindrede jeg, at Weyse havde fortalt om en mærkeligt begavet Dreng, som han og Flere havde lovet at interessere sig for, og for hvem Professor Guldberg havde aabnet en maanedlig Subskription. Deraf forklaredes nu det Hele, Drengen gik saaledes omkring og takkede sine Velgjørere.

Og hvad hed saa denne Dreng?

Nu kan man med Glæde og med Taarer i Øiet sige det uden at fornærme eller i nogen Maade at nedsætte ham, nu, da han er blevet en Yndlingsdigter, ikke blot i Danmark, men næsten over hele Guds grønne Jord!

Det var Hans Christian Andersen?

Men han var min Ven, førend han blev verdensberømt, og førend man i hans Fødeland havde faaet Øinene op for den i ham boende Genius.

Koldfeberen, som i Strasburg forrige Aar var bleven sat ved Hjælp af en Mængde Chinin, indfandt sig nu i Juni Maaned saa voldsomt og afkræftende, at jeg endog et Par Gange besvimede.

Dr. F. Howitz, som jeg kjendte fra Fru Gyllembourgs Huus, blev kaldet til, og da han havde undersøgt min Tilstand, gjorde han strax den Bemærkning, at jeg havde næsten ingen Puls. I meget exalterede Udtryk beskrev jeg ham, at jeg igrunden havde det fortræffeligt, og at det var mig mærkeligt, med hvilken Fylde min poetiske Aare i disse Dage strømmede. Da han hørte dette, erklærede han, at jeg i høi Grad trængte til Lægehjælp, og den fik jeg.

Efter min Helbredelse takkede jeg ham skriftligt, og han sendte mig Honoraret tilbage med en Billet, som jeg har bevaret:

«Vel hedder det:
««Un noble esprit peut sans honte et sans crime
Tirer de son travail un tribut légitime»».
Men jeg vil bevise, og det med at rime,
At deres tribut er non légitime. —
Non decimat Clericus Clerico,
Og Poeter er' vi dog begge To;
In utraque arte apollinari
Staaer Digter og Doctor, saa at sige, al pari,

Ergo, Poet og Bibliothekar!
Af dem tilkommer mig ei Honorar!

I det Sted vil jeg bede Dem fremdeles at beære med Deres Tillid, i lignende Tilfælde,

Deres
Chvn. d. 20. Juny 1820. F. Howitz.

I Juli var jeg igjen saa godt ved Kræfter, at jeg, efter en Indbydelse fra Holtens, kunde deeltage i en uforglemmelig Udflugt med den hele Familie i et Par Dage til Fredensborg. Det var Løverdagen den 8. Juli, at det for største Deel ungdommelige Selskab rullede paa et Par store saakaldte holsteenske Vogne ud ad Veien under megen Fryd og Glæde.

Om Natten bleve vi alle indkvarterede i Gjæstgivergaarden i Fredensborg og tilbragte hele Søndagen i disse mig hidtil ubekjendte Egne.

Men en længere Udflugt forestod. Det blev nemlig arrangeret, at jeg med Christian Holten i Sommerferien skulde gjøre en Indenlandsreise, og paa denne besøge Faderens Svoger, Justitsraad Manthey paa Falkensteen ved Slagelse, derfra til Sønnens forhenværende Lærer, Pastor Sundbye i Barløse i Fyen, og endelig til Stiftprovst Kruses Familie i Randers.

Med en rød Postillon paa Bukken rullede vi over Valbybakke ud ad Roeskilde Kongevei og naaede om Aftenen Falkensteen, hvor Familien, netop ved vor Ankomst, var ved at kjøre til et Bal i Skoven ved Antvorskov.

Vi vare naturligviis strax færdige til at følge med.

I fire Dage benyttede jeg dette Ophold paa Herregaarden til antiquariske Excursioner i Omegnen og samlede der en Deel Folkesagn.

Af en gammel Skandse «Trælleborg», ved Bjerreby, optog jeg en Tegning og sendte den, med en Beskrivelse, til den Antiquariske Commission i Kjøbenhavn, med hvis Secretair, Cancelliraad Thomsen, jeg stod i venskabelige Forhold, og modtog Aaret efter en meget forbindtlig Skrivelse af 20. December 1821, undertegnet af hele Commissionen.

Efter lignende daglige Excursioner, paa hvilke vor Vert var mig en altid rede Ledsager, forlode vi Falkensteen og ankom i Mørkningen til Korsør, hvor vi traf Admiral Lindholm med Familie, og gjorde Overreisen til Nyborg samme Nat med Admiralens.

Næste Middag naaede vi Odense. Her besøgte jeg Redacteuren, Hr. Hempel, og en mig hidtil ubekjendt Correspondent, Hr. Mathias Win-

ther, der af Interesse for min Samling af danske Folkesagn allerede længe havde været en nidkjær Medsamler og blev det fremdeles.

Fra Odense gik Veien til Barløse Præstegaard, hvor vi traf den nydelige og høist elskværdige Præstekone alene hjemme.

Hendes Mand var til Liigfærd i en af Omegnens Byer. Men vi bleve snart bekjendte med denne unge Kone, der hjerteligt glædede sig ved den Fryd, det vilde forvolde hendes Sundby at see Christian Holten i Barløse.

Det var en lille Idyl, vi levede den Eftermiddag. Efter Maaltidet fulgte Præstekonen os ud igjennem en hosliggende Skov, hvor hun havde sat sin Mand Stevne. Den kjære Præst kom hende her imøde, munter og glad, som han altid var, og jublede i høien Sky ved paa Afstand at see, hvem det var, hun bragte med sig.

Denne Præst var et af de Mennesker, som man strax i det første Møde lærer at kjende og aldrig glemmer efter det andet. Han var en rigtig glad Christen; alvorlig indtil Veemod, men desuagtet altid rede til at juble i al Barnlighed og at skoggerlee, naar der var Noget at lee af, uden at man et Øieblik glemte, at han i sin dybeste Grund var en stille, christelig Præst. I det inderlige Forhold, hvori han endnu stod til

sin kjære Lærling, var jeg ikke tilovers, men fik rigeligt min Deel af hans fulde Hjerte, og næste Dag vare vi allerede fortrolige Venner.

Om Søndagen skulde han prædike, men da Tiden nærmede sig, opdagede Konen, at han forleden havde været i Tanderup og vist ikke faaet sin Præstekjole med sig tilbage. Han var nemlig ikke fri for at være lidt uefterrettelig i alle saadanne Sager. Der kom nu Befippelse over Præstegaarden, da Degnen indfandt sig, og Estafetten, som var sendt til Tanderup, endnu ikke var kommen tilbage med Kjolen. Men Menigheden kom endda ikke til at vente længe paa Præsten, der omsider kunde vise sig.

Om Eftermiddagen gjorde vi med ham og Præstekonen en sommerlig Spadseretour ud i hans lille Skov og aflagde Besøg i en Huusmands Familie.

Aftenen, ligesom alle Aftener i dette Huus, tilbragtes i Samtaler, der ikke vare lystigere, end at de altid kunde slaa over i det Alvorlige, og aldrig alvorligere, end at vi Alle i det næste Øieblik kunde skoggerlee. Onsdagen den 2. August forlode vi dette tarvelige Elysium, hvor jeg aldrig skulde komme mere som Øienvidne til Husets stille Glæder.

Faa Aar efter mistede Sundby sin lille, smukke, elskværdige Kone, og dette Tab syntes han ikke at kunne bære. Jeg skrev oftere til ham og han til mig, men da jeg efter nogle Aar saa ham igjen, var han ikke længer den Samme. Han besøgte os i Kjøbenhavn, men var syg, og døde i Vanvid paa Hospitalet.

Altsaa Onsdag Morgen forlode vi Barløse, ledsagede af Sundby og hans Svoger, Dr. Mührer. Om Eftermiddagen kom vi til Middelfart og Fredericia og næste Morgen til det deilige Veile, hvorfra vi besøgte Jellinge Høiene, ledsagede af en lærd Bondeknøs, som havde læst den saxiske Grammatik.

Efter et Ophold i Randers og nogle Udflugter derfra forlod min kjære Reisefælle mig, for at besøge Aalborg, men da jeg i Jylland først og fremmest ønskede at see den Præstegaard og besøge den Egn, hvor min Moders Slægt i flere Generationer havde levet, tiltraadte jeg herfra en Vandring til disse hellige Steder og kom ogsaa, efter en varm Marsch, til den paaviste By Lyngby — hvor alle mine poetiske Udgydelser paa denne Pilgrimsfart mødte mig som grinende Dæmoner, der gjorde sig lystige over mine barnlige Sværmerier. Det Lyngby, jeg søgte, laa paa en ganske anden Kant i Landet.

Lidt mismodig over denne Skuffelse, søgte jeg nu fremad, og da jeg over Aarhuus var kommen til Kallundborg, naaede jeg snart Holbek, og da jeg var i Holbek, havde jeg ikke langt til Krabbesholm og Lindegaarden, hvor Familien Holten muligen paa denne Tid kunde opholde sig.

Allerede Tanken var afgjørende.

Da jeg naaede Krabbesholm, erfarede jeg, at Herskabet ventedes næste Dag til Lindegaarden. Jeg udhvilede mig derfor hos Forvalteren og gik næste Dag mine Længslers Gjenstand imøde, lod mig tage op paa Veien og fulgte den venlige Indbydelse til Lindegaardens Herligheder, da der endnu var adskillige Dage tilbage af Ferien.

Lindegaarden var allerede dengang et lille Paradis, og her mødtes nu, i disse de skjønneste Augustdage, et Par Hjerter, som allerede i længere Tid ikke havde været ligegyldige for hinanden, og skjøndt det, under de smaa idylliske Begivenheder, ikke manglede paa Noveller, som den ene Dag kunde fortælle til den anden, kom det dog aldrig til andre Udtalelser mellem Hjerterne, end dem, Enhver gjerne maatte høre.

Fra denne Tid af var en taus og stille Forstaaelse imellem os nok — et Forhold, som vi ikke skjulte og ikke behøvede at skjule, da den

hele Omgivelse syntes at skjænke det sit stumme Bifald.

Saaledes hengik den skjønne Sommer 1820.

Det glade og lykkelige Aar fik sin Solnedgang i mørke Skyer, og i Novemberdagene rørte bange Anelser sig forunderligt i mit Hjerte, som ogsaa i hendes. Sine ildevarslende Drømme fortalte hun mig som i Spøg. Mig varslede de som bange Forudfølelser.

Der trak mørke Skyer op over det lykkelige Hjem; en Sygdom, som kunde blive til hvad det skulde være, havde angrebet Broderen, truede begge Søstrene, og mig berøvede den Adgangen til Besøg, da det blev mig alvorlig paalagt af Moderen at holde mig i Afstand.

Den sidste Aften, jeg endnu var samlet med disse Kjære, havde Ida siddet med mig ved Broderens Sygeleie i et Øieblik, da vi følte Skilsmissens Nærmelse. Vi havde rakt hinanden Haanden med Betydning, da hun reiste sig og gik ind i det næste Værelse, hvor jeg fulgte efter.

Der aabnede hun Klaveret; Noderne til «Høstgildet» havde hendes Engel aabnet paa det rette Sted, og hun satte sig til at synge:

Mit Liv svandt hen som Vaarens Dag;
Saa herlig er dens Aftenrøde.
Naar det er Herrens Velbehag,
Min Død jeg rolig gaaer imøde.
Jeg slumrer træt af Glæde hen,
Og vaagner vist til Fryd igjen.

Det var formodentlig den sidste Gang, at Sangen lød fra hendes Læbe — for mig var det ialfald den sidste Gang.

Dog fik jeg Leilighed til et Par Gange i de paafølgende Dage at vexle et Par Ord i korte Møder; endnu færdedes hun dog mellem sine Sødskendes Sygeleier — Sophie var nu ogsaa angreben af Mæslingerne. — Ida forudsagde, halvt skjemtende, at Sygdommen den næste Dag vilde naa hende selv. Saaledes skete det ogsaa.

Men jeg saa hende dog endnu engang, da jeg gik til Bibliotheket. Et langt Blik fra Vinduets Rude fulgte mig — et langt, veemodigt Blik, som sagde mig, at hun nu selv var syg, og dette Blik blev hendes Afsked.

Den 8. December var det hendes Fødselsdag; hun fyldte kun sit syttende Aar — og siden saae jeg hende ikke.

Min Angst og Uro steg med hver en Time; de Oplysninger, jeg kunde indhente, forøgede kun mine Lidelser.

Løverdagaften faldt jeg paa at søge Adspredelse fra mine Smerter, ved at tye hen i den sædvanlige glade Kreds hos Moldenhawers, men der kunde jeg ikke udholde mine Venners muntre Stemning — jeg tyede til mit Leie, men sove kunde jeg ikke.

Da jeg næste Morgen tidligt kom over til Portneren, for hos ham at faae Noget at vide, var det kun, at der midt om Natten havde været Vogn ude for at hente Fenger. Det var Søndag, og jeg vilde søge Trøst i min Psalmebog.

Men den Psalme, som laa for mig, da jeg aabnede Bogen, fordrede Vers for Vers en Hengivenhed i Guds Villie en Opoffrelse af det Kjæreste, som jeg ikke mægtede at samstemme i.

Jeg søgte hen i Trinitatis Kirke, hvor Mynster skulde prædike — der maatte dog min arme Sjæl kunne finde nogen Ro og Hvile.

Jeg kom ind i Kirken. Psalmesangen skulde just begynde. Menigheden istemmede allerede; efter Nummeret paa Tavlen opsøgte jeg Psalmen — det var den samme Psalme, som jeg havde læst derhjemme: jeg skulde hengive mig, jeg skulde bringe mit Hjerte som et Offer — det følte jeg nu med Sønderknuselse.

Saaledes taler Gud til os igjennem smaa Tilfældigheder og lader sine Tordener rulle, uhørligt for alle Andre, igjennem vore Hjerter.

Næste Morgen var jeg bleven roligere. En Luftning var kommen over til mig om Bedring.

Jeg stod i mit Vindue og speidede histover, da jeg opdagede en ung Ven derovrefra, som stod nede paa Gaden, ligesom i Tvivl, om han skulde gaa op til mig eller ikke. Jeg vinkede ad ham, og han traadte ind til mig med de Ord: «Ida er død inat!»

Det var mig, som om hele Verden var styrtet sammen over mig. Med et vildt Skrig faldt jeg over mit Leie og blev der liggende som bedøvet af Smerte, indtil det gamle Contoirbud derovre fra, Mads Tromholt, stak Hovedet ind ad Døren og trak det tilbage med de Ord: «Naa! Saa De veed det alt!»

Da Døren næste Gang aabnedes, stod Idas Fader, min kjærlige og faderlige Ven, foran mig, og under Kys og Favntag skaffede de knuste Hjerter sig Luft, og jeg hørte nu af hans dirrende Læber, hvad hans milde Øie allerede saa ofte havde sagt mig, at han med Glæde havde fulgt sin Idas og min Kjærlighed, og at det havde været hans glade Tanke, engang at kalde mig sin Søn.

Jeg var i længere Tid mere nedbrudt, end jeg i nogen anden af mit Livs Epoker havde været, men Julen bragte mig dog den Trøst, som er udtalt i et lille Digt, der bærer denne Overskrift.

Fra denne Dag af indtog jeg min Plads i den sørgende Kreds, og saaledes sluttede jeg Løbet af mine første 25 Aar i Veemod og stille Taarer.

Om den sørgelige Vinter, som nu hengik, næsten uden at jeg havde lagt Mærke til, at den snart var tilende, har jeg ingen anden Erindring tilbage, end at Arbeidet hjalp mig som en kjærlig Trøsterinde.

I Sorgens Huus kom den Ene den Anden til Bistand, ved paa det Bedste at skjule Taarerne, og den gjensidige Kjærlighed fløi ikke bort med den Afdøde.

Da Vaaren kom, havde Lindegaarden endnu sine Blomster, og Mindet sine vemodige Glæder, og saaledes gled ogsaa Sommeren hen, uden at efterlade andet, end Duggen i det henvisnede Blomsterflor.

Min Helbred, som alt tidligere var bleven angrebet, vakte Bekymring hos mine Nærmeste.

Da Vinteren kom med Bylivet, var jeg uskikket til det vanlige Arbeide ved Skrivebordet og maatte søge et Haandarbeide, for at finde Beskjæftigelse.

Fra mine tidligere Aar havde jeg vundet en vis Haandfærdighed i al Slags Paparbeide. Nu laante jeg Plads paa en Bogbinders Værksted, for at udføre et Paparbeide, som jeg vilde bringe den Afdødes Moder paa hendes Fødselsdag.

Saaledes naaede jeg Foraaret 1822, men endnu uden at have vundet de ungdommelige Kræfter tilbage. Dem vandt jeg først efterhaanden tilbage paa «Bakkehuset», og da jeg i en lille Bog allerede har udgivet mine «Erindringer fra Bakkehuset» og ikke kan fortælle det Samme her, saa maa jeg nu for Løbet af et Par Aar henvise til, hvad der er fortalt, og her lade det bero ved, hvad der hist er forbigaaet, som Bakkehuset mindre vedkommende.

Mine stadige Besøg hos Holtens og mine Brødre, ved Siden af Forretningerne i Bibliotheket, var det Eneste, der knyttede mig til Kjøbenhavn, og Løverdagsaftenerne tilbragte jeg ikke

sjeldent hos den elskværdige Gartnerfamilie Petersens paa Frederiksberg i idylliske Stemninger, som jeg mindes med Taknemlighed. Min nedbrudte Sundhed gjenoplivedes ved den daglige Færden frem og tilbage mellem Bakkehuset og Staden.

I min vemodige Tilværelse havde jeg dette Foraar et Drømmesyn, som blev staaende, da jeg vaagnede, og opskrevet som et lille «Digt i Drømme», dobbelt kjært for mit sørgende Hjerte, da det, ti Aar derefter, stod for mig som en Forudsigelse og mødte mig i Virkeligheden.

Jeg meddeler det her, ganske saaledes, som jeg allerede i hin Tid nedskrev det.

«Jeg drømte, at jeg var — «om jeg var paa Jorden, jeg veed det ikke; om jeg var i Himmelen, jeg veed det ikke» — men der maa jeg dog nok have været, thi min Tilværelse var en Salighed.

Jeg sad omgiven af endeel elskelige Børn, eller Engle, som legede rundt om mig. Et af disse salige Væsener, en elskelig lille En, kom oftere hen til mig og stod hos mig, lænet til mine Knæ og talede med mig.

«Hvem er Du?» spurgte jeg, og hun svarede: «Jeg er Din første Datter!» «Det er dog tungt», sagde jeg, «at Du, som lever her i en

saadan Salighed, skal træde ind i en Tilværelse, hvor der venter Dig saa uvisse Skjæbner!» Men hun svarede med nogle Ord, som jeg dengang fuldeligt forstod, men som dog vilde undslippe mig, idet jeg vaagnede. Det var, som om Sproget ikke havde Ord til at gjengive det, hun havde sagt mig. I den halvvaagne Tilstand kjæmpede jeg for blot at beholde Meningen, og da jeg opskrev min Drøm, for aldrig at tabe den, kunde jeg kun udtale som Meningen, at det var nødvendigt at have gjennemgaaet Jordelivet, for at naa op til en endnu høiere Tilværelse.»

Omtrent ti Aar derefter saae min ældste Datter Lyset her paa Jorden, og hun voxede op som den Engel, jeg allerede havde seet i Himlen. Og da hun, som bar Navnet Ida, efter den Afdøde, vendte tilbage til sit rette Hjem, forlod hun os glad og gudhengiven, som en Engel.

Paa Bakkehuset modtog jeg i denne Sommer (1822) Christian Møhl, der som Mediciner havde været Candidat paa Frederiks Hospital, og Poul Møller, der forrige Aar var hjemkommen fra sin Reise til China. Men jeg nød kun i kortere Tid deres Omgang, da jeg selv skulde gjøre

en lille Udflugt i Ferien, paa Folkesagnenes Vegne.

Jeg begyndte denne Reise med et Besøg paa Marienborg hos min Ungdoms Ven, Peter Tutein. Derfra vandrede jeg omkring paa denne sagnrige Ø, og over Bogø kom jeg til Falster, hvor jeg var indbuden af Kammerraad Schmidt paa Corselitze. Efter nogle Dages behagelige Ophold i denne Familie, gik jeg til Nykjøbing.

Som Antiquar besøgte jeg her det gamle St. Hans Hospital, der, som det hed, skulde nedbrydes, for at man af de udmærkede store Muursteen kunde opføre et nyt.

Det var en mærkværdig Bygning, og jeg fandt, at det var en Skandale, at man nu vilde nedbryde den. Jeg besluttede strax at skrive til den antiquariske Commission i Kjøbenhavn, og for at give min Indberetning større Vægt gjorde jeg, efter fattig Leilighed, en Tegning af det Indre af denne Bygning.

Dette Indre forekom mig nemlig særdeles mærkeligt, da det paa engang var baade Sygestue og Kirke, saa at Patienterne i deres Senge kunde deeltage i Gudstjenesten. Jeg havde dengang aldrig seet denne Indretning, skjøndt den ikke er saa ualmindelig, som jeg troede.

Medens jeg sad der og tegnede, blev jeg opmærksom paa et gammelt Billede med Fløidøre over Alteret, og da jeg havde afvasket et Hjørne, kunde jeg, uden at være Kunstkjender, dog nok see, at der her bag det tykke Lag Smuds var Noget, som i al Fald burde nærmere undersøges.

Da Hospitalets Inspecteur, som havde meddeelt mig Planen til Nedrivelsen, nu tilfældigviis aflagde mig et Besøg, henvendte jeg det Spørgsmaal til ham: «Men, naar nu Hospitalet bliver nedrevet, hvad bliver der vel saa af Maleriet derhenne?» — «Jo, det bliver solgt paa Auctionen!« — «Hvad troer De, at det vil gaae i?» — «Aah! Jeg tænker en sex eller syv Rigsdaler!»

Det lod til, at den omtalte Auction var nærforestaaende, men derefter kunde jeg dog ikke blive. «Hør», sagde jeg, «gjør mig den Tjeneste at kjøbe det til mig, og henvend Dem angaaende Betalingen til Kammerraad Schmidt paa Corselitze. Jeg skal underrette ham.»

Han lovede det. Jeg skrev til Schmidt og henviste ham til den antiquariske Commission, med hvilken han stod i jevnlig Correspondance. Jeg fik min Indberetning angaaende Hospitalet færdig, ligesom min Tegning, og afsendte det Hele, inden jeg drog over til Laaland.

Men førend jeg reiser videre, maa jeg dog strax her meddele det endelige Udfald af disse mine dilettantmæssige Bestræbelser.

Hospitalet blev ikke nedrevet; det staaer der den Dag i Dag og vil staa en god Tid endnu. Jeg modtog en Taksigelsesskrivelse fra Commissionen. Men Maleriet? — Jeg glemte det! Der kom Andet imellem, blandt Andet en Udenlandsreise i et Par Aar, og det var næsten forsvundet af min Erindring. Da jeg nogle Aar efter, var kommen hjem fra Reisen, blev jeg af min gamle Ven, Justitsraad Thomsen, med mange mig ubegribelige Ord og Fagter, opfordret til en Dag at indfinde mig i den Oldnordiske Samling, der var Noget, jeg skulde see, han vilde ikke sige mig, hvad det var.

Der viste han mig nu en Altertavle med Fløie, malet af en gammel, nederlandsk Mester, forestillende «De hellige tre Kongers Tilbedelse», og den ene af Kongerne — Portraitet af Kong Hans.

Jeg fandt det Altsammen meget mærkværdigt, men blev først overrasket, da Thomsen yttrede: «Det kan vi takke Dem for!» — «Mig! Hvorledes?» — «Det er det Billede, som vi har faaet sendt fra Schmidt paa Corselitze.» — «Ah! Ja saa!» saa forstod jeg det, og jeg fandt, at

det var et ganske godt Udbytte af min Reise til Falster, da dog Hospitalet ogsaa blev reddet.

Efterat jeg havde touret om paa Laaland og faaet adskillige gode Sagn i min Pose, kom jeg en varm Middag til Kjøbbeløv, hvor jeg indkvarterede mig i Kroen. Et Par Gaarde derfra laa Præstegaarden, og i denne sad der en theologisk Student, som jeg havde stor Lyst til at besøge, det var — Christian Winther.

Jeg havde en Slags Formodning om, at han der holdtes, om ikke just i Stuearrest, saa dog med lidt Strenghed til Bogen af den velærværdige Stedfader, og jeg var altsaa ikke vis paa, at et Besøg af en Kammerat fra Kjøbenhavn, vilde blive godt optaget der i Huset. Men see min Ven vilde jeg dog; idetmindste skulde han vide, at jeg havde været nærved at banke paa Døren.

Jeg skrev derfor paa et Stykke Papir de første Linier af et af mine Digte, hvortil Chr. Winther engang havde componeret Musiken:

«Jeg kommer med Sang og med Spil!

Jeg kommer med Suk og med Taarer —»

og sendte denne Billet med en lille Dreng hen i Præstegaarden.

Længe ventede jeg ikke paa Svaret.

I lystige Spring saae jeg strax ham selv komme farende ned til Kroen, for at hente mig hjem. Jeg syntes at kunne spore Befrielsen i alle hans Bevægelser, idetmindste havde jeg Følelsen af, at han var som en undsluppen Fugl, og den gamle, elskværdige Provst Rasmus Møller modtog mig i al Venlighed.

Der blev jeg nu et Par Dage, indtil jeg en Nat, henimod Daggry, af Provstens Kudsk blev kjørt ned til et Sted ved Stranden, for i en Fiskerbaad at sættes over til Fejø.

Paa disse Smaaøer Nord for Laaland, Femø og Fejø, skulde jeg undersøge, hvorvidt den afsondrede Befolkning muligvis havde Noget at fortælle mig. Men Udbyttet var ikke stort, og nu sad jeg et Par Dage adskilt fra den hele civiliserede Verden, uden at kunne slippe bort, førend et forbigaaende Skib kunde optage mig som en Robinson. Da en Damper omsider nærmede sig, blev jeg af en Fisker sat ombord og kom saaledes tilbage til Kjøbenhavn.

Naar jeg endnu tilføier, at jeg ogsaa tilbragte stille og vemodige Dage paa Linde-

gaarden, og at mine literaire Beskjæftigelser fornemlig dreiede sig om Folkesagnene, hvoraf tre Bind allerede vare udkomne og havde gjort Lykke baade i Ind- og Udlandet, saa finder jeg ikke noget Videre at tilføie om denne Sommer (1822).

I Bibliotheket havde jeg imidlertid, ved Siden af mine Forretninger, allerede forrige Vinter foretaget et privat Arbeide, som, skjøndt det ikke for mit Vedkommende blev til Noget, dog her skal nævnes.

Jeg havde nemlig, ved at gjøre Bekjendtskab med de i Manuscriptsamlingen henliggende Codices af Gamle danske Viser fra Middelalderen, i Sammenligning med den af Rahbek, Nyrup og Abrahamson besørgede Udgave, ikke kunnet værge mig imod den Mistanke at disse hæderlige Udgiveres Behandling af denne Sag havde været temmelig overfladisk og saa at sige letfærdig.

Ved nu at gjennemgaa alle de i det Store Kongelige Bibliothek værende Haandskrifter i dette Fag, søgte jeg først at komme til Kundskab om Beskaffenheden og Antallet af de gamle Viser, der vare forbigaaede af de nævnte Udgivere.

Af de Lister, som jeg forfattede over Indholdet af hver enkelt Codex, fik jeg, ved disses

Sammenhold med Udgaven, det Resultat, at der endnu henlaa et Antal af flere Hundrede Viser, som ikke vare blevne optagne, og at de fleste af dem kunde være ligesaa gode, som mange af de optagne.

Jeg gik derfor videre i Arbeidet og udstrakte det ogsaa til lignende Haandskrifter i Universitetsbibliotheket i Kjøbenhavn og Karen Brahes Bibliothek i Odense, og mit Udbytte blev derved forøget i Antal og Interesse.

Men da de samme gamle Viser stadigt gjentog sig i de forskjellige Haandskrifter med Varianter, Forøgelser og Defecter, stod jeg der som i en Tørvemose, hvor der til alle Sider var nok at skjære, men hvor det gled ud under Fødderne.

Det var mere, end jeg kunde komme ud af alene. Min kjære Collega, min Eftermand i Bibliotheket, den gamle, hæderværdige Student Frederik Fabricius sluttede sig nu til mig i dette Arbeide, og baade Werlauff og Molbech skjænkede vort Forehavende deres levende Interesse.

For at kunne komme til at sammenligne alle disse Gjentagelser af den samme Vise, fandt vi det strax uomgaaelig nødvendigt at afskrive dem særskilte paa flyttelige Ark, for engang,

naar alle disse Codices saaledes vare udskrevne, at ordne det indvundne Forraad til Confrontation indbyrdes mellem Viserne og til Sammenhold, saavidt de vare aftrykte, med Udgaven af De danske Viser fra Middelalderen. Hvad vi saa vilde gjøre, ja det laa i en fjern Fremtid.

I dette Arbeide kom vi kun saavidt, at vi fik afskrevet — jeg erindrer ikke hvormange af disse Manuscripter, men saa dreiede Vinden mig om i et andet Hjørne, og Resterne af dette vort Arbeide henlaa nu i adskillige Aar, som Noget, jeg idetmindste ikke igjen kunde tage fat paa.

I en lille Brochure, som Molbech i disse Aar udgav om Viserne fra Middelalderen, har han i en Anmærkning hæderligt omtalt Udbyttet af vort Arbeide.

Da senere Svend Grundtvig blev mig bekjendt som en yngre Stridsmand, der ikke frygtede for at optage det Arbeide, vi saaledes havde ladet falde, overgav jeg ham mine Lister og andre Forarbeider, men hvorvidt han har haft nogen Nytte deraf, skal jeg ikke kunne sige. Flere af vore Afskrifter af de omtalte Codices ere, som jeg formoder, opbevarede i Bibliotheket.

En Søndag Middag havde jeg, efter Sædvane, været hos Holtens og skulde om Aftenen mellem Kl. 10—11 tilbage til Bakkehuset i et uhyggeligt Novemberveir. Det havde regnet den hele Dag og regnede endnu, saa at Reisen fra Begyndelsen af var fugtig.

Som andetsteds bemærket, kunde man saa nogenlunde bjerge sig fra Vesterport og indtil Justitsraad Kildes Gaard, lidt forbi Jernporten; men her stod jeg som ved Havbredden, og kun Veien igjennem Pludderet laa aaben for mig.

Da jeg havde været i Selskab, bar jeg denne Dag ikke Vandstøvler til som sædvanligt at sjappe igjennem med. Jeg havde kun en Kavai med et bredt Slag over Skuldrene, en Stok i Haanden, i Mangel af Paraplute, og nogle Bøger under Armen, der selv skulde holdes tørre. Der stod jeg og stirrede ind i Fremtiden. Ved et Forsøg med den ene Fod maalte jeg Dybet, men trak den snart tilbage paa det Tørre. Jeg kunde altsaa ligesaa godt springe i det — da jeg i det Samme hørte Rummelen af en Vogn.

At være Gadedreng et Øieblik en mørk Novemberaften paa Roeskilde Kongevei, det kunde jeg da nok under saadanne Forhold være bekjendt, og jeg saae allerede, at der var Plads

bagpaa. Ved et Par Spring kunde jeg altsaa komme til at kjøre indtil Bakkehuus-Alleen, og saa havde jeg jo Langbergs Mark til Landingssted. Som tænkt, saa gjort.

Der sad jeg bagpaa Karethen og riskerede ikke, at Nogen skulde skrige: «Slaa bag!»

Det var fortræffeligt! Jeg sad jo meget godt — saalænge det varede. Men kun altfor snart var jeg paa det Sted af Veien, hvor Bakkehuus-Alleen udmunder. Jeg samlede Bøgerne fast under Armen og dreiede mig, lidt generet af min Stok, om paa den venstre Fod i den runde Bøile under Sædet, jeg sad paa, for at stige af — da jeg, trods al min Behændighed, paa engang opdager, at jeg ligger paa Ryggen i det dybe Pludder og trækkes som en Slæde bag efter Vognen. Min venstre Fod var gledet ind i Ringen — Benet hang fast i Karetbøilen! Som i en Rottesax sad mit Been fast, medens jeg paa Ryggen, i mit Kavaislag som en bred Slæde, blev slæbt — ellers ret mageligt — igjennem det dybe, uskadelige Mudder — ad Roeskilde til!

Jeg var strax inde i Situationen og lod mig temmelig roligt slæbe, medens jeg — det erindrer jeg tydeligt — blev enig med mig selv om, at det ikke var værd at gjøre Anskrig til Kudsken, før

det var afgjort, at jeg ikke kunde hjælpe mig selv. Thi hvilken Skam, at findes «bag paa»; der kunde jo være Damer inde i Reisevognen!

Efter nogle saadanne Betragtninger gjorde jeg som Gymnastiker Forsøg paa, ved Hjælp af det saakaldte «Reiespring», at faa det stakkels, mig tilhørende Been kastet lidt længer ind i Ringen, saa langt ind, at jeg kunde støtte Læggen imod Ringen og Taaspidsen imod det overliggende Karretbrædt, og det lykkedes. Nu kunde jeg ved denne Manoeuvre løfte min Krop op af Dybet, saa langt, at jeg med den ene Haand kunde naa at faa et Tag i den ene af de bagudbøiede Vognfjedre, og der sad jeg ridende som en Poppegøie i Ringen.

Nu gik Resten af sig selv. Med et Spring var jeg i den kjære Frihed — men i hvilken Tilstand! Mine Bøger, min Hat, min Stok — hvor var Alt dette henne?

Paa Tilbagetoget mellem Slotskroen og Alleen fik jeg det dog nogenlunde samlet op, og endskjøndt jeg ikke var uden Smerter i det mishandlede venstre Been, naaede jeg dog Bakkehuset, som om det havde været i det deiligste Veir; med Snavset var jeg jo bleven fortrolig.

Vinteren 1822—23 var ualmindelig mild og kort paa Bakkehuset. Fru Rahbek havde glemt sine exotiske Planter ude i Haven, og de overvintrede derude uden at tage Skade.

Den 13. December bragte hun mig paa min Fødselsdag en Bouket derude fra, og den 23. Januar 1823 bragte jeg hende en anden fra Marken.

I de tidlige Foraarsmaaneder — det maa allerede have været i Februar — havde jeg igjen en Drøm, som, enten man nu skal tro paa Drømme eller ikke, for mig blev af afgjørende Indflydelse paa mit hele Livs fremtidige Retning — for ikke at sige, at den gik i Opfyldelse, det vilde være en Anmasselse.

Jeg drømte, at jeg gik igjennem en Buegang, der havde Lighed med den, som omgiver Christiansborg Slots Ridebane.

Jeg var iført min Reisehabit fra 1819, de sorte Tricots Beenklæder, Snørestøvlerne, den korte Frakke, Randselen paa Ryggen. Min Gang var rask og blev ved hvert Fjed lettere og lettere, mine Skridt længere og længere — jeg rørte neppe Jorden — jeg kunde flyve!

Som en Svale strøg jeg med store Sving igjennem Luften og kom omsider ind i et stort Rum — det var som i en høi Kirke.

Oppe under Loftet var de høie Piller forbundne med horizontalliggende Jernstænger.

Som en lille Fugl satte jeg mig paa en af dem, og da jeg fra dette Stade saae ned i Kirken, var den fyldt af en Mængde Mennesker, og iblandt dem opdagede jeg Prinds Christian Frederik og Prindsesse Caroline Amalie, det skjønne Fyrstepar, som baade paa Sophienholm og i Ems havde vist mig saamegen venlig Opmærksomhed.

Det var altsaa i sin Orden, at jeg fløi ned og fremstillede mig for dem.

Og da jeg stod der foran den skjønne Prindsesse, sagde hun til mig: «Det er dog underligt, at De saaledes kan flyve!» og jeg svarede: «Det kommer deraf, at jeg har disse To. Naar jeg sætter mig paa dem, saa kan jeg flyve.» Og med denne Forklaring fremviste jeg to firkantede Stykker — jeg vidste ikke selv, hvad det var for nogle Gjenstande, som jeg holdt, een i hver Haand. Jeg gjorde Experimentet og fløi atter op og svang mig paa ny i den glade Flugt.

Da jeg vaagnede, havde jeg først Indtrykket af, hvor deiligt det var saaledes at kunne flyve. Men hvad var det, der hjalp mig til at kunne flyve? Det vidste jeg ikke. Drømmen selv stod levende for mig; men paa Kjøbenhavns

Gader og i Bibliotheket fik jeg Andet at tænke paa.

Da jeg om Eftermiddagen traadte ind i Fru Rahbeks Dagligstue, havde jeg neppe lukket Døren efter mig, førend hun fra sit Arbeidsbord og fra sine Æsker udbrød ved at see mig: «Naa, Thiele! jeg har drømt om Dem i Nat.»

Det overraskede mig, og jeg svarede, at jeg selv havde haft en underlig Drøm, men først maatte jeg nu høre hendes.

«Jeg drømte», vedblev hun med sin sædvanlige Heftighed og Sværmen i Udtrykket, som ved saadanne Anledninger ofte gjorde en lille Meddelelse meget omstændelig — «jeg drømte, at jeg gik ved Rahbeks Arm igjennem en Buegang, hvor der var en Række af Nicher i Muren, men de vare alle tomme. Jeg spurgte Rahbek: Naar skal Thiele opstille alle de Kunstværker, som skal komme fra Italien? Han svarede blot: «Det skal skee i bedre Tider.»

Uagtet hendes og min Drøm vare saa forskjellige, fandt vi dog Begge, at der var Noget, som samstemmede, og den kjære Veninde udfandt snart, at det maatte betyde, at jeg skulde komme til at reise til Italien.

Paa en nærmere Forklaring indlode vi os ikke, det var jo allerede nok, om det blot

betydede Saameget, og hun jublede i Sandhed allerede paa mine Vegne ved Tanken, at jeg skulde til Rom.

Fra nu af var der næsten ikke Tale om Andet imellem os. Den ene Tanke udviklede den anden; jeg skulde studere Kunsten, jeg skulde forberede mig paa at blive Torkel Badens Eftermand i Kunstakademiet, men først og fremmest skulde jeg lægge an paa at komme til at reise.

At denne hendes Forklaring af vore Drømme slog an hos mig og vakte Tanker, der hidtil havde slumret sødeligt i mit Bryst, lader sig let begribe. Jo mere jeg tænkte derpaa, desto klarere blev det mig, at min Fremtids Vei maatte ligge paa denne Kant. Men hvordan skulde jeg gribe Sagen an?

Den følgende Søndag tilbragte jeg i Kjøbenhavn hos Holtens. Da vi havde reist os fra Frokostbordet, kom jeg i en Vinduesfordybning i Samtale med Christian Holten, og her betroede jeg ham de nye Tanker, der saa stærkt havde grebet mig.

«Du maa tale med Fader derom!» udbrød han. «Det var deiligt, om Du kunde komme til

at reise til Italien, og jeg, naar jeg er færdig med min Examen, kunde komme til Dig bagefter!»

Han kaldte sin Fader hen til Vinduet, hvor vi stode, og sagde ham, at vi havde en deilig Plan at betro ham. Vi skulde komme ind i hans egen Stue, svarede han. Vi løftede ham altsaa paa vore Arme og bare ham ind i Stuen, hvor han skulde høre os.

Han havde allerede tidligere, som fortalt, været interesseret for min Fremtid, og da jeg nu her i Korthed havde meddelt ham min Plan angaaende Kunstakademiet, og, som en Betingelse herfor, om en Reise til Italien, vandt den hans fulde Bifald, og dette saameget mere, som han, der var en Søstersøn af Abildgaard, havde en særegen Interesse for Kunsten og for Kunstakademiet.

«Du maa tale med Kongen!» sagde han, da jeg var færdig med mit Referat. «Har Du aldrig før talt med Kongen?» — «Nei, men med Prinds Christian.» — «Ham maa Du ogsaa tale med; men Du maa tale med Kongen.» — «Men han kjender mig slet ikke.» — «Har Du ikke skrevet Noget, som Du kunde tilegne ham?» — «Jo!» udbrød jeg, »jeg er ligeved at være færdig med fjerde Deel af Folkesagnene, den er i

Trykkeriet.» — «Skriv til Cabinetsecretairen, Justitsraad Feddersen, om at faa Kongens Tilladelse til at dedicere ham Bogen — det maa først skee!»

Saaledes var det første Skridt gjort, og min Sag paa Bane.

Den 4. Marts 1823 modtog jeg en Svarskrivelse fra Cabinetssecretairen, at Hans Majestæt allernaadigst vilde modtage Dedicationen.

I Bogtrykkeriet var man snart færdig med de manglende Ark, og Tilegnelsen lod ikke vente paa sig.

Det næste Skridt var en Audients hos Prinds Christian Frederik, Kunstakademiets Præses, og hos ham fandt mit Andragende, eller rettere mine Fremtidsplaner, en Imødekomst, som overgik alle mine Forventninger.

Da jeg meddelte ham, at jeg agtede allerunderdanigst at ansøge om et Reisestipendium, bemærkede han, at Akademiets Fundats fordrede, at Akademiets Secretair skulde have haft Leilighed til at gjøre sig bekjendt med Kunsten i Italien, og at han derfor personligt vilde understøtte mit Andragende hos Kongen; jeg skulde kun indgive min Ansøgning.

Saaledes stod min Sag, da jeg første Gang i mit Liv skulde have Audients hos Kongen,

først for at overrække mine Folkesagn og dernæst for at nedlægge en allerunderdanigst Ansøgning om en Reiseunderstøttelse til et Par Aars Ophold i Italien.

Dagen nærmede sig, og jeg var lidt beklemt ved at skulle tale med Frederik den Sjette, om hvis særegne Maade at møde de Ansøgende paa jeg havde hørt Saameget.

Et smukt Exemplar af «Folkesagnene», der skulde indbindes i rødt Saffian med Guldsnit, var overgivet til den allerede nævnte Bogbinder P. F. Friis, hos hvem jeg havde gjort Æsker. Men da «Folkesagnene» vare udgivne i fire Samlinger, og disse Bind ikke vare meget fyldige, bleve vi enige om, at det vilde give mere Anseelse, naar disse fire, tynde Bind bleve indbundne i to Bind af større Førlighed, og saaledes lovede Friis mig at besørge det smukt og saa betimeligt, at jeg næste Mandag Morgen Kl. 9 kunde søge Audients paa Amalienborg.

Men den gode Friis var ikke meget præcis i at holde deslige Løfter. Endnu Søndag Aften vare de ikke færdige fra hans Haand, og det blev derfor aftalt at jeg næste Morgen, paa

Veien til Amalienborg, selv skulde afhente dem hos ham i Læderstræde.

Saaledes skete det ogsaa. Da jeg Mandag Morgen henimod Kl. 9, pyntet og stram til Audientsen, indfandt mig hos Bogbinderen, havde han zirligt indpakket Bøgerne, og Tiden var saa knap, at jeg i Hast fik min Pakke under Armen og ilede til Amalienborg.

Da jeg i det store, tætfyldte Audientsværelse havde meldt mig for den jourhavende Adjutant og havde Udsigt til engang omsider at blive indladt til Hans Majestæt, gik jeg hen i et af de store Vinduesfordybninger, for at udpakke Bøgerne, som jeg skulde overrække, og — for hemmeligt at nyde den Faderglæde, at see mine Bøger i rødt Saffian med Guldsnit. Forunderligt! Idet jeg stod der i denne forfængelige Glæde og aabnede Pakken, slog det underligt ned i mig, ved Synet af disse to firkantede Stykker, at det jo var dem, der havde hjulpet mig til at kunne flyve!

Ved Audientsen overraskede Kongen mig ved en Mildhed, som jeg ikke havde gjort Regning paa; han fortalte mig strax, at han allerede havde læst i mine «Folkesagn», og at de havde interesseret ham meget, og indlod sig iøvrigt saa

meget med mig, at jeg troede at kunne mærke, at han var forberedt paa at tage imod mig.

Angaaende mine Planer, som jeg freidigt meddelte ham, gav ham dem sit Bifald, og hvad Reisestipendiet angik, modtog han min Ansøgning, som om den Sag allerede var approberet.

Fra Prinds Christian modtog jeg efterstaaende Skrivelse, den første af de mange lignende, jeg har modtaget under hans, i alle de følgende Aar, stadige Bevaagenhed:

Augustenborg, d. 28. Marts 1823.

Min kjære Thiele! Jeg skulde egentlig ikke besvare Deres Brev af 6 Mai, førend Secretairposten ved Akademiet blev ledig, siden der ei forinden kan tages Hensyn paa Deres for mig yttrede Ønske; men siden det angaaer Deres fremtidige Bestemmelse, saa vil jeg ikke længere lade Dem i Uvished om min Mening, men hellere sige Dem reent ud, at Academiet for de skjønne Kunster ei kan være tjent med en constitueret Secretair, der endnu maatte attraae flere Aars Fraværelse, for at uddanne sig til sin Post.

Ved det Kald, De føler til at uddanne sig for Kunstens Studium, vil jeg tilraade Dem at forberede sig til at reise, for at studere Kunst-

Historien, og til næste Aar at ansøge allernaadigst Understøttelse til en saadan Reises Udførelse, hvilken Ansøgning jeg paa det Varmeste skal anbefale, og dernæst ved Hjemkomsten at forvente nærmeste Adgang til Professuren i Kunst-Historie og Mythologi ved Kunst-Academiet.

Om hermed i Tiden kunde forbindes Secretair- og Bibliothekarposten, det er ei stridende mod Fundatsen, altsaa ei umuligt, men det vil komme an paa Deres Duelighed til saadan Post, naar den bliver ledig, og afhænger følgeligen af Tid og Omstændigheder.

Jeg ønsker, at De maa gjøre sig duelig til at beklæde en af de benævnte Poster eller de flere forenede.

For Øieblikket maa Academiet, naar Secretairposten bliver ledig, skride til nyt Valg.

Velvilligst
Christian Frederik.

Det havde ikke varet mange Uger, førend jeg modtog Underretning fra Cabinettet om, at Hans Majestæt allernaadigst havde tillagt mig et Reisestipendium, 300 Species aarligt i to Aar af Fonden ad usus publicos.

Sommeren hengled nu under glade Forberedelser til Reisen.

Paa Grund heraf flyttede jeg fra Bakkehuset, hvor jeg nu kun aflagde Aftenbesøg, altid lige velkommen hos mine Kjære derude, som hjerteligt toge Deel i min Lykke.

Jeg flyttede nu ind i en Stue ved Gammelstrand, lige overfor det nuværende «Thorvaldsens Museum», men dengang kun med Udsigt til de saakaldte «Veierboder». Min Afreise var berammet til den 1. October.

Fra Prinds Christian Frederik blev jeg igjenmem hans Privatsecretair, Adler, rigeligt forsynet med Anbefalings-Skrivelser, og da endelig Afreisens lykkelige Dag oprandt for mig, havde nogle og tredive af mine mange Venner foranstaltet en Afskedsfest i Hôtel d'Angleterre, hvor jeg, ved min faderlige Vens Side, blev feiret med glade Sange og fulde Bægere.

Paa Dampskibet til Kiel traf jeg Hofraad Hambro, som jeg kjendte fra Holtens, og af ham blev jeg nu indbuden til at følge med til Paris i hans gode Reisevogn.

Da vi havde naaet Hamburg, førte han mig til den rige Banquier Salomon Heine — en

lille, ziirlig Mosait med sølverhvidt Haar under en sort Silke-Kalot, som med sit venligt — dog lidt skjelmsk — smilende Ansigt ganske indtog mig, især da han præsenterede mig for sin Kasserer med Ordre for Fremtiden.

Fra Hamburg gik Reisen, Nat og Dag, henover de murede hollandske Klinker, til Amsterdam. Paa Stationerne blev Provianten rakt os ind i Vognen, og efter et Par Dages Ophold, som jeg benyttede til at see mig lidt om, rullede vi igjen afsted og standsede først ved Antwerpen.

Hambro, som var saa rig, at han ikke behøvede at lægge Skjul paa, at han som Kjøbmand havde begyndt med at sælge Blyanter og franske Damesko, var meget underholdende og altid villig til at forklare en saadan Laicus som mig, hvordan man spekulerer og gjør Penge.

Da jeg en Dag gjorde den naive Bemærkning, hvad saadan en Reise som denne dog maatte koste — thi han øste stadigt Guld ud af en Læderpose, som hang i Vognen — svarede han mig, at naar han havde været een Dag i Paris, saa var hele Reisen betalt.

I Paris toge vi ind i Hôtel des Princes i Rue Richelieu. Da det endnu var Børstid, hastede han ud af Vognen og overdrog mig at tage vore Værelser i Besiddelse, og med de Ord: «Til

Middag ved Table d'hôte!» ilede han til Børsen. Da han indfandt sig igjen og havde taget Plads ved min Side, heldede han sig, smilende over hele det runde Ansigt, til mit Øre: «Saa, min gode Thiele! Nu har jeg faaet vor hele Reise betalt!»

Men i dette Hôtel des Princes vilde jeg ikke blive, det var ikke for Smaafolk.

Næste Dag gik jeg paa Jagt efter Niels Bygom Krarup og andre Landsmænd. Langtude paa den anden Side af Seinen, i det lærde Quarteer, traf jeg min Ven i femte eller sjette Etage paa Hjørnet af Rue de la Harpe, i Café de l'Université. Der fik jeg mig ogsaa et Værelse til moderat Pris og indrettede mig paa det mest Oekonomiske.

Til den danske Minister i Paris, Baron Juel, havde jeg flere Anbefalinger at overbringe, baade fra Geheimeraad Møsting og fra Prinds Christian. Jeg blev altsaa strax indbuden til Middag og «naar jeg ellers vilde gjøre ham den Fornøielse.»

Et andet Brev fra Prindsen havde jeg at overbringe Baron Denon — den berømte Baron Vivant Denon. Dette interesserede mig i langt høiere Grad og gjorde mig snart de øvrige overflødige.

Denon, som jeg næsten dagligt besøgte ved

hans dejeuner, tog sig strax af min artistiske Veiledning, og allerede i hans egne Samlinger var der Nok at see.

Da jeg var kommen lidt til Ro i mit Logis og havde indrettet mig paa boglige Studier i Fælledsskab med Krarup, som flyttede sit Studerebord op i mit Værelse, levede vi som paa Regensen.

Om Morgenen toge vi vor Chokolade med Brød nede hos Café-Verten, Mr. Couturier, men saa sildigt som muligt, for at kunne holde ud i Museerne indtil Middag, og naar jeg en Aften ikke var i et af Theatrene, sad vi to danske Studenter troligt ved vort Arbeidsbord, mangen Gang til langt ud paa Natten, thi Krarups Exempel drog mig med.

Ved et Brev fra Bakkehuset, som jeg overbragte den landflygtige Olding P. A. Heiberg, fik jeg Anledning til at besøge denne Landsmand i hans stille Eensomhed, og dette blev oftere gjentaget. Af ham blev jeg ført til Bibliotheket og presenteret Dr. Haase, saa at jeg ikke havde vanskeligt ved at faa Bøger derfra.

Men det Væsentligste var dog Malerisamlingerne i Louvre og i Palais de Luxembourg, samt Sculptursamlingerne. Her tilbragte jeg i Reglen alle Formiddagstimerne, og om jeg endog

stadigt følte, at mit Øie endnu langtfra ikke var opladt for Meget af det, der især beundredes af Alle, have dog mange af disse Kunstværker efterladt Indtryk, som endnu ere friske.

Theatret lokkede mig ogsaa stadigt, men det var en temmelig kostbar Nydelse, saa at jeg snart maatte reducere Middagsmaaltidet til 18 sous, for et Par Gange om Ugen at følge disse Sympathier. Jeg havde den Lykke, gjentagne Gange at see Talma og Mlle Mars paa Brædderne.

Med Baron Denon fulgte jeg nogle Gange i Soireerne, men, da dette ellers blev mig for kostbart, kun naar han afhentede mig i sin Vogn og silde om Aftenen bragte mig den lange Vei tilbage til Rue de la Harpe.

Ved min Ankomst til Paris havde jeg, foruden Krarup, truffet adskillige andre Landsmænd: Lic. theol. Holm, Kobberstikkerne W. Heuer og O. Bagge. Senere mødte jeg Brøndsted, Capt. Ræder og tre danske Søofficerer, Ulysses von Dirckink Holmfeld, Charles van Dockum og Flensborg.

Jeg erindrer ikke, hvorledes jeg kom til at besøge min exilerede Landsmand Malte Brun, thi fra Bakkehuset havde jeg ikke nogen Anledning.

Ministerens Forhold til de Danske i Paris

var temmelig koldt. Ingen af de Andre havde nydt saadan Modtagelse, som jeg, og jeg sporede snart, at det var dem ligegyldigt.

Da Julen nærmede sig, yttrede Baronessen det Ønske at samle Landsmændene til en dansk Juleaften, og jeg blev anmodet om at træffe Forberedelserne, men Brøndsted havde ihast aftalt med de Paagjældende, at Juleaftenen skulde holdes hos ham, og den blev baade dansk og gemytligere. Til Festen havde baade han og jeg skrevet Viser.

Da Nytaarsaftenen nærmede sig, havde Malte Brun lagt Beslag paa mig og flere af Landsmændene, og uagtet vi hellere havde feiret denne Afsked med det gamle Aar paa fri Haand, maatte vi dog, skjøndt lidt ærgerlige, finde os heri.

Jeg havde ikke meget tilovers, som man siger, for denne Literator, uagtet han ofte havde indbudt mig til sit Bord. Jeg kunde ikke hos ham opdage Noget, der svarede til hans berømte Navn, og om hans literaire Virksomhed fik jeg en ringere Forestilling, da han en Middag blev kaldet fra Bordet, for at tale med en Person, der havde søgt ham, og han betroede mig, at det var en tilreisende Virtuos, som han skulde anbefale i et Blad, han for en Deel redigerede. Paa mit naive Spørgsmaal, hvorvidt han kjendte

Noget til denne Virtuos, fik jeg det Svar, at dette gjorde Lidet til Sagen.

Hos ham skulde vi altsaa have en dansk Nytaarsaften. At det skulde være paa Dansk, var fremhævet i Indbydelsen.

Men, som vi havde forudseet, bestod det indbudne Selskab af endeel gamle franske Damer og Herrer, der nok skulde see paa en national Forestilling af danske Bjørne.

Vi bleve altsaa hurtigt enige om, henimod Aarskiftet at undvige til den nærmeste Restauration, dersom der ikke betimeligt sporedes Leilighed til at kunne sige Aaret Farvel paa en passende Maade.

Da det parisiske Aarskifte jo ikke falder sammen med det kjøbenhavnske, havde vore Søofficerer beregnet Differencen, saa at vi kunde stille vore Uhre paa Dansk, og som en Følge heraf vakte det ikke ringe Opmærksomhed, da vi, samlede i en Vinduesfordybning, hilsede det nye Aar med Bægerklang omtrent en halv Time tidligere, end de franske Uhre viste paa Kl. 12.

Vor Vert blev overrasket og ilede til med den Bemærkning, at Klokken var endnu kun halv Tolv, og at det var for tidligt. Men som verdensberømt Geograf maatte han snart ind-

rømme Rigtigheden af, at nu var Klokken 12 i Kjøbenhavn.

Med Grev Sommariva, til hvem jeg havde et Brev fra Prinds Christian, gjorde jeg nu, kort før min Afreise, Bekjendtskab.

Hans Samling af Kunstsager var vel ikke tilgængelig for mig, eftersom den var opbevaret i hans fameuse Villa ved Comosøen; men ikke destomindre blev den præsenteret for mig in effigie.

Den rige og luxuriøse Kunstsamler, der næsten altid var paa Reiser, førte et Reisechatouille med sig, hvori han opbevarede Miniaturmalerier af sine Kunstskatte, et vistnok kostbart og forfængeligt Apparat, hvorved han altid, hvor han end opholdt sig, havde Leilighed til at vise sig som Rigmand og som Kunstelsker, om ikke just som kunstforstandig. Jeg havde snart nok af denne Herlighed, og Manden var for mig kun interessant som den, der først havde givet Thorvaldsen Leilighed til at udføre sin store Frise i Marmor.

En af de sidste Dage, jeg var i Paris, besøgte jeg til Afsked min ærværdige og beklagelsesværdige Landsmand Heiberg. Jeg fandt, som sædvanligt, den nedbøiede og graahærdede Olding siddende i sin Lænestol i et temmeligt mørkt Værelse, med Skjærm for Øinene — han var ikke langt fra at være blind. Han forekom mig at leve i en Eensomhed og Forladthed, som var hjerteskjærende; hans Tale var mild, skjøndt meget nedstemt, og da han sagde mig Farvel, kom Taarer mig i Øinene ved den Maade, hvorpaa han udtalte det Haab, dog engang at see mig igjen i Danmark.

Den 3die Marts, Kl. 8 om Aftenen, indfandt jeg mig med min Koffert i det store Messagerie, for at forlade Paris. I den rummelige Gaard holdt et Antal fiirspændte Diligencer, færdige til paa Klokkeslaget at afgaa til forskjellige Verdenskanter, og ved det sidste Slag rullede alle Vognene ud, hvor af sin Port. Jeg skulde til Châlons sur Saone og derfra til Italien.

Ved at besøge den danske Consul Morelet i Genua, erfarede jeg, at min Landsmand, Digteren Carsten Hauch var der, allerede i længere Tid fængslet til Sygeleiet af en Beenskade.

Jeg ilede strax til ham og erfarede, at han allerede i Nizza havde ligget syg i flere Maaneder, og at han her, paa sit Smertens Leie, havde sagt sit Fædreland og sine Venner Farvel.

Men nu kunde han dog gaa ved Hjælp af en Krykke og haabede, at han om et Par Uger skulde kunne lade sig transportere tilsøes til Neapel.

I hans magre og blege Ansigt stod det skrevet, at han havde gjennemgaaet svære Lidelser, dog var han nu ved godt Mod og talede med Henrykkelse om engang at komme tilbage igjen og atter at see alt det Kjære, som han havde troet tabt.

Over Livorno og Florents naaede jeg Rom den 25de April, og næste Morgen gjorde jeg min første Udflugt til Piazza Barbarina.

Paa dette store Torv, som har sin største Navnkundighed af Thorvaldsens Studier, traf jeg

den store, danske Mester med sin trofaste Svend, Herman Freund, paa Veien til Værkstederne.

Thorvaldsen gjenkjendte mig strax og tog mig i sine Arme. Freund saae jeg her for første Gang, men fra denne Stund af var han mig som en ældre Broder. Med dem fulgte jeg nu ind i Studierne, hvis Storhed og opløftende Skjønhed overvældede mig.

Den brave og uforlignelige Freund havde ikke behøvet Thorvaldsens Opfordring til nu at tage sig af mig. Han førte mig ligefra Thorvaldsen til de tre Gratier — saaledes kaldtes i Skjemt det Kaffehuus paa Hjørnet af Via Sistina og della Porta Pinciana, hvor de tre velbekjendte, gamle Jomfruer havde Værelser tilleie.

Der var paa den Tid kun nogle faa Landsmænd i Rom.

Frederik Hillerup, der som en rig Mands Søn var kommen til Rom for at dilettantere i Malerkunsten, sad nu næsten i Armod, da Faderen var død, uden at Arven naaede til ham; og saa var der en anden, mere bekjendt Maler, Andreas Koop, der kummerligt slog sig igjennem ved at copiere et Par Malerier iblandt Thorvaldsens Originaler.

At Høyen, som jeg endnu kun kjendte lidt

til, ogsaa var i Rom, erfarede jeg ikke strax. Han havde allerede været der et Halvaarstid og boede, fordybet i sine Studeringer, i en anden Udkant, hvor jeg først senere traf ham hjemme.

Men i Osteriet hos Lorenzo tog jeg dagligt mit Middagsmaaltid med Freund, og i den berømte Café-Greco udvidedes Dag for Dag mine Bekjendtskaber, især med unge, tydske Kunstnere, saa at jeg snart var hjemme i deres Kreds og en stadig Deeltager i alle deres fornøielige Aftencirkler i Osterierne, naar Dagens Arbeider vare tilende.

Mit Arbeide bestod i at gaa ledig omkring, for allevegne at lære Noget, og den kjære Freund offrede mere af sin Tid paa mig, end forsvarligt.

Selv Dagdriveriet i Rom var dengang lærerigt, som det vel er det endnu. Men mine hyppigste og kjæreste Besøg var dog i Thorvaldsens Studier, og der gik ikke mange Dage hen, uden at jeg havde været der.

Med Høyen, som allerede var langt fremme paa den Vei, jeg — saa at sige — nu først skulde betræde, havde jeg ikke saa hyppige Møder, som man skulde formode. Grunden var ene og alene den, at han havde saa stort et Forspring og var indtil det Yderste optagen af Studeringer og Undersøgeler, der endnu laa mig for høit. Men

naar han engang imellem kunde rive sig løs og deeltage i et eller andet Besøg i en af de mange romerske Privatsamlinger, var han mig allerede dengang ligesaa mærkelig i sine Domme og Udtalelser, som senere, da han fik et anseet Navn i denne Retning.

Vi vare meget gode Venner, men i Disputer ikke altid saa ganske fordragelige, skjøndt vi lignede hinanden deri, at vi begge havde let ved at slutte Fred efter hidsige Debatter.

Jeg foretog i dette Aar en Reise med ham til Orvietto, for at see Signorellis Malerier i den derværende Kirke. Paa denne otte Dages Udflugt, da vi disputerede fra Morgen til Aften, gjorde vi det nærmere Bekjendtskab og lagde Grunden til vort fremtidige Venskab. Men med en Slags Sønderknuselse følte jeg dagligt hans Overlegenhed, saa at jeg snart blev enig med mig selv om, at saaledes som han studerede Kunsten, var den Noget, der ikke laa paa mine Veie.

I en fortrolig og ganske aaben Samtale udtalte vi os for hinanden angaaende vore Formaal, og da det nu viste sig, at han aspirerede til Professoratet i Kunsthistorie og Mythologi ved Akademiet, medens jeg blot ønskede at blive Akademiets Secretair, faldt der en Byrde fra mit

Hjerte, som havde trykket mig, ligesiden jeg modtog hint meget naadige Brev af 28de Marts 1823 fra Prinds Christian.

Da den varme Sommer nærmede sig med sin Aria cativa, raadede Freund mig til ikke at blive i Rom, men hellere at følge Malere ud i Bjergene. Jeg sluttede mig altsaa til en Forening af jevnaldrende Kunstnere, som alle bleve mine Venner. Disse vare Landskabsmalerne Ernst Oehme fra Dresden, Genremaler Michel Neher fra München, Louis Richter, fortiden Prof. ved Akademiet i Dresden, Landskabsmaler Wagner, ogsaa en Sachser, og Maleren Götzlaf.

I deres glade Selskab drog jeg ud i Bjergene, udrustet ligesom de Andre med Malerkassen og den store Solskjerm. Paa Høiderne om Albano sloge vi ned som en Flok sværmende Fugle. Hver tidlig Morgenstund førte mig ud i den deilige Natur, for under disse fem Læreres Veiledning, at fuske i Landskabsmaleriet efter Naturen.

Naar vi om Middagen havde holdt vor Siesta og nydt det frugale Maaltid i et Osteri, tilbragtes det Øvrige af Dagen som oftest udenfor et eller andet Kaffehuus.

Oehme sang med Færdighed til Guitaren og

forlystede os mangen skjøn Sommeraften udenfor paa Torvet i Albano, og Vertindens tre vakkre Døttre sluttede sig gjerne til vort Aftenselskab.

Ved at nævne denne Familie, mindes jeg en lille Historie, som i katholsk Retning er ganske charakteristisk.

En Aften havde vor Vertinde og Døttrene Noget at bede Michel Neher om, og da vi Andre vilde vide, hvad der laa dem paa Hjertet, erfarede vi, at det var Intet mindre, end at de vilde have ham til at male deres Skriftefaders Portrait som et Helgenbillede, der skulde foræres til Klosterkirken della Stella i Albano. De medbragte et elendigt Kobberstik efter en Helgen, der hjalp for Tandpine, derefter skulde den ærværdige Paters Billed males.

Neher, som var en temmelig god Katholik, vilde længe ikke have med dette fromme Bedrageri at gjøre; men vi Andre overtalede ham, for Løiernes Skyld, og Pateren indfandt sig nu villigt i adskillige Dage, for at blive portraiteret. Men Ligheden blev altfor umiskjendelig, saa at Døttrene fandt, at dette dog ikke gik an, og Noget af Ligheden maatte svækkes.

Da det var færdigt, bragte vi en Løverdag Aften dette tilbedelsesværdige Stykke i Proces-

sion hen i Kirken, hvor det formodenlig tilbedes endnu i en straalende Nimbus.

Til Taksigelse beværtede den hellige Mand os i sin Celle med Viin og Sukkerkringler.

Efter nogle Ugers Ophold i Albano droge vi til Frascati, hvor vi levede omtrent paa samme Maade, og hvorfra vi gjorde Udflugter til Tusculum og Toppen af Monte Cavo.

De sidste Uger af vort omstreifende Liv tilbragte vi i Tivoli, og her overraskedes jeg en Dag af min gamle Reisefælle fra 1819, Carl Moldenhawer, der havde gjort en Sviptour til Italien og nu drog mig tilbage til Rom, hvor der, efter hvad jeg erfarede, kunde ventes et vigtigt Budskab fra Kjøbenhavn. Secretair-Posten ved Akademiet var, ganske uforudseet, bleven ledig.

Rygterne, som snart naaede til Rom, fortalte, at Akademiets Secretair, Torkild Baden, havde nedlagt sit Embede, efter at han var kommen paa Kant med Akademiet og dets høie Præses i Anledning af den, i hin Tid meget omhandlede, Schlickske Affaire.

Af private Meddelelser erfarede jeg, at Besættelsen af dette Embede for det Første vilde

blive stillet i Bero, da Professoren i Kunsthistorie, Prindsens gamle Lærer, Etatsraad Schou, havde erklæret sig villig til, midlertidigt at overtage Secretair-Forretningerne.

Det klarede altsaa i Sky for mine Udsigter.

Livet i den evige Stad fortsattes nu, saaledes som jeg havde sluppet det, da jeg drog ind imellem Bjergene. Om Hjemreisen var der endnu ikke opstaaet en Tanke. Det var allerede Meget, om jeg blot havde begyndt at kunne see. Derfor var det mig en Opmuntring, da Thorvaldsen en Dag sagde mig, at nu begyndte Sneen at tø lidt op i mine Øine.

Fra Christian Holten, som havde absolveret den theologiske Embeds-Examen, havde jeg modtaget Efterretning om, at han, i Selskab med Landskabsmaleren Harder, havde begivet sig paa Reisen, og at jeg i Efteraaret kunde vente at samles med ham i Rom.

Med stor Længsel imødesaa jeg denne glade Dag og leiede en heel Etage i Huset paa Hjørnet af Via della Porta Pinciana og St. Isidora, hvor vi skulde bo sammen.

Men denne Leilighed var større end vort Behov, og, da jeg erfarede, at Wilh. Bissen, som

jeg allerede kjendte fra Kjøbenhavn, snart vilde indfinde sig, indrettede jeg min Bolig til os alle Tre. Han havde, som bekjendt, allerede udført sine fire Basrelieffer for Slotskirken og vundet et smukt Navn, og da han havde gjennemløbet Skoleaarene i Akademiet med en forbausende Lethed, var der Grund til at vente noget Ualmindeligt af ham; men hans Rygte fra Kjøbenhavn havde været for stort for Rom, og det hed sig der, at Fru Fama dog nok havde blæst for stærkt i sin Trompet.

Jeg mærkede allerede ved min Ankomst til Rom, af nogle Yttringer af den ellers saa brave Freund og selv af Thorvaldsen, at dette Bissens unge Rygte var ankommet tidligere, end han selv, og just ikke — hvad der overraskede mig — havde aabnet Hjerterne for ham. Man ventede at finde i ham en ung Mand, der havde gjort Lykke i Kjøbenhavn, hvor man var let at tilfredsstille, og troede, at han maatte have taget denne Medbør i Kunsten til Indtægt for nu at træde op i Rom som en Pokkers Karl.

Thorvaldsen smilede til mine Forsikkringer om hans Beskedenhed, Fordringsløshed og Elskværdighed, men med den ædle og retskafne Freund gik jeg dybere ind paa Sagen, og i flere Samtaler søgte jeg at omstemme ham og at fordrive

disse slemme Dunster af en saaret Selvfølelse, som han ikke strax kunde gjøre sig fri for. Men Resultatet viste sig afgjørende, da de selv — baade Freund og Thorvaldsen — snart lærte Bissen at kjende.

Med Bissen var Ernst Meyer fulgt fra München. Ligesom Thorvaldsen og Freund vare forudindtagne mod Bissen, var ogsaa jeg mindre venligt stemt mod Ernst Meyer, som jeg kun kjendte som en rebelsk Mosait, der havde sat Professorerne derhjemme Stolen for Døren og var gaaet til München, for der at søge sin Uddannelse. Jeg havde derfor i Begyndelsen ikke synderlig Lyst til at optage ham i Huset, men da Bissen ønskede det, fandt jeg mig deri, og nu flyttede de begge ind i min Etage, hvor Chr. Holtens Værelser endnu stode og ventede.

Ernst Meyer var neppe kommen ind i sit nye Logis, førend han forsvandt, og Ingen vidste hvor han var bleven af. Da han ikke kunde et Ord Italiensk, blev jeg urolig for ham, men Bissen, som kjendte hans særegne Manerer, var ganske ubekymret og svarede mig, at Meyer formodenlig strax havde foretaget en Excursion ud i Bjergene og vilde nok indfinde sig, naar det engang faldt ham ind.

Ganske rigtigt! Efter Forløbet af en Uges Tid indfandt han sig; han havde været i Olevano og allerede der stiftet saa intime Bekjendtskaber, at han i de følgende Uger gjentagne Gange modtog Gjenbesøg af Landfolk derude fra, og Signor Ernesto blev, som bekjendt, indtil sin Dødsdag en tro Ven af disse første, romerske Bekjendtskaber i Olevano.

Førend Bissen fik sig leiet et passende Studio og endnu ikke havde Bekjendtskab til de romerske Modeller, morede han sig hjemme i sit Værelse med at modelere Billedet af sin kjære Hund Biton.

Da jeg en Morgen kom ind til ham, sad han der med Biton liggende foran sig og fuldførte dette lille Arbeide, der blev hans første i Rom.

Paa Plinten skrev han i det bløde Leer: »Rom, d. 30 Nov. 1824« og forærede mig det som en Terra cotta, der i mange Aar derefter har smykket mit Skrivebord som Papirpresse.

Samme Dag fulgte han og de andre Landsmænd mig i Middags-Timen til La Storta, hvor vi i det fameuse Vertshuus udenfor Rom skulde møde tre nye Landsmænd, min Ven Chr. Holten, Landskabsmaleren Hans Harder og Justitsraad Fick, som efter Maaltidet droge i en jublende Kreds ind over Ponte molle.

Ikke længe derefter forøgedes Antallet af de Danske i Rom med to nye Landsmænd, af hvilke den Ene slog sig til Ro for en Række af Aar, og den Anden kun blev der i nogle Maaneder.

Det var Ludvig Bødtcher og hans Ven Jørgen Jørgensen.

Den Førstnævnte hørte blandt mit allertidligste Bekjendtskab, skjøndt af en høiere Klasse i Borgerdydskolen, men Ungdoms Aarene havde kun bragt os sammen leilighedsvis.

Uafhængig stillet i Samfundet, tiltroede man ham et lille Hang til et dolce far niente, som han, da han blev ældre, bedst kunde følge i Rom, og han fulgte det paa den skjønneste Maade ved Siden af Thorvaldsen, der talte ham mellem sine Nærmeste, og for hvem han blev en næsten uundværlig Støtte i adskillige Aar.

Jørgen Jørgensen var en i Studenterlivet næsten udtjent Veteran, af en Celebritet, der stillede ham imellem hin Tids vittigste Hoveder, og da han tillige var et af de godmodigste Væsner, man kunde møde paa sin Vei, var han almindelig afholdt.

Han havde tilbragt en Deel af sit udhalende Ungdomsliv i Selskab med Varianter af sig selv. Men var der maaskee gaaet Endeel tabt for ham i Forholdet til det Normale, saa havde han dog

reddet det Bedste og trøstede sig iøvrigt ved sine melancholske Vittigheder, der vare mere ægte og gediegne, end man var vant til.

Da han var en god Ven af Bødtcher, og da denne havde Raad til, ikke at gjøre Reisen til Rom alene, var »Jørgen«, som vi kaldte ham, fulgt med, for i et Par Maaneder at see Lidt af Italien.

Ernst Meyer havde ved Juletiden været i Rom, skjøndt han som oftest opholdt sig hos sine Venner og Veninder i Olevano, og i sin Gemytlighed fik han nu det Indfald, at sætte det danske Selskab i Rom et lille Monument i Kunstens Rige. Han tegnede nemlig samtlige vore Portraiter for at radere dem i en Kobberplade, af hvilken vi skulde have Aftryk til gjensidig Erindring.

Jeg var hos ham, da han var ifærd med at ætse den raderede Plade, og da det saae lidt misligt ud med Operationen, og jeg opdagede, at den originale Tegning, som nu var afbenyttet, laa, ringeagtet, under Bordet, tog jeg den med hans Tilladelse, under min Beskyttelse, saameget heller, som jeg havde en Følelse af, at Ætsvandet, denne Dag, ikke vilde bide.

Bissens første Statue i Rom var en liggende

Quinde, som han modelerede efter Model i naturlig Størrelse i et lille Studio paa Piazza Barberina, men den blev neppe afstøbt.

I Slutningen af Januar 1825 var det paa den høie Tid at komme til Neapel, hvor Ingen af os endnu havde været.

I Selskab med Holten, Bødtcher, Ernst Meyer og en tydsk Theolog, Dr. Grüneisen, begav jeg mig altsaa paa denne større Udflugt og saae og nød Alt, hvad ellers andre Reisende see og nyde, der ere saa heldige at see Neapel, førend de dø.

Men der traf jeg paa en Ven og Landsmand, som var udelukket fra al denne Herlighed.

Carsten Hauch, som jeg allerede i Genua havde fundet paa Sygeleiet, var nu kommen hid tilsøes, men, uhelbredelig, ventede han kun paa en Amputation.

Da jeg senere, efter Forløbet af et Par Maaneder, som jeg havde tilbragt paa de omliggende Øer, igjen besøgte ham, samme Dag, da han havde overstaaet Amputationen, forlangte han, at jeg skulde komme ind til hans Leie.

Paa den ene Fod nær, var han ganske den Samme. Høittalende, som han var, talte han

om Situationen, som om det Hele ikke vedkom ham, og vilde, idet han slog Tæppet tilside, endelig, som han sagde, »vise mig Stumpen«.

Paa Øerne Procida, og især paa Ischia, havde vi levet idylliske Dage, som Ludvig Bødtcher ofte forskjønnede med sine Sange til Guitaren. Vi havde besøgt Pompeii, Museo Barbonico og hvad der forøvrigt er at see i Neapel, og nu faldt vi i Ro paa Kaffehuse og Restaurationer, saa at det nær var gaaet os, som det gik Hannibals Tropper i Capua.

Ikke engang til at bestige Vesuv blev der Leilighed, da Morgenen næsten altid kom Middagen saa nær, at det blev forsilde at foretage en større Udflugt paa denne Dag.

Ernst Meyer blev utaalmodig og gnaven og kunde ikke finde sig i dette, men erklærede en Dag for mig, at han næste Morgen tog med Dampskibet til Palermo, og jeg besluttede at følge med.

Aarle, d. 23 Febr 1825 bestege vi Dampskibet, som skulde føre os til Sicilien.

Da vi paa den tredie Dags Morgen nærmede os den skjønne Kyst, stode Forbjergene Capo Gallo og Capo Zaffarano i deres fløielsgrønne

Morgen-Kjoler og toge imod os som Verten og Vertinden i Døren.

Da vi kom op igjennem en af Byens Gader, maatte Meyer, som altid havde sin Skizzebog ved Haanden, allerede standse, førend vi naaede Hotellet; der var saamange Smaating, han skulde notere, og fra Hotellet maatte han strax ud for at opsøge Rogers Kapel og Cathedralen. Han var strax gode Venner med Sacristanen, som bragte ham en Stol og lod sig selv tegne i Billedet.

Vi havde allerede været et Par Dage her i denne skjønne By, inden vi naaede op paa Monte Pelegrino, hvor vi dog først og fremmest skulde see den hellige Rosalias Kapel men, da vi kom derop, tog Bjerget sin Regnkappe paa, saa at alle Udsigter laa skjulte for os.

Men det i Klippegrund udhulede Kapel fik vi dog at see, baade dets Ydre og det Indre, hvor Dagslyset neppe kunde trænge sig ind gjennem den rige, rankede Vegetation, som skjuler Indgangen.

Hele Hvælvingen er opfyldt af Drypsteen, hvorfra Vandet draabeviis opfanges af talrigt anbragte Blikrender og denne uafladelige Dryppen under en magisk Belysning fra Lamperne under Loftet, i Forbindelse med det indtrængende Dags-

lys, stemmer den Besøgende saaledes, at han neppe her vil tale Meget eller høit.

Da vi Dagen efter skulde forlade Palermo, havde vi sluttet Overeenskomst med en skikkelig Fører og to Muulæsler, der skulde følge os saalangt og saalænge som vi vilde for 20 Carliner, omtrent to Species om Dagen, og næste Morgen, saafremt ellers Veiret tillod det, skulde vi reise.

Men Vinden var og blev ponente maestro og saalænge den stod paa, var der ikke Tørveir at vente.

Vor Fører, Mariana Campanella indfandt sig med Æslerne foran Døren, men maatte vende tilbage til Stalden.

Da Veiret ikke lod til at ville forandre sig, toge vi mod det som det var.

Det ene Æsel skulde kun bære sin Rytter; det andet, som var noget større, skulde tillige bære Bagagen og kom saaledes ved Oppakningen til mere at ligne en Kameel, end et Æsel.

Da Signor Ernesto strax erklærede det for en Umulighed, at han kunde sidde fast ovenpaa denne Pukkel, maatte jeg finde mig deri, og medens han overmodigt tumlede sig paa sin Sommarello igjennem Gaderne, faldt jeg i Betragtninger over Situationen, og havde ikke Marianas Raab og Pidske-

smelden fulgt bag efter, var mit Pakæsel strax vendt tilbage med mig til Stalden.

Under Lyden af Klokker og Bjælder, droge vi saaledes ud af Palermo.

Strax udenfor Byen aabnede der sig en altid opadstigende, bred Vei, og bagved viste sig det skjønne Palermo for sidste Gang.

Her traf vi sammen med et Reiseselskab af tre Fodvandrende, en Romer og to Franskmænd, som vi allerede kjendte fra Dampskibet. Deres Navne var Sig[r] Romano Ravelli og Mrs Pilastre og Royer, livfulde og vakkre unge Mænd, som vilde gjøre Reisen tilfods med deres Bagage paa Ryggen.

Efter en Timestid naaede vi det prægtige Monreale, og her gjorde vi Holdt paa Torvet udenfor Kathedralen, omringede af et gabende Publikum.

Da Kirken var beseet og Frokosten tilende, drog den samlede Karavane videre. Naturen aabnede sine Perspectiver, og Veien dreiede ind mellem nøgne Bjerge, skjønne Dale og Smaabyer i Dybderne.

Men imellem Bjergdybderne havde Skyerne leiret sig og modtoge os med deres Overflod.

Veien blev næsten ufremkommelig, og Æs-

lerne stolprede imellem Huller og store Steen. Fodgængerne vare allerede distancerede.

Under alt dette pidskede de graa Skyer mig med vaade Svøber i Ansigtet, og da jeg havde søgt Ly under min store Kappe og ikke gav Agt paa Æslet, bragte et Hul i Veien det til at snuble. Jeg, som ikke kunde gribe for mig, styrtede paa Hovedet ud over Æslets Hals og blev liggende, indtil Mariana kom løbende til med et Skrig og trillede mig ud af min lange Kappe.

Ernesto var langt forud og ude af Syne. Da vi igjen mødtes, kom han mig jamrende imøde. Det var gaaet ham omtrent som mig.

Saaledes ankom vi henimod Middag til en af de usleste Byer, jeg vel har seet, en By med det prægtige Navn Sala di Partenico.

I et Vertshuus, som var indrettet for Æsler, fandt vi dog midlertidigt Ly mod Regnen. Det var kun et stort, brolagt Kammer, som, saavidt et tykt Slør af Spindelvæv vilde tillade det, oplystes af et eneste lille Vindue. Loftet var Bagsiden af Tagstenene.

To lykkeligere Rejsende, en polsk Greve og

hans Tjener, havde allerede besat de to Træstole, som var Husets eneste Ameublement.

Her indhentedes vi af de tre trætte Fodgængere og hilsedes gjensidigt med en Skoggerlatter, ved at see denne fælles Elendighed.

Vertinden, som lignede alt det Øvrige, tilbød os Æg, Viin og Brød, men hun skulde først ud at kjøbe det; kun udbad hun sig Betalingen forud, da hun ikke kunde staa i Forskud.

Der blev altsaa skillinget sammen, men Ernesto, som var velbevandret i slige Situationer, gik selv ud for at søge, hvad han kunde finde.

Midt paa Steengulvet lavede vi os nu et Baal af Qvas, og da dette ikke var tilstrækkeligt, fik vi adskillige af Byens Drenge til at forsyne os med gamle Lægter og Sligt formodentlig fra Naboens Plankeværk.

Da Baalet endelig var kommet i Flamme, søgte hver sig en Plads, hvor han kunde finde den. Hist sad En, som paa en lang Kjep holdt sine vaade Strømper over Ilden, her en Anden, som vred Vandet af sine Frakkeærmer, rundt om var der opstillet Pinde som Geværer ved en Vagtild; Skjorter, Beenklæder o. s. v. vare udspilede derpaa, medens Samtlige, saa godt som nøgne, vederqvægede sig i den velgjørende Varme.

Endelig kom Konen med det bestilte Indkjøb. Alle raabte i Munden paa hinanden for at faae de Æg, den Viin, det Brød, han havde bestilt — kun Ernesto sad stille i en Krog paa Gulvet med et gammelt Leerfad paa Skjødet, hvori han tilberedte sig en Salat, som han havde vidst at skaffe sig.

Da Maaltidet var tilende og Klæderne nogenlunde tørre, lavede vi os til Afreisen.

Over jevne Høider og rigt bevoxede Marker naaede vi, nu og da igjennem smaa Bække, til Alcamo.

Da vi nærmede os Byen, mødte vi en Mand i sort Kjole, som præsenterede sig som Byens Præst og Vertshuusholder og anbefalede sig i sidste Egenskab.

Vi fik der et nogenlunde godt Logis, og da vi ikke vare kræsne, var ogsaa Aftens Maaltidet upaaklageligt. Derimod var Regningen, han bragte næste Morgen, ikke saa christelig, at vi jo for Fremtiden foretrak at tage ind hos Gjestgivere, som ikke vare Præster.

Efter en kold Morgenstund lod vi os ret gjennemvarme af Solen paa de udyrkede Marker, som vi fra Alcamo vandrede over, næsten uden Vei eller Sti.

Lidt efter lidt forsvandt ethvert Spor af menneskelig Kunst og Industri — Høiene og Dalene syntes ganske at have glemt det romerske Plovjern.

Et saameget mere overraskende Syn var det altsaa, da vi pludselig, i en Afstand, øinede et af Kunstens skjønne Spor, Templet i Segesta.

Henimod Middag nærmede vi os det stille, menneskettomme Sted, hvor Segesta, for Aartusinder siden, stod som en af Siciliens mægtigste Stæder, og hvor nu Ruinerne af et Tempel og et Amphitheater i saa lang Tid havde overlevet den Tidsalder, hvortil de høre.

Op og ned vandrede vi imellem Søilerækkerne, eller hvilede paa Templets Fodstykker.

Efterat have redet paa Æsler i to Dage, blev det os nu en Hvile at vandre tilfods over disse skjønne Sletter.

En Time før Solens Nedgang naaede vi en lille By, Salemi, hvor Mariana ubemærket skyndte sig at faae Æslerne afpakkede, for at nøde os til at blive her Natten over.

Det Rum, man anviste os, var ikke til at lukke ved nogen Dør ud til Kjøkkenet, saa at vi ikke begge turde forlade Huset.

Ernesto overtog første Vagt, medens jeg gik om i Byen for at søge efter et Kaffehuus.

Det lykkedes, jeg fandt endog en Gjest i Kaffehuset, en smuk, gammel Mand, som paa mine høflige Spørgsmaal angaaende Byen fortalte mig dens Historie fra Saracenernes Tider af og til Gjengjæld fik lidt at vide om mit fjerne Fædreland.

Ved Afskeden beklagede han, at skjøndt vi rigtignok havde truffet paa det bedste Vertshuus i Byen, vilde vi dog neppe faae det synderligt godt der, og at det gjorde ham ondt, at hans lille Huus ikke var istand til at byde os noget Bedre.

Ved min Tilbagekomst traf jeg vore Franskmænd og Romeren, som havde indhentet os og nu fortvivlede over, ikke at kunne faae Logis, saa mødige de vare efter Dagens Marsch.

De vilde opsøge et Kloster, hvis der var et at finde, men vi fik dem overtalte til at dele de maadelige Udsigter med os. I Kjøkkenet var der dog Olie, Salt og Eddike, suur Viin og lidt Brød. Men hvorledes skulde vi Fem faae Plads i to slette Senge?

Jeg gjorde det Forslag, som gik igjennem, at vi nu først skulde fortære det Maaltid, vi

kunde faae, og, naar Sovetiden kom, gjøre fem Senge af de to, og trække Lod om Pladserne.

Vi sad lidt modfaldne ved dette tarvelige Maaltid, fordi Vinen var saa yderlig slet, og Vandet endnu værre, da min Ven fra Kaffehuset viste sig som en Aabenbarelse i Døraabningen, ledsaget af en Karl, der bar en Kurv og to store Flasker.

I en ziirlig Tale bad han Selskabet undskylde sin Paatrængenhed. De gode Vertshuus-Folk kunde naturligviis ikke altid være forberedte. Han vovede derfor at tilbyde, saa godt han formaaede det, nogle Forfriskninger, som han frygtede, vi ellers maatte savne.

Hans Artigheder bleve overdøvede af vor Jubel, som gjenspeiledes i hans Ansigt paa det Elskværdigste.

Han udpakkede nu med en ædel Selvfølelse de gode Sager og anbefalede os især Vinen, som den bedste fra hans egen Mark. Og for at vi ret skulde kunne bedømme dens Godhed, hævede han ud af Kurven det skjønneste Eftermaaltid af Druer.

Trængselsmaaltidet blev i et Øieblik forvandlet til et lystigt Bacchanale, og Glæden blev saa støiende, at Husets Folk flokkede sig om vort Bord for at tage Deel i det muntre Lag.

Vor ædle Velgjører fortalte os nu med megen Godmodighed, at han var Digter, og fremsagde en Sonnet, han nyligt havde digtet til Ære for hans nye Konge, Francesco 1mo.

Vi fandt naturligviis Digtet fortræffeligt — ligesom hans Viin og drak med ham paa Kongens Velgaaende.

Ved Afskeden udbad han sig vore Navne og gav os sit. Han hed: Don Francesco Corleo.

Da han silde paa Aftenen havde forladt os, blev Bordet flyttet ud, og hele Gulvet bedækket med Sengeklæder og lidt Halm, og for at der dog med Grund kunde foretages en Lodtrækning, bleve nogle Leiesteder med Flid gjorte ulige bedre end andre.

Ernesto, som til sin Ærgrelse havde trukket et godt Nummer, gav sin Seng til Pris, svøbte sig i sin Overkjortel og strakte sig, med Randselen under Hovedet, hen i en Krog paa det bare Gulv.

Næste Morgen afreiste vi, førend Taagen endnu havde hævet sig, ned fra Salemi til den skjønne Dal, vi om Aftenen havde seet, belyst af den nedgaaende Sol. Veien førte os forbi det lille Landsted, hvor den ædle Don Corleo vel endnu sov paa sit grønne Øre, efter Sviren iaftes.

Vi havde gjerne standset, for at bringe ham vort Farvel, men vi havde en lang Reise at tilbagelægge denne Dag, for at naa Sciacca inden Aften. Ved en Bæk, som vore Fodvandrere ikke kunde passere, maatte de gjøre en Omvei, medens vi droge over det palmerige Castelvetrano, (palmosa civitas Castelvetrano) uden at træffe paa Palmerne.

Derimod fandt vi ved Sciacca de berømte Ruiner af Selinunt, hvor tre styrtede Templer laa henkastede, og en eneste Pille endnu stod tilbage som et høit Taarn. Synet af disse henkastede Steenblokke, som ligge her mellem hverandre, vakte Tanken om, at overmodige Giganter maa engang have taarnet dem op, og at den vældige Tordner har omstyrtet det Hele, for at vise sin Overlegenhed.

Imellem Søileblokke, hvis Cannelurer kunne modtage en Mands Ryg, doriske Capitæler, som Øiet kun kunde omfatte i Afstand, Stykker af Architraver, som det synes menneskelig Kraft umuligt at rokke, slyngede den yppige Buskvæxt sine Guirlander og Krandse i broget Blomsterpragt, saa at man maatte beundre og elske Naturen i det Smaa, medens man forbausedes ved Kunsten i det Store.

Da vi længe og med endeel Besvær havde

kravlet om mellem disse Ruiner, fandt vi et indbydende Høisæde paa et Stykke Architrav, og der lod vi Dugen brede og Castelvetranos Viin krydre vort Hyrde-Maaltid.

Vore Venner vare endnu ikke komne, og der var ikke Tid til længere Venten.

Igjennem vidt udstrakte Buskadser af Myrther og Oleandrer og en Farvepragt i det stærkt duftende Blomstertæppe, som omsummedes af en ligesaa broget Sværm af Insekter, fortsatte vi vort langsomme Ridt, medens Nattergale fløitede paa høire og venstre Side.

Igjennem eensformige Alleer af Aloe og Cactus nærmede vi os Strandbredden og kom om Aftenen til Sciacca.

Dagen efter naaede vi den, trods Navnet, lidet lystelige By Montalegro. For at fordrive Tiden, tog Ernesto sin Skizzebog og tegnede et Par tyggende Børn, og neppe havde han begyndt, før den aabne Dør blev fyldt af nysgjerrige Tilskuere, som alle vilde tegnes. Han udvalgte en smuk, lille Pige, og ved hver Streg puffede de hinanden i Siden og nikkede med Beundring.

Da vore Æsler atter stode oppakkede udenfor Døren, præsenterede Mariana os en god Ven, en ung Courer i blaa Trøie, besat med Guldtresser, og et rødt Silkeskjerf om Livet. Han

vilde ogsaa gjerne tegnes og fulgte derfor med os til Girgenti og morede os underveis med sine Elskovssange.

Her imellem Levningerne af det gamle Agrigent udsøgte vi vor Hvileplads i det skjønne Concordias Tempel, som i Middelalderen var blevet indviet til St. Gregorius. Her skulde der tegnes!

Ernesto valgte sin Plads udenfor; jeg foretrak at sidde inde i Templet og slog mig der til Ro, for at berige min Tegnebog med et Erindrings-Blad.

Næsten troede jeg, at det var en Aabenbaring af den hellige Gregorius, da en aldrende Geistlig kom ridende paa sit Æsel ind imellem Pillerne.

Hans artige Hilsen gjengjeldte jeg, da han stod af og satte sig i Græsset ved min Side.

Han begyndte Samtalen med at bemærke, at jeg vel maatte være en Fremmed, — at jeg ikke var en Sicilianer, kunde han jo nok høre. Maaske fra Rom eller Napoli?

Jeg svarede ham, at mit Land var langt høiere mod Nord. — «Maaske fra Milano?»

Da jeg nævnede Danimarca, gjentog han

det, lidt forskrækket, og tilføjede efter en Pause: «Altsaa er I nok ikke — 'un Christiano?»

Det meente jeg dog at være. — «Men er I da ikke Protestant?» — «Men Protestanterne ere dog vel ogsaa Christne?» svarede jeg.

Han rystede betænkeligt paa Hovedet og spurgte, om vi da troede paa Christus? Jeg svarede bekræftende, og nu bad han mig være saa god at sige ham, hvad vi da troede om Christus, og jeg gjorde ham i Korthed min Troesbekjendelse.

«Men altsaa ere I jo dog Christne!» gjentog han med Forundring.

«Det er ogsaa min Mening, ærværdige Fader!»

«Tilbede I da ogsaa Helgenerne!» «Nei!» svarede jeg. — «Ikke heller Madonna?» — «Vi nævne Christi Moders Navn med Ærefrygt og Ærbødighed, men hun tilbedes ikke som hos Eder!» gjensvarede jeg. — «Men I have jo ingen Sacramenter?» yttrede han. — «Vel ikke saamange som I, men vi have dog baade Daabens og Nadverens.» — «Og I faste ikke?» — «Nei!» svarede jeg. «I et nordisk Klima gaaer det ikke an at faste; der skal noget Andet til! Og jeg troer ogsaa, at Eders hellige Fædre, som har indrettet Fasten, mest har taget Hensyn til

Sundheden! Desuden,» vedblev jeg, «staaer der jo i den hellige Skrift, at ikke det, som gaaer ind af Munden, men det, som gaaer ud af den, gjør Mennesket ureent!» — «Men», sagde han derpaa, som om en Steen laa ham paa Hjertet, «er det sandt, at Eders Præster tør gifte sig?» — Jeg forsikkrede ham, at det var ganske sandt. «Og vilde I ikke», gjentog jeg, «om det ellers var Eder tilladt, gifte Jer?» «Hør», sagde han, idet han tog mig hurtigt ved Haanden og reiste sig, «jeg mærker nok, at I hos Jer maa have en meget god Regering!»

Derpaa hilsede han mig paa det Venligste, besteg sit Æsel og forsvandt i den yppige, livsglade Natur som en Gjenganger, der vender tilbage til sin fugtige Gravhvælving.

Ernesto og jeg fortsatte nu Vandringen over endeel Steendynger og kom, vildfarende, ind paa en stor Viinmark, da vi ikke havde Føreren med. Paa disse ulovlige Veie nærmede vi os et lille Huus med Balkon, hvor en Mand viste sig og raabte til os. Vi troede det var et Forbud. Men ingenlunde. Da vi nærmede os, forstode vi, at det var en Indbydelse, og at dette Huus maaske var et Osteri.

Ved vor Ankomst modtog han os paa Trappen med en lille Tale til Velkomst:

«I maa tage tiltakke! Jeg har ikke Meget «at byde, men vi skal nok komme ud af det! «I maa vide, at Kongen nylig har givet mig «denne lille Eiendom i Forpagtning, og jeg er «herude idag, for at bringe mine Sager i Orden. «Nu skal I spise med mig af det, jeg har taget «med. Vi komme nok ud af det!»

Vi begyndte med at gjøre Undskyldninger; vi vilde ikke berøve ham hans eget Mundforraad, men han svarede gravetetisk: «Jeg vil blot vise «Jer, at de nye Agrigentinere ikke staa tilbage «for de gamle i Gjestfrihed!»

Maaltidet var tarveligt, men Vertens Gjestfrihed og Munterhed krydrede det. Da vi havde spist et Par raa Kaalstokke, et Par haardkogte Æg og drukket næsten al hans Viin, vilde vi fortsætte Vandringen, men først skulde vi see hans Have og smage de Frugter, han havde der, og saa vilde han selv følge os et Stykke paa Veien, at vi ikke igjen skulde fare vild..

Da Girgenti laa bag ved os, gav vi ham til Afsked vore Navne. Han hed Pietro Romani da Girgenti.

Da vi kom i Logis, mødte vi vore tre Fodgængere, som fik vort sidste Eventyr, og næste Morgen ved Solens Opgang skiltes vi igjen, da de nu skulde nyde Girgenti, medens vi drog ad Syracusa til.

Gjennem Byerne Favera og Canicatta kom vi om Aftenen til Calatagirone, og den næste Dag, d. 6te Marts, viste Ætna sig med sin sneebedækkede Top.

En Regndag havde vi at gjennemgaa fra Palagonia, en Dag af samme Slags, som hin i Sala de Parthenico, men Menneskene, vi traf her, vare godmodige i en sjelden Grad og optog os paa det Bedste.

Medens Ernesto fik sin Frakke tørret paa Døren, tegnede han Billedet af en femtenaarig Kone, som, medens hun havde sit ene Barn hængende i en Vugge, bar det andet under sit Hjerte. Denne Tegning forærede han mig.

Da vi næste Morgen kom igjennem Carlentini, viste Ætna sig i sin Pragt. Den øverste Deel af Bjerget var bedækket af Snee, og kun en svag Røgsky svævede derover. Den grandiose Form af det Hele drager Øiet bort fra alle Enkeltheder i Omegnen, saa at vi paa adskillige Dagsreiser troede, at vi vare Bjerget ganske nær.

Ihvor interessant dette Syn endog var, vendte

vi det dog for Øieblikket Ryggen. Vi skulde først til Syracusa, og der ankom vi før Solen var gaaet ned.

Da vi nærmede os Resterne af den forsvundne By, red vi, uden endnu at vide af det, i Hjulspor, indslidte for Aartusinder siden i de antikke Gader. Over tre eller fire Vindelbroer kom vi ind bag den nuværende Stads Ringmure, men hvor jeg havde ventet at møde en Tummel som i Palermo, fandt jeg en nedslagende Stilhed som i Pisa.

Strax ved vor Indtrædelse i det os anviste Vertshuus, blev Ernesto forbauset af den høist maleriske, gothiske Trappe, som fra Gaarden førte op i en ligesaa skjøn Svalegang, der indtog den ene Side af Gaardrummet.

Vi opsøgte endnu samme Aften Capuciner-Klosteret, og næste Morgen førte en Munk os igjennem de berømte Latomier, eller Steenbrud, hvor engang de fangne Atheniensere have hensmægtet i sørgeligt Trældom, og hvor Tyrannen Dionysius havde siddet paa Luur i den Kløft, som nu bærer Navnet af hans Øre.

Ved en Muur, som skiller Havet fra Byen, fandt vi, efter lang Søgen, endelig Arethusas

Kilde, som nærmere lignede en Cloak, end den af Theokrit, Virgil, Ovid og siden af saa mange tydske Digtere saa ofte besjungne Kilde.

Det var da ogsaa kun Sagnet, der holdes i Ære. Kilden, man viste os, var nu Byens offentlige Vaskerplads, hvor et Selskab af smudsige Quinder udskyllede deres Pjalter og undredes over, at alle Fremmede lode sig føre derhen, for at see dem vaske.

Da jeg paa den skummende Havbred havde ihukommet Paulus, Plato og Archimedes, brød jeg mig kun lidt om Arethusa.

Vi skulde nu ogsaa ned i Katacomberne ved Kirken St. Giovanni.

En Munk, som saa ud ligere en Bandit end Eremit, tog imod os og førte os, med sin Fakkel, gjennem flere Etager, saa dybt ned, at vi hellere vare blevne deroppe. Men da Vennerne senere indfandt sig, fik vi større Dristighed til at gjentage disse Vandringer.

Fra Syracusa gik Reisen nu nordpaa. Det var Regnveir, men Reisen gik nu til Danmark, og blev hilset festligt med en Flaske af den ædle Syracusaner. Underveis maatte vi søge Ly i en

Stald og slaa os til Ro, da en Flod, vi skulde over, var høit opsvulmet.

Men den inderste Deel af dette Skur var allerede indtaget af et Selskab, som om et Baal tørrede deres Klæder.

Man modtog os med Høflighed og indrømmede os Pladser i Kredsen.

Allerede vante til denne Tørrings-Methode, fulgte vi Exemplet, og i Mangel af en Stol fik jeg en Bjelke at ligge paa. Den polske Greve med hans Tjener var her allerede.

Han fik Hyttens Beboerske kaldet frem og vilde have Mad og Drikke. Der var Intet; Alt var fortæret af et tidligere Selskab.

Der blev nu udsat en Præmie for den af Førerne, der først kunde komme over Floden, for at proviantere. Flere af dem forsøgte derpaa med deres Æsler, men forgjæves, Æslerne kunde ikke modstaa Strømmens Magt.

En efter Anden søgte sit Leiested i Foderet, og en lydelig Snorken forraadte deres søde Søvn. Jeg svøbte mig ind i min vaade Kappe, strakte mig henad Bjelken, med Randslen under Hovedet men hindredes i at sove af et aabent Hul oppe i Taget, da det stadigt regnede.

Konen i Huset havde lovet at ville bage nogle Brød af Ricotta ɔ: sammenløbet Mælk,

men da Ovnen skulde ophedes og alt Brændsel var benyttet, maatte vi kløve Knuderne, vi havde haft at sidde paa.

Tre Førere bleve nu sendte ud til en lille By, Melitti, et Par Migliers Afstand, oppe i Bjergene, for at indlede Underhandlinger angaaende vor Proviantering.

Op ad Dagen kom vore Førere tilbage, og deres Ankomst var saa støiende, at vi deraf maatte slutte, at bragte de os end ikke Andet, saa bragte de os dog Viin, og det viste sig ogsaa snart, at, foruden den store Leerdunk, havde de ogsaa overfyldt sig selv.

Foruden Vinen havde de et Par Høns, rigeligt Salat og Risengryn. Grevens Tjener paatog sig at lave Retterne.

Men da Riissuppen stod paa Bordet, var der ingen Skeer. Pilastre havde itide taget Husets eneste Ske i Besiddelse, Greven havde sin i et Etui; vi Andre maatte hjælpe os, som vi bedst kunde: Royer, der i sin Vestelomme bar et lidet Bæger af lakeret Læder, brugte det som Ske. Men Ernesto, som atter var gaaet udenfor, kom tilbage med en stor Kaalstok, hvoraf han med Kunst udskar sig en Ske, saa smuk, at endog Konen i Huset ved vor Afreise bad om den til Erindring.

Vi sad endnu ved Maaltidet, da en Mand kom ind og trak sin Hest bagefter. Da vi hørte, at han var kommen over Floden, brød Selskabet strax op til Afreise.

Ved Flodbredden saae det dog endnu betænkeligt ud. Ingen af Førene vilde være den første, førend en Knøs skammede dem ud og tilbød sig. Da hans Æsel var kommet ud i den rivende Strøm, blev der almindelig Taushed, og da han lykkeligt var sluppet over, fulgte vi Andre efter.

Kun Mariana, som sad bagpaa Ernestos Æsel, faldt i Vandet, men slap med at blive vaad. Glæden yttrede sig nu i, at Alle begyndte, hver i sit Tungemaal, at synge sine Viser.

Saaledes gik Reisen meget behageligt, indtil vi nærmede os Byen Agnuni, men da var det allerede Aften, og Mørket var nærved at hindre den Ene i at see den Anden.

Paa een Gang standsede den forreste Fører Rækken ved sit Raab. Der var et farligt Sted — en smal Sti, som førte ned af Bjergsiden. Til Venstre var der en Skov, eller idetmindste Træer, da Grenene nu og da slog os i Ansigtet, og Royer mistede sin Hat; til Høire havde vi

en Skrænt, hvis Farer vi kunde gjette os til, naar Æslerne reve Stenene løse, og vi hørte dem trille ned. Engang imellem lød Førerens Raab: »Lasciate gli muli! Signori!« ɔ: vi skulde overlade Alt til Æslerne.

Efter et langt Quarteers Svæven imellem Liv og Død viste der sig nedenunder et Lys — det var i Agnuni. Da bleve vi glade og klappede hver sin Somarello, der havde baaret os saa forsigtigt og som en Hund havde sat sig paa Bagen, hvergang det kneb.

I Agnuni havde man Alt, hvad vi kunde ønske, blev der sagt, endogsaa Senge i et stort Huus ude i Haven, men da Tiden kom, fandt vi et Brædeskur, halvt opfyldt af Citronkasser, og en af dem fik jeg til Hvilested. Sengeklæder eller Halm var ikke til at opdrive, og Lys maatte vi ikke faae, af Frygt for Ildebrand.

Det var forsilde til at søge Ly andetsteds. Jeg maatte altsaa tage tiltakke med min Randsel under Hovedet og den vaade Kappe over Benene. Mine Fødder hang udover Citronkassen.

Da den længe ønskede Morgen endelig indfandt sig, glemte vi snart Nattens Lidelser, ved at see Ætna ligge ligeudenfor, i sin Storhed, belyst af Morgensolen. Regndagene havde ganske

renset Luften, og en kold frisk Vind mindede om en klar, dansk Vintermorgen.

Efter nogle Migliers Ridt fik vi atter en Flod, Giaretta, at passere, langt bredere end den sidste. En Færge var der, men ingen Færgefolk — det var en Søndag.

At vende tilbage til Agnuni var næsten besluttet, da en af Førerne lod et Ord falde om, at naar man blot red ret langt ud, udenfor Mundingen, kunde man vade over Sandbankerne ved Hjælp af Æslerne. Jeg foreslog at forsøge dette.

Marianas Æsel havde gjort denne Søreise tilforn og kjendte Veien; han skulde altsaa ride i Spidsen, og efter ham fulgte jeg.

Da vi kom saalangt ud, at Vandet naaede op til Sadlerne, blev Sagen lidt betænkelig. Æslet havde sin Nød med at modstaae de udstrømmende Bølger, og for at blive paa Dyrets Ryg maatte jeg klemme mig fast om dets Hals.

Det lykkedes os, men vore Venner vare endnu derovre. Hverken Ravelli eller Greven, som havde seet Faren, vilde prøve derpaa.

Mariana vendte tilbage for at hente de Andre, og imidlertid fik jeg mig mine Klæder tørrede paa den varme Sandbred.

Saaledes ankom vi uden videre Hindringer til Catanea, men saa udmattede af de foregaaende Dages og Nætters Anstrængelser, at vi tilbragte de følgende Dage i al Magelighed i disse underskjønne Omgivelser.

Langsmed Stranden, over Jaci Reale, mødte vi de sydligste Bjergspidser af Italien og, imellem Giare og Mascoli nuovo, Noget af det Skjønneste, som Sicilien har at prange med. Vi forlode her baade Førere og Æslerne, for ad en skjøn, men møisommelig Bjergsti at besøge Taormina med dets vidt berømte Theater.

Ved Nedstigningen paa den anden Side mødte vi igjen vore Æsler og fortsatte Reisen igjennem en vild, men pragtfuld Bjergegn over Cap Alessis.

Næste Morgen laa de calabresiske Bjerge og Rheggio paa den anden Side af Havet ligeover for os, og da vi kom til Messina, var det første Flag, som hilsede os, Dannebroge!

Her kom vi til at opholde os længere, end vi havde ventet eller ønsket det.

Da vi ved vor Ankomst havde klaret med Mariana, undredes vi over, at han, der dog havde faaet gode Drikkepenge, forlod os uden et

venligt Farvel. Vi troede, at han alt var langt borte paa Veien over Termini til Palermo, da han, som vi sad ved Bordet, viste sig for os med følgende lille Tale: »Nu er jeg færdig, Herrer! til at reise, men forinden vilde jeg dog gjerne bede Eder, ikke at bære nogen Vrede imod mig, fordi jeg, som I nok mindes — forløb mig. — I erindre det nok?«

Men vi huskede det ikke.

Jeg anfører dette Træk af en aldeles usleben Karl, fordi jeg har saamegen Grund til at paaskjønne de brave Sicilianere.

Der blev nu holdt Raad om, hvorledes vi skulde tiltræde Reisen igjennem Calabrien. Da Verten hørte, at vi vilde gaa igjennem Calabrien og ikke opholde os mange Dage i Messina, korsede han sig og forsikkrede, at vi satte Livet paa Spil. Vi troede, at han som Gjestgiver heller vilde beholde os noget længere, da Dampskibet var under Reparation, og satte ikke Lid til hans gode Raad.

Strax efter indfandt en Opvarter sig — en rask, ung Knøs, som gjorde sig et Ærinde og præsenterede sig som indfødt Calabreser.

Han forsikkrede, at man reiste ligesaa sikker i Calabrien som noget Sted paa Sicilien, naar man blot ikke røbede formegen Velstand. Vi troede ham og bestyrkedes i vort Forsæt.

Vi bleve nu enige om, at vi vilde lette vore Randsler for al Overflødighed, og da der just stod en Tiggerdreng udenfor Vinduet, begyndte Ernesto at formindske sin Garderobe ved at kaste et Par Beenklæder ud til Drengen. Dette Exempel fulgtes nu af os Alle. Randslerne bleve slæbte frem paa Gulvet til Mønstring, og, selv skjulte inde i Værelset, udsendte vi det ene Klædningsstykke efter det andet, og i et Øieblik var der paa Gaden samlet et Antal af glade Modtagere, som jublede ved hvert Stykke, der blev sendt ud af Vinduet.

Næste Morgen vilde vi lade os sætte over til Rheggio, for i ti Dage at vandre til Neapel.

Men vi vare endnu ikke komne ud af Sengene, da Verten lod os vide, at hans smukke Serviteur om Natten havde stjaalet hans Sølvskeer og var formodentlig allerede derovre, for at tage imod os hos sine Landsmænd.

Det gjorde en Forandring i vor Reiseplan. Istedenfor samme Dag at reise tillands, søgte vi om en Skibsleilighed til Neapel, og den fandt vi først efter nogle Dages Forløb.

Men Skibet var endnu ikke klart, og da det var reisefærdigt, havde vi et Par Dages Modvind.

Endelig vare alle Hindringer beseirede, og med en frisk Kuling fore vi for fulde Seil, først

forbi det frygtelige Charybdis og strax efter forbi Scylla, saa at Horats's bekjendte Trusel ikke opfyldtes paa os.

Imod al Forventning og over Haabet, øinede vi næste Morgen Capri og Ischia, og efter fire og tyve Timers Seilads stode vi atter under Vesuv.

Den 25 Marts vare vi altsaa tilbage i god Behold i Neapel og traf der vore Venner omtrent, som vi havde forladt dem.

Her laa nu et Brev og ventede paa mig. Det var fra min fyrstelige Beskytter, Prinds Christian Frederik.

Kjøbenhavn d. 24. Febr. 1825.

»Min kjære Thiele!«

»Det har været mig særdeles kjært at modtage deres interessante Skrivelse af 15 Januar, i hvilken De gjør Rede for Deres Tids Anvendelse og meddeler saa saare udførlige Tidender om Thorvaldsens og vore andre Landsmænds Arbeider. Beskuelsen af Roms Kunstskatte og Kunst-Mærkværdigheder i Selskab med dannede og forstandige Kunstnere har vist for Dem været til sandeste Gavn til Udvikling af den høiere Kunstsands, som De, ved allerede forhen at

gjøre Dem bekjendt med Kunstværker og ved videnskabeligt Studium havde stræbt at danne. Hvem skulde kunde fortænke Dem i, at De valgte Sommermaanederne til Ophold i Roms bjergfulde Omegn, i Særdeleshed da De selv udøver Landskabstegning. Neapel er desuden skjønnest om Foraaret, men der synes mig De bliver for kort. Kunde mit Brev træffe Dem der, hvilket dog neppe er muligt, da anmodede jeg Dem saameget hellere om at blive der noget endnu, til kort før den stille Uge, for at kunne besøge Neapels herlige Omegn, men ogsaa for at foretage Undersøgelse over de Neapolitanske Malere, som jeg begyndte, men ei fik Tid at fuldende. De maatte i den Henseende først henvende Dem til Cavaliere Arditi (som nu er Æres-Medlem af vort Academie) og opnaae Tilladelsen til at gjøre Dem bekjendt med den Neapolitanske Skoles Mestere i gli Studii.

Efter dette Bekjendtskab med Malerne maatte De besee Malerierne i Kirkerne, notere Dem det mærkelige ved hvert Malerie af Betydenhed og Mesterens Navn, og saaledes vilde De være istand til at samle Materialier til den Neapolitanske Kunsthistorie, som Fiorillo behandler altfor overfladigen, men til hvilken

man finder (den) bedste Veiledning i Danielis Reisebeskrivelse (om jeg husker Navnet rigtigt) — — — saa at man ved Neapolitanernes egen Ukyndighed herom fristes til at troe, at denne Skole er fattig, endskjøndt den tæller mange udmærkede Mestere.

I Neapel maatte De desuden søge Kjendskab med mine Venner Monsignore Capece-Latro, forhen Erkebisp af Tarent, — med Cav. Monticelli, Secretair for Videnskabernes Academi, med Canonicus Iorio, som er ansat ved den Kongelige Antiquitets- og Vase-Samling, og med flere Videnskabsmænd. Cavaliere Carelli, en stor Myntkjender, vil maaskee medgive Dem nogle Mynter, anskaffede for mig, og Hr. San Angels's Kjendskab maa De ogsaa gjøre ved Monticelli, da han besidder Malerier og en skjøn Antiksamling og forstaaer sig paa Malerierne i Kirkerne.

Skulde De være tilbagekommen fra Neapel, da vil jeg haabe, at De har udrettet det meeste af hvad jeg her bad Dem om, hvis ikke vil det dobbelt fortryde mig, at jeg ikke skrev Dem før til derom.

Jeg seer med Fornøielse, hvor varmt De føler Skjønhederne og Aanden i Thorvaldsens uforlignelige Kunstværker. Hans Christus har

jeg desværre ikke seet, men jeg kjender den af Tegning og Beskrivelse og veed, at alle tabe sig i Beundring ved at beskue dette saa fuldkomne Kunstværk. Det er derfor en stor Roes, at Apostlene ere denne Christus værdige. Det skulde fornøie mig at erfare, at Thorvaldsen ikke forskyder Freunds Taddæus. Gruppen Johannes, som prædiker i Ørken, maa efter deres Beskrivelse at dømme være særdeles skjøn. Overmaade sindrige finder jeg Allegorierne, som have tjent til Motiverne for de tvende Figurer: religiøs Grandskning og Aandsstyrke, som skal udføres til Pave Pius VII Monument. Yndige maa de tvende Basreliefs være, som De beskriver, og hvor glædeligt for os alle, at vide vor mageløse Thorvaldsen i en saa uafbrudt Virksomhed. Hvad De siger mig om Freund og Bissen, kan ikke andet end glæde mig; jeg veed, Freund er beskjeftiget med at fuldende de bestilte Arbeider, og dernæst har han tilsagt mig at ville vende tilbage til Fædrenelandet, hvor vi kunne have ham behov. Bissen vil vist gaae frem med mærkværdige Skridt. I Deres næste Brev beder jeg Dem at meddele mig Underretning om Thorvaldsens Dom om denne talentfulde Kunstner og at sige mig, om han ikke arbeider under Thorvaldsens Øine. Jeg

seer, at han allerede vover sig til Statuer, hvilket jeg haaber vil lykkes.

Naar Kassen med deres Büste hjemsendes under min Adresse, skal det fornøie mig, at vise Dem denne Tjeneste.

Jeg har nylig modtaget Chev. Cammucinis Svar, og beder Dem at gjengjælde Hilsenen paa det forbindtligste. Catels Malerier ere vist yndige. Det, som jeg besidder af ham, er en sand Prydelse for min Samling.

Det skal meget fornøie mig at see Dem tilbage til Fædrenelandet, endog førend Deres Reisetid er forløben. Ved den Stemning, der er for Dem i Academiet, og da Secretairposten endnu er ubesat, saa vil det være til Fordeel for Dem, ei at blive borte over den bestemte Tid, og jeg lover mig alt godt for Dem af den indgivne Ansøgning om Ansættelse som Secretair ved Akademiet.

Jeg henlever, min kjære Thiele

Deres velvillige

Christian Frederik.

Der maatte altsaa »iles af visse Aarsager!« Den 27de Marts forlod jeg Neapel i

Selskab med Chr. Holten og Bødtcher, og d. 30te vare vi igjen i Rom.

I Begyndelsen af April afreiste Høyen og Fick til Danmark; vi Andre fulgte dem til Pontemolle. Tiden til vor egen Afreise var bestemt til den 2den Mai. Skilsmissen fra dette mit andet Hjem i denne Verden, hvor jeg havde levet det gladeste og lykkeligste Liv, et Menneske kan leve, hvor jeg skulde forlade saamange Venner uden al rimelig Udsigt til nogensinde at see dem igjen, om jeg endog turde haabe at mødes engang i Tiden med de nærmeste, Thorvaldsen, Freund, Bissen og Ernst Meyer, laa mig tungt paa Hjertet.

Men iblandt alle Museer, Kirker og Kunstsamlinger, som jeg flittigt havde besøgt, var der et Sted, som havde mit hele Hjerte, og som jeg elskede næsten paa alle de Andres Bekostning — det var Thorvaldsens Studier paa Piazza Barberina.

Om jeg ogsaa fik enkelte af disse Mesterværker at see igjen, dette mageløse Hele skulde dog nu Tid efter anden adsplittes, og hvorlidet kjendte man dog til denne Herlighed derhjemme!

Denne Tanke havde allerede længe grebet mig, og for dog at bevare mig selv en fuldstændig Erindring af Alt, hvad jeg her havde

seet, havde jeg optaget en nøiagtig Fortegnelse og benyttet Freunds og Andres Meddelelser til hvert Arbeides Historie.

I en vemodig Stemning tilbragte jeg Søndag Eftermiddagen d. 1ste Mai i den lille Have, der laa imellem de mindre Studier under Palazzo Barbarinis mægtige Mure, og sad der ganske alene, kun i Selskab med en lille omkrybende Skildpadde, paa min Feltstol, ifærd med at forøge min Tegnebog med et Blad til Erindring om dette kjære Sted.

Da var det, som jeg har fortalt i Indledningen til mit større Værk om Thorvaldsen, at jeg overraskedes af Manden selv, der, uden at jeg havde mærket hans Komme, stod bag ved mig og saae ned i min Tegnebog. Da jeg havde sagt ham, at jeg vilde have denne Erindring med paa Veien, hvilket syntes at glæde ham, yttrede han, at det dog var forunderligt, at saamange Danske der havde besøgt ham i Rom, havde dog endnu Ingen tænkt paa at skrive hans Levnetsløb. Denne Yttring slog ned i mig. Man kan i enkelte Øieblikke have en Lysning af en heel Fremtid.

Den første Deel af Drømmen paa Bakkehuset var jo alt gaaet i Opfyldelse — jeg havde været i Italien. Den anden Deel, Fru Rahbeks

Drøm, kunde jo saaledes gaa i Opfyldelse — in effigie.

Jeg greb altsaa Haanden, han rakte mig, og erklærede, at jeg under hans Bistand vilde overtage et saa hæderligt Hverv og meddeelte ham, at jeg allerede var i Besiddelse af de første Materialier. — Men hans Ungdomshistorie? hvorledes skulde jeg finde Materialier til den?

Da jeg havde faaet ham nærmere ind paa Sagen, henviste han mig til sine ældste Bekjendte i Kjøbenhavn, Willerup paa Frederiksværk, Stephen Heger og adskillige Andre. Forresten meente han, at dette var mindre væsentligt, da hans Barndom og første Ungdom var hengaaet under saadanne Kaar, der ikke behøvede at omtales. Iøvrigt skulde vi correspondere. Hvad jeg sendte ham til Gjennemsyn, vilde han læse og berigtige. »Imorgen tidligt sees vi!« — Han vilde følge mig til Vognen.

Med de øvrige Landsmænd samledes jeg om Aftenen. Siden Hjemkomsten fra Neapel boede Chr. Holten og jeg i Via sistina i et Par Værelser ovenover en Kostald. Inventariet, som var flyttet derhen, var vor Eiendom; vore Glas og Foglietter skulde nu bruges for sidste Gang. Festen var veemodig, og Afskedsskaalerne gjorde

den tilsidst saa krampagtig, at vi i Exaltationen endte den med at knuse Glassene mod Steengulvet og at hugge Benene af alle vore Stole.

Tidligt næste Morgen indfandt Vennerne sig igjen, lidt forsvirede, for at følge os hen til det Sted, hvorfra Vetturinen skulde afgaae.

Thorvaldsen var med, for i dette Selskab, tilfods, at følge os til Pontemolle. Da jeg skulde stige ind i Vognen, omfavnede han mig og satte en Ring paa min Finger, og aldrig har jeg forladt noget Sted — ikke engang Kjøbenhavn — med saamegen Hjertets Bevægelse, og endnu græder jeg ved Erindringen.

Onsdagen d. 14de Sept. 1825 kom jeg tilbage til Kjøbenhavn.

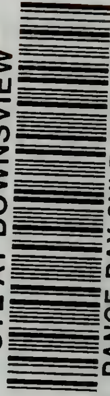
Efter Prindsens Ordre gjorde jeg de gamle Akademi-Professorer min skyldige Opvartning. Jeg mærkede allevegne, hvilken Talsmand, jeg havde haft i Akademiets høie Præses, og den 7de November, da Valget skulde afgjøres, faldt Stemmerne paa mig.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

PT
8165
T45Z52

Thiele, Just Mathias
Af mit livs aarboger,
1795-1826

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 13 07 05 08 004 2